

Inhoud

2 In één oogopslag

- 2 Highlights 2017
- 4 Waardecreatiemodel
- 5 Verzorgingsgebied
- 6 Strategie
- 7 Kerncijfers
- 8 Kritische Prestatie Indicatoren
- 11 Materialiteitsmatrix

12 Voorwoord

14 Bestuursverslag

- 14 Strategie en bedrijfsactiviteiten
- 17 Inzameling
- 18 Recycling
- 18 Vergisting en compostering

- 20 Afvalverbranding
- 21 Energieproductie uit biomassa
- 21 Distributie van warmte
- 25 Windenergie
- 25 Zonne-energie
- 26 Verkoop HVC KringloopEnergie
- 26 Slibverbranding
- 28 Bedrijfsbrede thema's

43 Personalia directie en Raad van Commissarissen

45 Verslag van de Raad van Commissarissen

49 Corporate governance

53 Jaarrekening

92 Overige gegevens

- 92 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant
- 96 Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant

99 Overige informatie

- 99 Over dit verslag
- 100 Dialoog met belanghebbenden
- 103 GRI Referentietabel
- 110 Verklaring Naleving Gedragscode Leveranciers Slimme meters 2012
- 111 Connectiviteitstabel
- 112 Voetnoten
- 113 Begrippenlijst
- 116 Colofon

JAARVERSLAG 2017

In één oogopslag

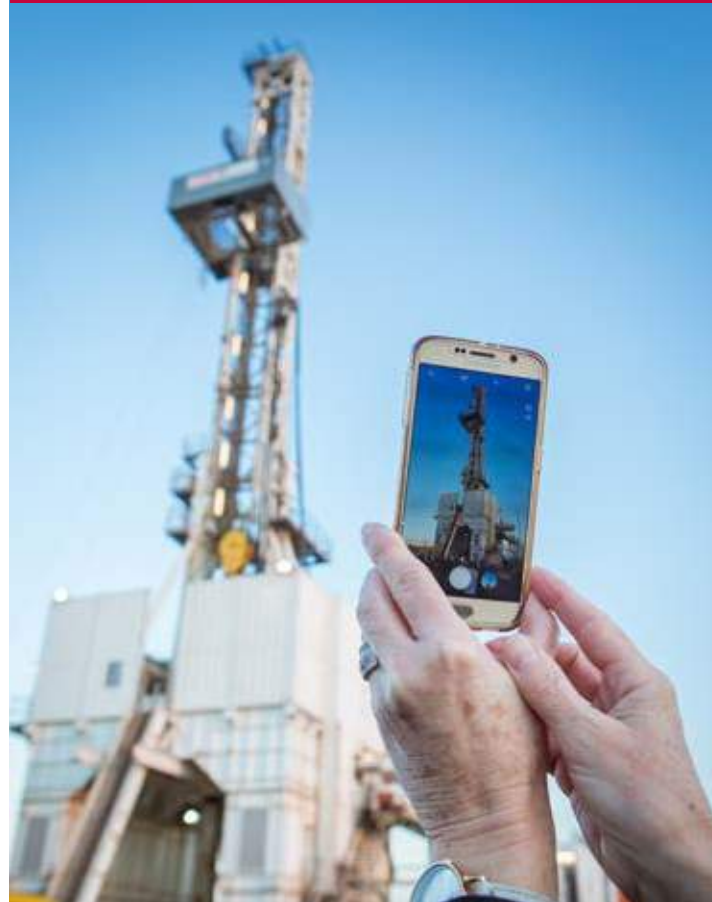
Highlights 2017

Duurzame warmte in Dordrecht

In oktober is het warmtenet in Dordrecht aangesloten op de afvalenergiecentrale van HVC. De toepassing van warmte van de afvalenergiecentrale levert een bijdrage aan het steeds verder afbouwen van het gebruik van aardgas in Nederland.

Triasboring in het Westland

In november is in het Westland de boring naar aardwarmte van start gegaan. De vraag naar warmte in Westland is groot vanwege de productie van groente, fruit, planten en bloemen. Met aardwarmte kunnen kassen duurzaam verwarmd worden. Uit de boring is gebleken dat de Trias-laag op 4 kilometer diepte niet geschikt is voor warmte-winning; daarom wordt voor dit project warmte gewonnen uit de Onderkrijt-laag op ca. 2,3 kilometer diepte.

Voorsorteerinstallatie vol in bedrijf

Begin juli is de voorsorteerinstallatie bij Sortiva in Alkmaar in gebruik genomen. Deze installatie sorteert o.a. kunststoffen, drinkpakken, ferrometalen en non-ferrometalen uit het afval afkomstig uit hoogbouw en binnenstedelijke gebieden.

Bouw kunststofsorteerinstallatie

HVC, Omrin en Midwaste zijn in juli gestart met de bouw van een installatie om kunststof verpakkingsafval te sorteren. De drie publieke organisaties zorgen hiermee voor sortering van de groeiende hoeveelheid kunststof verpakkingsafval en maken het geschikt voor hergebruik.

Inwonerscampagne etensresten bij het GFT

In het voorjaar heeft HVC een campagne georganiseerd om inwoners te stimuleren en motiveren om meer GFT te scheiden. Hierbij werd extra aandacht gevraagd voor het feit dat etensresten ook in de groene bak mogen.

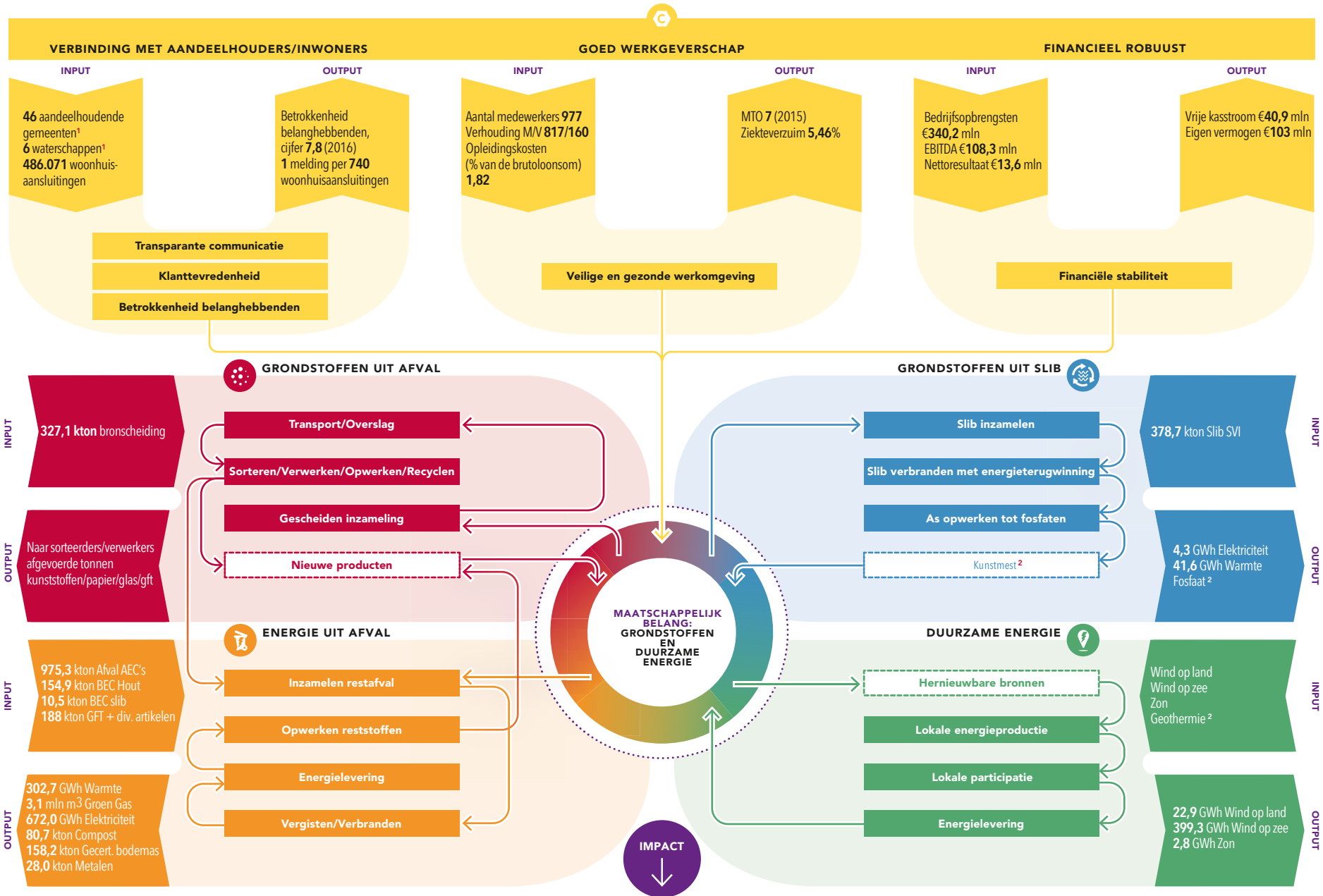

Windmolen Boekel

De energiecoöperaties CALorie, AlkmaarEnergie, Bergen Energie en Heiloo Energie hebben in september aandelen overgenomen in windmolen Boekel in Alkmaar. De aandelen namen zij over van de Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA). Via de coöperaties kunnen inwoners van de regio deelnemen in de windmolen.

Waardecreatiemodel

VORMGEVEN CIRCULAIRE ECONOMIE | TOE NAAR EEN DUURZAME ENERGIEVOORZIENING | SAMEN MET INWONERS DUURZAAM ONTWIKKELEN | WERKGELEGENHEID

Zie voor de voetnoten pagina 112

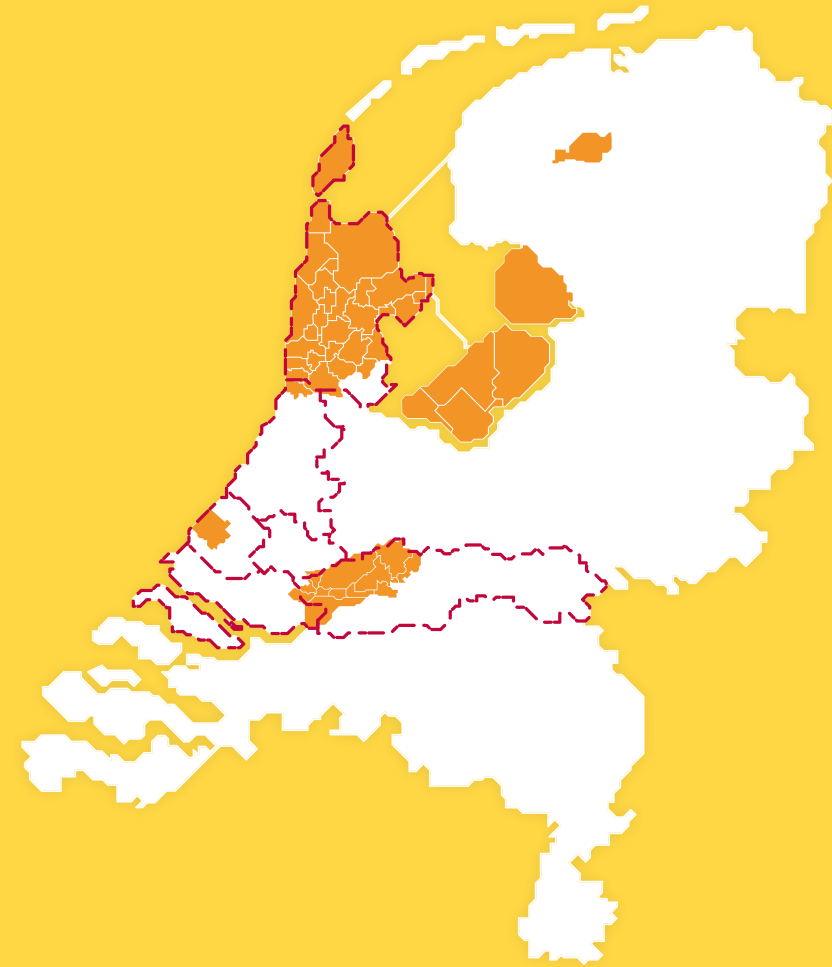
Verzorgingsgebied

Activiteiten

- Windmolenpark
- Windmolenpark op zee
- Afvalscheidingsinstallatie/recycling
- Zonneparken in ontwikkeling
- (Duurzame) warmte
- Geothermie in onderzoek
- Afvalenergiecentrale
- Bio-energiecentrale
- Vergisting en/of compostering
- Slibverbrandingsinstallatie
- Bodemaswasinstallatie
- Voorscheidingsinstallatie
- Kunststofsorteerinstallatie in ontwikkeling
- Gemeenten waarvoor HVC de inzameling verzorgt

HVC gemeenten en waterschappen

- HVC gemeenten
- HVC waterschappen

Strategie

Visie We zien een toekomst waarin we energie schoon opwekken en grondstoffen hergebruiken. Dat is urgent, en doen we samen en slim, zodat onze inwoners daar nu en in de toekomst de vruchten van plukken.

Missie HVC wil als toonaangevend nutsbedrijf onze gemeenten, waterschappen en inwoners koploper maken en houden als het gaat om het hergebruiken van grondstoffen en het verduurzamen van de energiehuishouding.

Corporate thema's

VERBINDING MET AANDEELHOUDERS/INWONERS

GOED WERKGEVERSCHAP

FINANCIIEEL ROBUUST

Strategische aandachtspunten

- Verbinding met onze inwoners en maatschappelijke partners versterken door te laten zien wat we doen en open te zijn over onze prestaties.

- Aandacht hebben voor het aantrekken en vasthouden van talent door HVC een geweldige plek om te werken te laten zijn.

- Versterken van de financiële positie van HVC door opbouw van eigen vermogen.

GRONDSTOFFEN

Activiteiten

- **Inzameling**
- **Recycling/verwerking**

ENERGIE UIT AFVAL

- **Vergisting en compostering**
- **Afvalverbranding (AEC's)**

DUURZAME ENERGIE

- **Energieproductie uit biomassa (BEC)**
- **Distributie van warmte**
- **Windenergie (wind op land/ wind op zee)**
- **Zonne-energie**
- **Verkoop HVC KringloopEnergie**

SLIBWATERKETEN

- **Slibverbranding (SVI)**

Strategische aandachtspunten

- Zorgen dat er zo min mogelijk afval overblijft uit huishoudens door het stimuleren van het scheiden van afval en door het inzicht geven in afvalstromen.
- Doorontwikkelen van de grondstofketen door het verhogen van de kwaliteit van de inzameling en ervoor te zorgen dat ingezamelde grondstoffen daadwerkelijk worden hergebruikt.

- In de luwte brengen van restafvalverbranding door het inzetten van alternatieve stromen voor restafval en door het waar mogelijk afbouwen van de capaciteit.

- Realiseren start transitie 'Van Gas Los' in alle HVC-gemeenten.

- Uitbreiden van relevant productportfolio voor de waterschappen.

Kerncijfers

	eenheid	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Inzameling HVC							
Aantal woonhuisaansluitingen ¹	#	486.071	482.936	480.352	477.279	479.419	477.041
Aantal aandeelhoudende gemeenten waar HVC de inzameling verzorgt	#	25	25	25	25	25	28
Verwerking en/of omzetting in energie							
HVC Afvalenergiecentrales	kton	975	978	980	977	989	939
waarvan verwerkt import afval	%	18	25	28	19	17	5
HVC Slibverbrandingsinstallatie	kton	379	363	368	360	363	370
HVC vergisting/compostering	kton	188	181	160	142	123	138
Bio-energiecentrale	kton	165	178	180	54	100	183
Energieproductie							
Geproduceerde elektriciteit	GWh	1.252	1.061	979	728	840	893
Waarvan duurzame elektriciteit	GWh	955	756	647	429	503	572
Geproduceerde warmte	TJ	1.444	1.075	1.175	743	326	290
Waarvan duurzame warmte	TJ	714	483	587	341	55	34
Geproduceerd groen gas ²	mln m ³	3,1	3,0	2,4	2,8	2,6	
Duurzame energieproductie	GWh	1.191	927	842	544	538	581
R1 Afvalenergiecentrale Alkmaar ³	%	81	68	82	72	72	71
R1 Afvalenergiecentrale Dordrecht ³	%	78	80	81	70	65	64
Resultaten							
Bedrijfsopbrengsten	€ mln	340	329	335	304	299	291
Ebitda	€ mln	108	111	122	110	111	93
Resultaat na belasting	€ mln	13,6	7,6	13,5	5,1	-4,9	-19,5
Balans							
Eigen vermogen	€ mln	103	89	82	68	63	68
Ratio's							
Solvabiliteit ⁴	%	11	9	9	7	6	7
Personeel							
Aantal medewerkers effectief	fte	925	909	888	879	872	937

Zie voor de voetnoten pagina 112

Kritische Prestatie Indicatoren

Corporate

Nettoresultaat
(in € mln)

Ongevallen met verzuim⁴
(aantal)

Opleidingskosten
(in % van de brutoloonsum)

Geëmitteerde CO₂²
(in kton)

EBITDA
(in € mln)

IF-index Energie³
(in %)

Aantal fte's

Vermeden CO₂²
(in kton)

Vrije kasstroom
(in € mln)

IF-index Grondstoffen³
(in %)

Ziekteverzuim
(in %)

Tevredenheid medewerkers¹

Eigen vermogen
(in € mln)

Grondstoffen

Brongescheiden inzameling
(in %)

Restafval per inwoner (VANG)
(in kg)

Energie uit afval

Warmtelevering
(GWh)

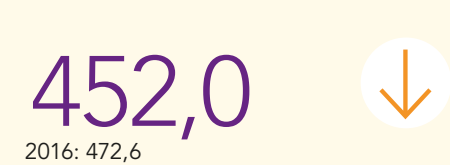
E-productie
(GWh)

Eigen verbruik
(GWh)

Duurzaam geproduceerde energie
(GVO's)

Groengasproductie
(GWh)

E-levering
(GWh)

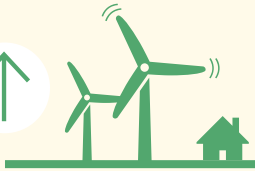

Duurzame energie

Wind op land
(GWh)

22,9

2016: 16,1

Aantal warmteklanten
(woning equivalent)

12.193

2016: 10.889

Aanvoer slibverbranding waterschappen
(kton)

102

Hoogheemraadschap van Rijnland

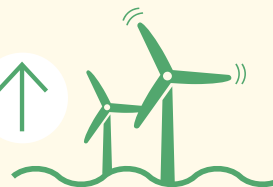
2016: 102

Wind op zee
(GWh)

399,3

2016: 197,5

80

Hoogheemraadschap van Delfland

2016: 78

84

Waterschap Hollandse Delta

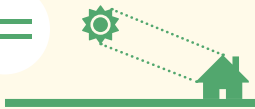
2016: 80

Zon
(GWh)

2,8

2016: 2,8

Slibwaterketen

Beschikbaarheid installatie (uptime)
(in %)

97,8

2016: 94,6

34

Hoogheemraadschap van Schieland
en de Krimpenerwaard

2016: 33

25

Waterschap Rivierenland

2016: 23

4

Hoogheemraadschap
Hollands Noorderkwartier

2016: 2

Duurzame energieproductie HVC
(uitgedrukt in elektriciteitsconsumptie van
huishoudens)

396.965

2016: 280.987

Materialiteitsmatrix

De onderwerpen in het verslag van de directie zijn in 2015 vastgesteld door binnen de organisatie aan medewerkers die veel in contact staan met onze belanghebbenden te vragen aan welke thema's zij het meeste belang hechten. Dit zijn de onderwerpen rechts van de rode lijn. De onderwerpen zijn in 2016 extern gevalideerd middels gesprekken met vertegenwoordigers van onze belangrijkste belanghebbenden. Het verband tussen de hoofdactiviteiten en de materiële thema's van HVC is weergegeven in een connectiviteitstabel die in de bijlage (pagina 111) opgenomen is.

Materiële thema's

- 1 Financiële stabiliteit
- 3 Risicobeheer
- 4 Meer waarde uit afval/materiaalhergebruik
- 5 Transparante communicatie
- 10 Brongescheiden inzameling/afvalinzameling
- 11 Verduurzaming huishoudens
- 14 (Lokale) duurzame energievoorziening/Energie uit afval
- 17 Betrokkenheid van belanghebbenden
- 19 Klanttevredenheid
- 24 Veilige en gezonde werkomgeving

Overige thema's

- 2 Ondernemerschap
- 6 Behoud marktaandeel
- 7 Innovatie
- 8 Social return
- 9 Slibwaterketen
- 12 Optimale benutting afvalenergiecentrales
- 13 Techniek afvalbewerking
- 15 Samenwerkingen
- 16 Publiek private samenwerkingen
- 18 Educatie (van de gemeenschappen)
- 20 Duurzaam inkopen
- 21 Duurzame bedrijfsvoering
- 22 Duurzame inzetbaarheid
- 23 Persoonlijke ontwikkeling medewerkers

De belangrijkste belanghebbenden van HVC

- aandeelhoudende gemeenten en waterschappen
- inwoners inzamelgemeenten
- klanten
- medewerkers
- financiers
- leveranciers

Voorwoord

Het is onze missie om samen met inwoners gemeenten en waterschappen koploper te maken en te houden als het gaat om het hergebruiken van grondstoffen en het verduurzamen van de energiehuishouding. Op beide terreinen hebben we in 2017 mooie resultaten geboekt.

We werken aan de grondstoffentransitie door inwoners te stimuleren hun grondstoffen zoveel mogelijk gescheiden aan te bieden. Inspanningen die worden beloofd: de hoeveelheid restafval daalt en de stroom herbruikbare materialen groeit. Tegelijkertijd hebben we nog flinke stappen te zetten omdat er nog teveel herbruikbaar materiaal, met name GFT, in het restafval zit.

Het apart inzamelen van kunststof verpakkingen is een succes dat tot nieuwe uitdagingen leidt. Ruim de helft van de gesorteerde stromen wordt ingezet voor nieuwe producten maar de andere helft nog niet, dat moet beter. In Heerenveen bouwen we samen met Midwaste en Omrin een installatie voor het sorteren van kunststof verpakkingsafval. De nieuwe installatie biedt de mogelijkheid om de groeiende hoeveelheid apart ingezameld kunststof verpakkingsafval en het machinaal gescheiden kunststof optimaal te sorteren en geschikt te maken voor hergebruik. Met het realiseren van de kunststofsorteerinstallatie willen we onze gemeenten in staat stellen een versnelling te realiseren op het gebied van materiaalhergebruik.

'Als publiek bedrijf wil HVC samen met inwoners en de gemeenten en waterschappen een actieve rol spelen in de grondstoffen- en energietransitie'

Voorwoord

Begin juli is de voorscheidingsinstallatie in Alkmaar in gebruik genomen. Deze installatie sorteert onder andere kunststoffen, drinkpakken, ferrometalen (ijzer) en non-ferrometalen (aluminium) uit het afval afkomstig uit hoogbouw en binnenstedelijke gebieden. In de zomer is de installatie in gebruik genomen en sindsdien wordt er gewerkt aan een optimale afstemming tussen de gewenste hoeveelheid en de gewenste kwaliteit van de input- en de output-stromen.

De vliegias die vrijkomt bij de verbranding van zuiverings-slib bevat relatief veel fosfaat. HVC onderzoekt met EcoPhos hoe deze fosfaten kunnen worden teruggewonnen.

De beweging om Nederland van het aardgas af te krijgen wordt steeds groter. HVC heeft als kerntaak om haar gemeenten en waterschappen als partner te ondersteunen bij de transitie 'Van Gas Los'. Huizen verwarmen we met warmte van de afvalverbranding. Begin dit jaar hebben we de bio-energiecentrale in Alkmaar aangesloten op het warmtenet. Het warmtenet Alkmaar is om die reden door de branche uitgeroepen tot het duurzaamste warmtenet van Nederland. Ook in Dordrecht zetten we mooie stappen, in oktober werd daar het warmtenet aangesloten op de afvalenergiecentrale. In de toekomst willen we in Dordrecht huizen middels geothermie verwarmen.

In mei werd windpark Gemini officieel geopend. Gemini levert een mooie bijdrage aan de duurzame-energieproductie van HVC.

Samen werken aan veiligheid blijft cruciaal. Tijdens veiligheidsbijeenkomsten ben ik daar het gesprek over aan gegaan met collega's. Omdat we veiliger willen werken voor onze collega's en onze omgeving werken we continu aan het verhogen van het veiligheidsbewustzijn.

Ook in financieel opzicht was 2017 een goed jaar. We hebben een positief resultaat behaald van €13,6 miljoen.

Het thema 'Van Gas Los' betekent voor de aandeelhouders van HVC een versnelling van de energietransitie. HVC zal hieraan een bijdrage leveren door uitbreiding van de warmtenetten en toepassing van geothermie. In 2018 zal HVC tevens de resultaten op het gebied van afval scheiden en hergebruik van grondstoffen vergroten door de ingebruikname van de kunststofsorteerinstallatie.

Overschakelen van fossiel naar duurzaam en van verbruiken naar hergebruiken; een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan het verbeteren van het milieu, daar blijven we ons met elkaar voor inzetten.

Dion van Steensel,
algemeen directeur

Bestuursverslag

Wat gebeurt er als je iets weggooit? Veel meer dan de meeste mensen zich realiseren. Wij bij HVC weten wel raad met afval. We zorgen al sinds onze oprichting in de jaren '90 dat we steeds slimmer omgaan met afval, want er valt veel te winnen. Waar anderen afval zien, zien wij waardevolle grondstoffen. Dus echt 'weggoien', dat doen we steeds minder. Steeds meer afval, zoals plastic en papier, krijgt een tweede leven. Of een derde leven. Of zelfs een vierde. Dat hergebruiken levert niet alleen een steeds schonere leefomgeving voor iedereen op, maar ook inkomsten die weer in meer duurzaamheid kunnen worden geïnvesteerd.

Onze energie, die we leveren aan gemeenten en inwoners, wordt steeds duurzamer opgewekt. GFT zetten we om in compost en groen gas, warmte van onze installaties gebruiken we om huizen en gebouwen mee te verwarmen. Zon en wind benutten we waar het kan. Goed voor het klimaat en goed voor de mensen die van onze diensten gebruik maken. We werken het liefst samen. Met gemeenten, waterschappen, coöperaties en inwoners, want dat levert allerlei nieuwe oplossingen op die het mensen op een duurzame manier zo gemakkelijk mogelijk maken. Zo blijven er meer grondstoffen behouden en wordt er steeds meer duurzame energie opgewekt.

Strategie en bedrijfsactiviteiten

HVC kent tien hoofdactiviteiten: inzameling, recycling/verwerking, vergisting en compostering, afvalverbranding, energieproductie uit biomassa, distributie van warmte, windenergie, zonne-energie, verkoop HVC KringloopEnergie en slibverbranding.

Een brede vertegenwoordiging medewerkers vanuit management en directie heeft in 2017 de strategie van HVC geüpdatet. Gesprekken met aandeelhoudende gemeenten en waterschappen en andere belanghebbenden vormden de input voor het traject dat heeft geleid tot de vernieuwde strategie. In de aandeelhoudersvergadering in december is de vernieuwde strategie (zie voor de acht strategische aandachtspunten pagina 6) toegelicht.

Introductie

HVC richt zich op de brongescheiden inzameling, sortering en opwerking van afvalstromen en op de recycling van alle daarin aanwezige materialen, om bij te dragen aan een circulaire economie, waarin afval niet meer bestaat maar alle materialen als grondstof worden hergebruikt.

Om materiaalhergebruik te maximaliseren, stimuleert HVC inwoners van de gemeenten voor wie HVC het afvalbeheer uitvoert, om de herbruikbare materialen in het afval (zoals oud papier en karton, GFT en plastic, blik en drinkpakken) apart te houden en gescheiden van het restafval aan te bieden. Op afvalbrengrstations aangeboden afval dat nog als product kan worden hergebruikt, vindt via HVC zijn weg naar kringloopbedrijven, waarmee door HVC wordt samengewerkt, en die zorgdragen voor verkoop aan consumenten.

'Op ons kindcentrum scheiden we met de kinderen het afval. De aftrap daarvan was een groot succes: de vuilnismannen van HVC zijn met een vuilniswagen gekomen en hebben samen met de kinderen de prullenbak omgekeerd en ze uitgelegd hoe ze het afval kunnen scheiden. En met wat de kinderen erover weten, voeden zij hun ouders en de leerkrachten op. De kinderen leggen zelf de containertjes met papier en GFT van hun eigen groep. Het werkt goed als je ze medeverantwoordelijk maakt voor de leefruimte. En we zijn verrast hoe weinig restafval we nog maar hebben. Dat scheelt ons kosten, want we hebben nu geen contract met een containerbedrijf nodig.'

'Kinderen leggen zelf de containertjes met papier en GFT van hun eigen groep'

Tanja Laging

directeur kindcentrum Alblasserdam

Stromen in restafval container 2017

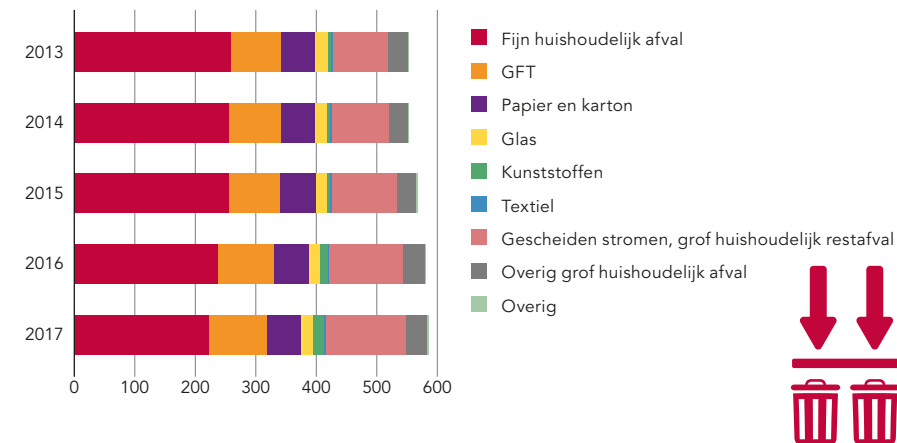
(in %)

De resultaten van de sorteeroproeven over 2017 laten zien dat **GFT de grootste deelstroom** is in het huishoudelijk restafval. In de acties die HVC uitrolt in de inzamelgemeenten, ligt de nadruk daarom in eerste instantie op het scheiden aan de bron.

Brongescheiden inzameling (inzameling van stromen waarvoor HVC gecontracteerd is)

(in kton)

Na brongescheiden inzameling zorgen wij ervoor dat alle herbruikbare stromen worden opgewerkt voor materiaalhergebruik. GFT wordt vergist, wat resulteert in groen gas, en gecomposteerd. Restafval zetten wij om in elektriciteit en warmte. Kunststof verpakkingsafval wordt gesorteerd en geschikt gemaakt voor hergebruik. Wij streven naar regie op de hele keten, om daarmee het materiaalhergebruik verder te vergroten.

HVC beheert onder meer twee afvalenergiecentrales (AEC's), twee vergistingsinstallaties, twee composteerinstallaties, warmtenetten, installaties voor zonne- en windenergie, een bio-energiecentrale (BEC) en een slibverwerkingsinstallatie (SVI).

Met deze installaties willen we zoveel en efficiënt mogelijk duurzame energie produceren uit restafval, biomassastromen en andere duurzame bronnen (zon en wind).

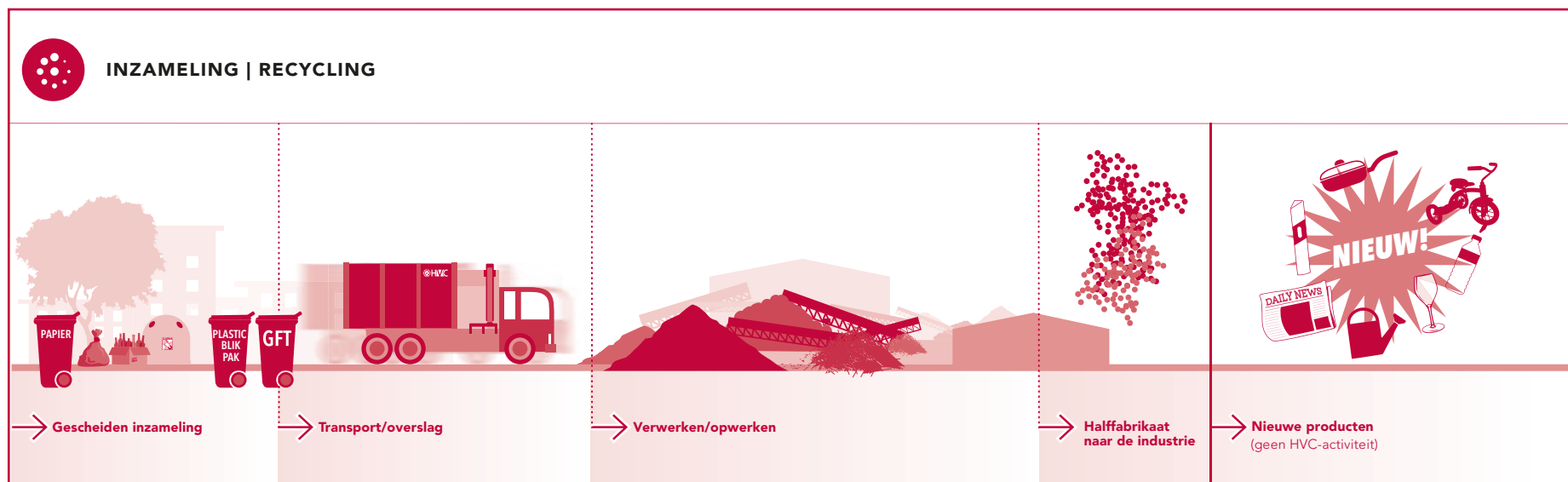
Door restwarmte van de afvalenergiecentrales en de bio-energiecentrale uit te koppelen en te leveren aan woningen en bedrijven leveren we een forse bijdrage aan de energetische verduurzaming van de omgeving.

Wij richten ons ook op productie en levering van energie uit andere, veelal lokale, duurzame bronnen. Het Rijk heeft als doel voor 2020 gesteld 14% duurzame energie-opwekking in gemeenten en 40% zelfvoorzienend door eigen duurzame-energie-productie door waterschappen. HVC draagt met haar activiteiten bij aan de verduurzaming van haar aandeelhouders en daarmee aan de invulling van deze doelstellingen.

De totale duurzame-energieproductie bedroeg in 2017 1.191 GWh (2016: 927 GWh).

Verduurzaming huishoudens

De duurzame-energieproductie van HVC uitgedrukt in het aantal huishoudens met een gemiddeld elektriciteitsverbruik bedroeg in 2017 396.965 (2016: 280.987).

1 Inzameling

Brongescheiden inzameling

Onder brongescheiden inzameling verstaan wij het bevorderen van de gescheiden inzameling van afval per bron. Wij zien inwoners als de belangrijkste schakel in de afvalketen: afvalscheiding vindt meestal plaats in de keuken. Het is belangrijk om hen daar zoveel mogelijk bij te helpen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het inzamelen van huishoudelijk afval. Deze taak voert HVC voor 25 aandeelhoudende gemeenten uit. Doel van HVC bij afvalinzameling is om kringlopen zoveel mogelijk te sluiten. We zetten daarom in op het verder ontwikkelen van inzamelmethoden, in combinatie met wijkgerichte communicatieplannen en afvalcoaches.

Brongescheiden inzameling maakt het mogelijk om materiaalhergebruik fors te laten toenemen. Het gaat daarbij om de materiaalstroom die resulteert na opwerking tot secundaire grondstof. Het residu na sortering/opwerking dat niet kan worden hergebruikt, wordt verwerkt als restafval met energieteerugwinning. Zo worden brongescheiden grondstoffen direct verbonden met productieprocessen. Door regie te voeren over de hele keten kan worden aangesloten op de ontwikkeling van nieuwe, hoogwaardiger afzetmogelijkheden, waar mogelijk lokaal. Wij streven er daarom naar om onze positie in de keten te versterken.

Inzameling van afval aan de bron levert de meest schone stromen op. Deze vorm van inzameling leidt tot het hoogste percentage materiaalhergebruik en is daarom voor ons de norm. De landelijke (VANG) doelstelling gaat uit van 'brongescheiden inzameling' (75%) en 'reductie van restafval' (100 kg/inwoner) in 2020.

Het bronscheidingspercentage over 2017 is 56% (2016: 53%) en er is 225 kg restafval per inwoner ingezameld (2016: 240 kg).

Meer waarde uit afval

Samen met gemeenten onderzoekt HVC binnen het programma 'Meer waarde uit afval' wat de meest optimale manier van brongescheiden inzameling is om te komen tot de landelijke doelstellingen van 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020. Het programma bevat voor laagbouwoningen een tweetal standaard inzamelscenario's: 1) minicontainers aan huis voor plastic, blik en drinkpakken, groente, fruit en tuinafval en oud papier en het restafval op afstand in ondergrondse containers of 2) minicontainers voor alle vier de stromen waarbij de inzamelfrequentie van het restafval wordt gehalveerd. Afhankelijk van de opbouw en/of wensen van de gemeenten kan een combinatie van beide scenario's al dan niet gefaseerd worden ingevoerd. Door middel van een communicatiecampagne wordt gewerkt aan draagvlak onder inwoners. In 2017 zijn in Den Helder, Enkhuizen, Hoorn,

Bestuursverslag

Hollands Kroon, Velsen en Wormerland maatregelen doorgevoerd in het kader van het programma. Vaak ging het hierbij om de introductie van een container aan huis voor plastic, blik en drinkpakken in combinatie met een wijziging van de inzamelfrequentie van het restafval.

Campagne GFT + etensresten

In het voorjaar heeft HVC een campagne georganiseerd om inwoners te stimuleren en motiveren om meer GFT te scheiden. Hierbij werd extra aandacht gevraagd voor het feit dat etensresten ook in de groene bak mogen. De campagne bestond onder andere uit gesprekken met bezoekers van supermarkten, gesprekken met bezoekers op de afvalbrengrstations en drie kijkdagen bij de vergistingsinstallatie in Middenmeer, waar bezoekers konden zien hoe HVC van GFT en etensresten groen gas en compost maakt.

Campagne plastic, blik en drinkpakken

Om inwoners te informeren over wat er in de plastic-bak mag en hoe plastic afval hergebruikt wordt heeft HVC o.a. advertenties geplaatst in huis-aan-huisbladen en een serie vlogs gemaakt.

Afval scheiden op basisscholen

Na een geslaagde pilot-fase biedt HVC basisscholen in het verzorgingsgebied de mogelijkheid om het afval in klaslokalen te scheiden waarna het afval via de reguliere HVC-routes gescheiden ingezameld en verwerkt wordt. In oktober is de eerste basisschool gestart met het gescheiden inzamelen van afval.

2 Recycling

Voorscheidingsinstallatie

Begin juli is de voorscheidingsinstallatie (VSI) bij Sortiva in Alkmaar in gebruik genomen. Deze installatie sorteert onder andere kunststoffen, drinkpakken, ferrometalen (ijzer) en non-ferrometalen (aluminium) uit het afval afkomstig uit hoogbouw en binnenstedelijke gebieden. Sinds begin september draait de VSI op vollast. De fabriek heeft een capaciteit van 140.000 ton per jaar. Er wordt sindsdien gewerkt aan een optimale afstemming tussen de gewenste hoeveelheid en de gewenste kwaliteit van de input- en de output-stromen.

Kunststofsorteerinstallatie

Samen met Midwaste en Omrin bouwt HVC in Heerenveen een installatie voor het sorteren van kunststof verpakkingsafval. De nieuwe installatie biedt de mogelijkheid om de groeiende hoeveelheid apart ingezameld kunststof verpakkingsafval en het machinaal gescheiden kunststof (uit de VSI) optimaal te sorteren en geschikt te maken voor hergebruik. Met het realiseren van de kunststofsorteerinstallatie (KSI) willen de initiatiefnemers hun gemeenten in staat stellen een versnelling te realiseren voor meer materiaalhergebruik.

Bodemas-wassen

In de bodemaswasinstallatie in Alkmaar wordt de as die overblijft na het verbranden van restafval schoongemaakt. Het gereinigde materiaal dat zo ontstaat is een volwaardige vervanger van zand en grind en kan bijvoorbeeld worden gebruikt als fundering onder wegen en fietspaden of worden toegepast in asfalt en beton. Ook worden er metalen teruggewonnen uit de bodemassen, in 2017 werd 28 kton (ferro en non-ferro) teruggewonnen (2016: 24,5 kton).

Sortering elektrische apparaten

In sorteercentra in Dordrecht en in Alkmaar wordt alle afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) gesorteerd, uit elkaar gehaald en geschikt gemaakt voor verdere opwerking. Dit doet HVC in samenwerking met een sociale werkvoorziening en mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

3 Vergisting en compostering

De vergistingsinstallatie in Middenmeer produceert groen gas uit GFT. Het residu uit de vergistingsinstallatie wordt ontwaterd en vervolgens gecomposteerd.

De installatie heeft in 2017 3,1 miljoen m³ groen gas geleverd aan het landelijke net (2016: 3 miljoen m³ groen gas). In Purmerend beheert HVC een composteerinstallatie die wordt benut na vollast van de vergistingsinstallaties in Middenmeer en Zwolle. Voor de vergistingsinstallatie in Zwolle, die gezamenlijk eigendom is van HVC en ROVA ('Natuurgas Overijssel') voert HVC het operationeel management.

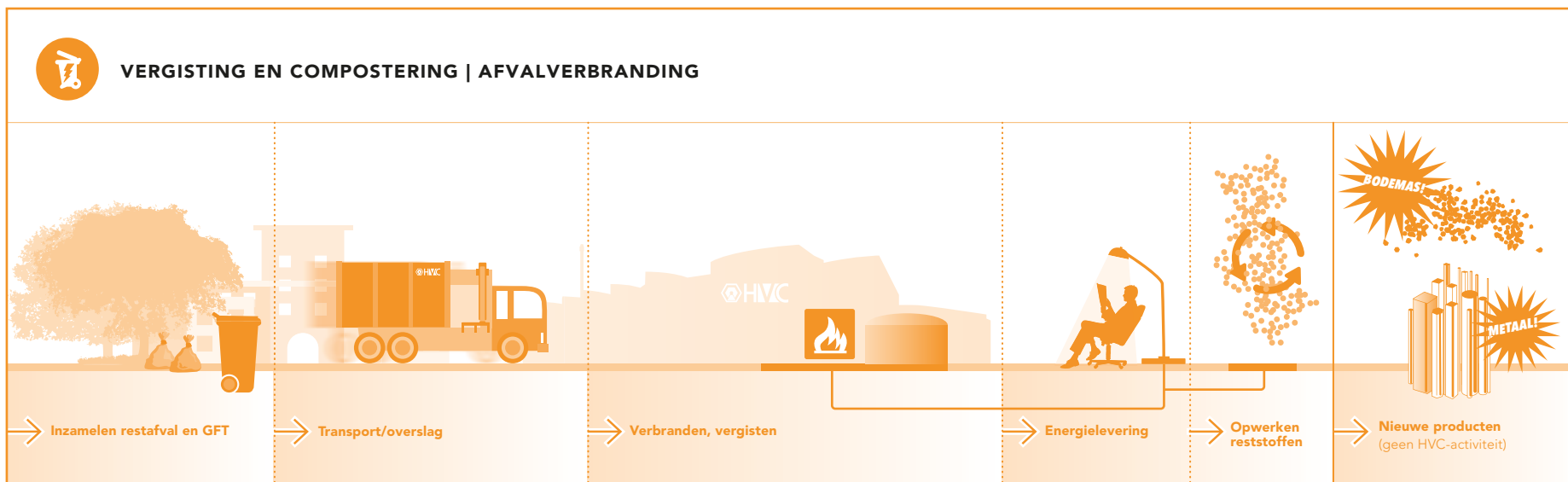
In de winter is het aanbod van GFT minder dan in de zomer. Om het hele jaar de vergistings- en composteerinstallaties in bedrijf te houden wordt in Middenmeer GFT ingekuild.

Hendrik van de Vijver
business manager recycling HVC

'Meer grip op het sluiten van de kunststofketen'

'Als straks de nieuwe kunststofsorteerinstallatie in Heerenveen klaar is, hebben we grip op een verdere stap in het sluiten van de kunststofketen. Een trommelzeef, windzifters, magneten en infraroodscheiders sorteren ingezamelde plastic verpakkingen in vijf stromen. Ook blik en drinkpakken worden gesorteerd. In Nederland was onvoldoende capaciteit om deze stromen te sorteren. Dat gaat vanaf nu veranderen. Er is nog een voordeel: omdat we samenwerken met afnemers die van ons eindproduct nieuw plastic maken, weten we beter wat die producent nodig heeft. Daar kunnen we met het inzamelen en sorteren op sturen, zodat de productieprocessen in de keten beter aansluiten. Daar krijg je een beter eindproduct van.'

De komende jaren zetten we verder in op de brongescheiden inzameling bij onze DVO-gemeenten. Hierdoor stijgt het aanbod van GFT vanuit de huishoudens in ons aandeelhoudersgebied. Om deze reden is het besluit genomen tot uitbreiding van de vergistingscapaciteit in Middenmeer.

4 Afvalverbranding

Energie uit afval

Van afval dat niet kan worden hergebruikt benutten we de energie-inhoud, door bij de verbranding elektriciteit op te wekken en vrijkomende warmte te gebruiken voor ruimteverwarming.

Afvalenergiecentrales

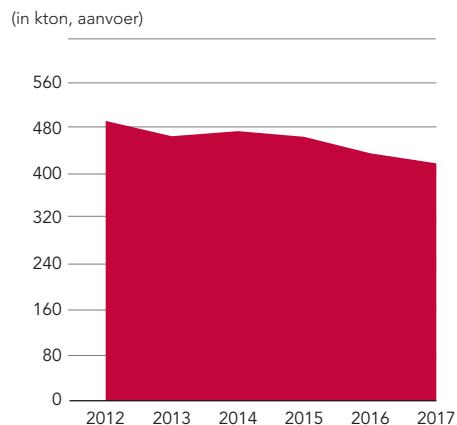
Het restafval van de aandeelhoudende gemeenten zet HVC in twee afvalenergiecentrales om in elektriciteit en nuttig toepasbare warmte. Door een afgewogen onderhoudsregime tracht HVC de capaciteit van de verwerkingsinstallaties op een zo hoog mogelijk niveau te brengen.

Onze bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van de lokale en landelijke overheid om meer afval te hergebruiken leidt er toe dat het aanbod van restafval voor verbranding van onze aandeelhouders afneemt. In 2017 hebben we 418 kton restafval (2016: 436 kton) van onze aandeelhouders verwerkt. 178 kton werd verworven op de Europese afvalmarkt om vollast te realiseren. Binnen Europa wordt nog veel voor verbranding in aanmerking komend restafval gestort. Met het benutten van deze stromen voor energieopwekking wordt een belangrijke milieuwinst behaald en wordt bijgedragen aan een doelmatige exploitatie van de afvalenergiecentrales.

Proef afval over water

Met Rijkswaterstaat is HVC een proef gestart om middels een innovatieve laadmethode afval makkelijker over water te verschepen. Het samengeperste afval wordt zonder tussenkomst van een containerkraan direct op een schip geladen. De proef vindt plaats tussen de HVC-overslaglocatie in Zaandam en de afvalenergiecentrale in Alkmaar. Het vervoer van afval over water is goed voor de doorstroming op de weg. Daarnaast wordt met de proef onderzocht of vervoer over water duurzamer is, door per vervoertype de emissie van een vervoerde ton vracht per kilometer te bepalen.

Restafval deelnemende gemeenten

Biomonitoring

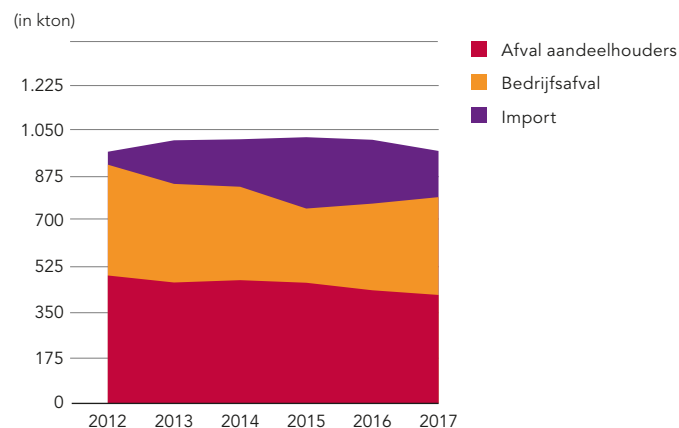
Jaarlijks, inmiddels al zo'n vijftig jaar, laat HVC een biomonitoringsonderzoek uitvoeren in de omgeving van de installatie in Alkmaar. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Plant Research International (PRI), een onderdeel van Wageningen UR. Het biomonitoringsprogramma is begin jaren negentig in samenspraak met agrariërs en Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO) tot stand gekomen, en wordt sindsdien ieder jaar herhaald. Het doel van het programma is enerzijds het vroegtijdig signaleren van effecten op de kwaliteit van agrarische producten en gewassen en anderzijds na te gaan of de achtergrondbelasting toeneemt als gevolg van de HVC-emissie. De resultaten van het onderzoek laten zien dat de emissies van de installatie geen invloed hebben op de kwaliteit van de landbouwproducten in de omgeving.

5 Energieproductie uit biomassa

Bio-energiecentrale

Met de bio-energiecentrale werd in 2017 195 GWh (2016: 219 GWh) aan groene elektriciteit opgewekt, door verbranding van onder andere 155 kton niet recyclebaar afvalhout en slibgranulaat. Een deel daarvan wordt ingezameld met het grof

Afvalhoeveelheden

huishoudelijk afval. Begin 2018 is het warmtenet in Alkmaar aan de bio-energiecentrale gekoppeld, waardoor de geleverde warmte groen is.

CO₂ afvangen

HVC heeft in december 2017 het besluit genomen om te investeren in een kleinschalige pilot-installatie voor CO₂-afvang uit de rookgassen van de bio-energiecentrale.

6 Distributie van warmte

Warmtebenutting

De toepassing van warmte levert een grote bijdrage aan de transitie naar een Nederland, waarin we het gebruik van (Gronings) aardgas steeds meer afbouwen. De overheid heeft bepaald dat onze energievoorziening in 2050 volledig duurzaam moet zijn. Dat is een enorme opgave. Onderdeel van die opgave is een aardgasvrij Nederland; ook de huishoudens moeten van het aardgas af. Aardgas draagt als fossiele brandstof bij aan de klimaatverandering. Voor een klimaatneutraal Nederland moeten we daarom over op nieuwe manieren van verwarmen, douchen en koken.

Benutten van het aanwezige warmtepotentieel bij industriële processen is van groot belang voor het realiseren van landelijke doelstellingen op het gebied van duurzame energie. Via een warmtenet kan met duurzame warmte in de warmtebehoefte van bedrijven en huishoudens worden voorzien.

In 2017 heeft een verdere uitbreiding plaatsgevonden van de warmtenetten in Alkmaar en Dordrecht. Deze uitbreiding betreft zowel de aanleg van het warmtenet als het aansluiten van nieuwe klanten. De Warmtewet is er voor consumenten en bedrijven die gebonden zijn aan een lokaal warmtenet. In de Warmtewet zijn onder andere regels opgenomen met betrekking tot tarieven en compensaties.

Uit 2017 vallen 4.809 (2016: 1.277) aansluitingen van onze klanten in Alkmaar onder de Warmtewet. Flatgebouw de Zonkant, woon- en zorgcentrum De Nieuwpoort, het kantoor van woningcorporatie Woonwaard, Regiohuis Alkmaar en poppodium Victorie werden op het warmtenet aangesloten. De aansluitingen van onze klanten in Langedijk en Heerhugowaard zijn in 2017 aangesloten op de afvalenergiecentrale en vanaf begin 2018 op de bio-energiecentrale en daarmee op het warmtenet regio Alkmaar. Het warmtenet Alkmaar wordt in de komende periode uitgebreid met een tracé richting tuinbouwgebied Alton in Heerhugowaard.

Warmtelevering kleinverbruik 2017

		Aantal	x € 1.000
Opbrengsten	Gigajoules	150.303	2.776
	Vastrecht		2.702
	Electra		638
	Aansluitingen	6.876	
Kosten	Onderhoudskosten		652
	Inkoopkosten		2.671
	Personeelskosten		1.429
	Afschrijvingslasten		1.528
	Rentelasten		1.095
Bedrijfsresultaat			- 1.259
Geïnvesteed vermogen			35.853

'HVC werkt al jaren aan het milieubewustzijn van mensen'

'Ik ben heel optimistisch over de verduurzaming van onze energievoorziening, want de ontwikkelingen gaan heel snel. Kijk maar naar zonne- en windenergie, beide groeien op dit moment spectaculair snel. Nu staan we voor een lastigere klus: onze huizen op een duurzame manier verwarmen. Dat gaat over veel méér dan techniek, het gaat over beslissingen van mensen. HVC kan daarbij een belangrijke rol spelen. HVC biedt duurzame warmtebronnen, van afvalverbranding naar bio-energie en aardwarmte. En dankzij de ervaring met het werken aan het milieubewustzijn van mensen kan HVC helpen bij de ingewikkelde klus om mensen mee te nemen in het afscheid van aardgas en de aansluiting op duurzame warmte. HVC deed dat al met afvalinzameling en -scheiding. Dan kan het ook met energie.'

Diederik Samsom
strategisch adviseur HVC

'Toen de certificaten van aandelen in de Alkmaarse windmolen Boekel werden uitgegeven aan particulieren, waren ze in Castricum direct overtekend. Veel mensen willen dus investeren in verduurzaming. DECRA, waarin HVC en verschillende gemeenten deelnemen, deed de aandelen van de hand om andere projecten te kunnen aanpakken. Het is bijzonder dat we met vier coöperaties in Castricum, Heiloo, Alkmaar en Bergen gezamenlijk de aandelen konden kopen. Heerhugowaard en Uitgeest hadden geen coöperatie, maar voor de inwoners daar is het ook geregeld dat ze certificaten konden kopen. Nog bijzonderder is dat HVC het mogelijk heeft gemaakt voor certificaathouders om geormerkte stroom van de Boekelmolen af te nemen. Dat is uniek in Nederland. Dat geldt voor de hele samenwerkingsvorm, trouwens.'

Manuel den Hollander
coördinator van energiecoöperatie
CALorie

**'Veel mensen willen investeren
in verduurzaming'**

Bestuursverslag

Het warmtenet Alkmaar is sinds begin januari 2017 aangesloten op de bio-energiecentrale van HVC. Hierdoor is de geleverde warmte voor alle aangesloten huizen en gebouwen groen. In november 2017 is het warmtenet door de branche daarom uitgeroepen tot het duurzaamste warmtenet van Nederland.

Ultimo 2017 vallen 883 (2016: 669) aansluitingen van onze klanten in Dordrecht onder de Warmtewet. Ook het warmtenet in Dordrecht is uitgebreid. Onder het spoor door werd de verbinding gelegd tussen het centrum van Dordrecht en de wijk Krispijn. In Dordrecht werden onder andere het Albert Schweitzerziekenhuis en kantoorpand Burgraadt aangesloten op het warmtenet. In oktober werd het warmtenet aangesloten op de afvalenergiecentrale.

In Zaanstad vallen ultimo 2017 1.184 (2016: 1.186) aansluitingen onder de Warmtewet. Het geïnvesteerd vermogen ultimo 2017 in de verschillende warmtenetten bedraagt € 35,8 miljoen.

Ultimo 2017 bedroeg het totaal aantal aansluitingen dat onder de Warmtewet valt 6.876 (2016: 6.478). In de tabel op pagina 22 is het financiële resultaat van deze klanten die onder de warmtewet vallen weergegeven.

Levering stoom aan Chemours

Vanuit de afvalenergiecentrale in Dordrecht wordt stoom geleverd aan het naastgelegen chemische bedrijf Chemours. Chemours gebruikt de stoom als energiebron voor het productieproces van diverse kunststoffen ten behoeve van de automotive- en luchtvaartindustrie. In 2017 werd 134 GWh stoom aan Chemours geleverd (2016: 84 GWh). Begin 2017 is de koppeling van de stoomleiding aan lijn 1 en 4 van de afvalenergiecentrale in Dordrecht gerealiseerd (naast de koppeling aan lijn 5), waardoor de stoomlevering aan Chemours kan worden uitgebreid.

Geothermie

De vraag naar warmte in Westland is groot vanwege de productie van groente, fruit, planten en bloemen. Met aardwarmte kunnen kassen duurzaam verwarmd worden. Trias Westland heeft onderzocht of in de Trias-aardlaag op 4 kilometer diepte genoeg winbare warmte zit om een groot deel van de Westlandse warmtebehoefte in te vullen. 49 glastuinbouwbedrijven zijn bij dit project aangesloten. Aandeelhouders zijn HVC, Capturam en Royal FloraHolland. In november is de boring naar aardwarmte van start gegaan, in februari werd de Trias-aardlaag bereikt. Uit de boring is gebleken dat de Trias-aardlaag niet geschikt is voor warmtewinning; daarom wordt voor dit project warmte gewonnen uit de Onderkrijt-laag op ca. 2,3 kilometer diepte.

7 Windenergie

HVC participeert in twee offshore windparken: Gemini en Trianel Windpark Borkum West II (TWB). Het HVC-belang in TWB bedraagt 6,6% (2017: 47 GWh). In mei is het offshore windpark Gemini officieel in gebruik genomen. HVC participeert voor 10% in Gemini en heeft het recht om 15% van de groene stroom af te nemen (2017: 352 GWh). De totale wind op zee productie voor HVC bedroeg 399 GWh (2016: 197 GWh).

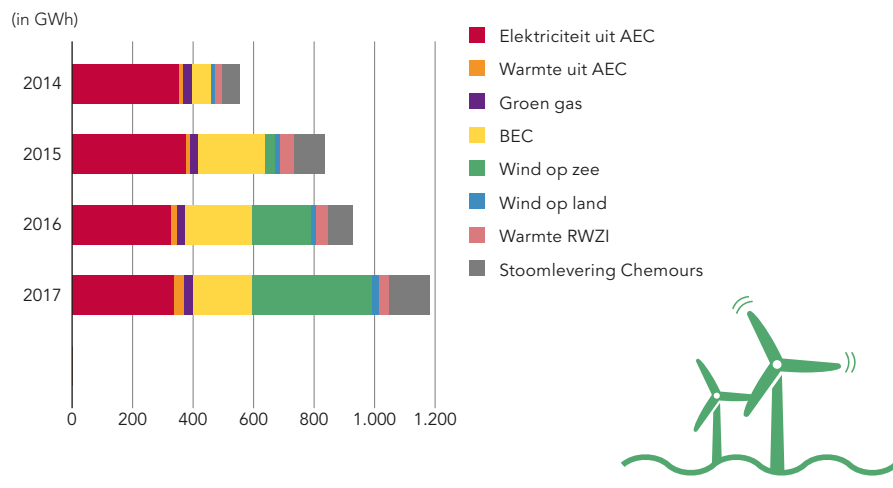
De energiecoöperaties CALorie, AlkmaarEnergie, Bergen Energie en Heiloo Energie hebben in september aandelen overgenomen in windmolen Boekel op industrieterrein de Boekelermeer in Alkmaar. De aandelen namen zij over van de Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA). Via de coöperaties kunnen inwoners van de regio deelnemen in de windmolen. HVC werkt met de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Uitgeest en Heiloo samen in DECRA om duurzame energieprojecten in de regio te stimuleren. De energiecoöperaties zijn burgerinitiatieven - zonder winstoogmerk - die streven naar een duurzame en energieneutrale omgeving. Uitgangspunt van zowel de energiecoöperaties als DECRA is dat inwoners en bedrijven de gelegenheid krijgen om deel te nemen in duurzame energieprojecten.

8 Zonne-energie

HVC is beheerder van 26 projecten voor het opwekken van zonne-energie op daken van met name agrariërs. Daarnaast beheert HVC samen met gemeente Dordrecht (Energiecoöperatie Dordrecht) vijftien zonne-energieprojecten op gemeentelijke gebouwen. Op eigen gebouwen en terreinen beheert HVC drie zonne-energieprojecten. Aandeelhoudende gemeenten die zonnepanelen willen plaatsen op gemeentelijke gebouwen worden ondersteund.

Op drie voormalige stortplaatsen worden zonneparken voorbereid: op de voormalige stortplaats Crayestein in Dordrecht door Energiecoöperatie Dordrecht (samenwerking tussen gemeente Dordrecht en HVC), op de voormalige afvalstortlocatie Wieringermeer door Energiezorg (samenwerking tussen Afvalzorg en HVC) en op de voormalige afvalstortlocatie van Sortiva in Alkmaar. De bouw van de zonneparken start in het derde kwartaal van 2018.

Duurzame energie

Met de gemeente Medemblik is HVC in voorbereiding op de bouw van zonnepark Tripkouw in de betreffende gemeente. In Noordoostpolder bereidt HVC met Stichting Energieneutraal Noordelijk Flevoland een zonnepark voor.

9 Verkoop HVC KringloopEnergie

Een groot deel van de uit afval geproduceerde duurzame elektriciteit levert HVC tegen groothandelsprijzen terug aan de aandeelhoudende gemeenten en waterschappen, die deze energie benutten voor straatverlichting, verlichting van publieke ruimten, en voor de aandrijving van pompen en gemalen.

HVC levert onder de naam HVC KringloopEnergie elektriciteit en gas aan consumenten, om daarmee een bredere afzetmogelijkheid met stabielere prijzen te creëren. De bronnen van de geleverde energie zijn wind, zon, biomassa en GFT. HVC KringloopEnergie scoort een 7,7 in de lijst met duurzame stroomleveranciers en staat daarmee in de top 9 van voorlopers in het aanbieden van duurzame stroom. De Consumentenbond, Greenpeace, Wise en Natuur & Milieu rangschikken jaarlijks

alle energieleveranciers op duurzaamheid, wat inhoudt dat de leveranciers worden beoordeeld op de aangeboden groene stroom.

10 Slibverbranding

HVC draagt zorg voor het transport en de verwerking van het rioolwaterzuiverings-slib van de deelnemende waterschappen. De capaciteit van de SVI is in 2017 voor 85% benut voor de verwerking van het slib van de aandeelhoudende waterschappen. Naast duurzaamheid en de mogelijkheid om in de toekomst fosfaat terug te winnen uit de verbrandingsresten van de SVI is afzetzekerheid voor de waterschappen een van de belangrijkste redenen om krachten te bundelen in HVC. Ook in 2017 was de afzet van zuiverings-slib voor de waterschappen 100% gegarandeerd. In de SVI in Dordrecht werd in 2017 379 kton slib gedroogd en daarna verbrand (2016: 363 kton). Naast de eindverwerking van slib wil HVC op een aantal thema's meerwaarde leveren voor de waterschappen, onder meer door fosfaat terug te winnen uit vlieg-as en door zon- en windprojecten te realiseren op de terreinen van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Verduurzaming waterschappen

In februari heeft HVC met waterschap Hollandse Delta een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Hierin is afgesproken om duurzame energie te gaan opwekken op locaties van het waterschap. Het gaat daarbij om de ontwikkeling van zonne- en windenergie. De groene stroom die opgewekt wordt, gebruikt het waterschap voor eigen locaties op weg naar energieneutraliteit.

Met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier werkt HVC aan een haalbaarheidsstudie om slib te drogen met restwarmte. Uitgangspunt daarbij is de gasgestookte ketel waar het slib nu door wordt gedroogd te vervangen door een duurzame energiebron.

Fosfaat teruggewinning

Het restproduct dat na verbranding van slib overblijft is vlieg-as. Met SNB (Slibverbranding Noord-Brabant) onderzoekt HVC hoe fosfaten kunnen worden teruggewonnen uit vlieg-as. EcoPhos heeft een uniek proces ontwikkeld waarmee uit de vlieg-as fosfaat wordt teruggewonnen dat kan worden gebruikt als kunstmest. Fosfaat is een schaars mineraal dat noodzakelijk is voor de wereldwijde voedselvoorziening. HVC overlegt met EcoPhos op welke wijze deze fosfaat teruggewinning kan worden vormgegeven.

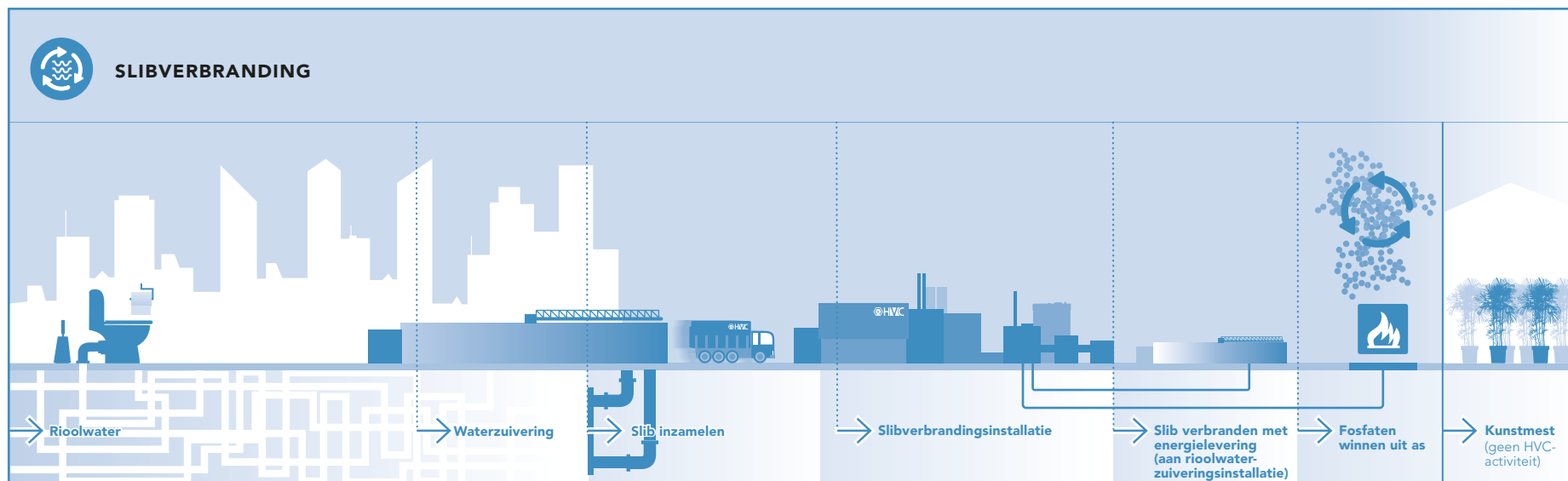

**'Energie neutrale
waterschappen
in 2030'**

'De waterschappen willen in 2030 energieneutraal zijn. Dat willen we op drie manieren aanpakken: door allereerst energie te besparen, vervolgens de energie die we verbruiken duurzaam op te wekken, en als we nog meer nodig hebben, die energie groen in te kopen. Onze installaties voor waterzuivering verbruiken veel stroom, en op onze terreinen is veel ruimte. HVC onderzoekt nu voor ons of we die kunnen benutten voor zonnepanelen voor onze eigen opwek. We hebben zeven locaties en op een paar daarvan kunnen we waarschijnlijk al snel starten.'

Cok Sas
heemraad waterschap
Hollandse Delta

Sinds 2017 neemt HVC deel aan het Europese Phos4You programma dat tot doel heeft onderzoek en realisatie van terugwinning van fosfaat uit diverse bronnen te stimuleren, en daarmee de afhankelijkheid in Europa van de invoer van fosfaaterts te verminderen.

Demo-installatie voor bioplastics

HVC en biotechnologisch bedrijf Paques hebben laboratoriumtesten uitgevoerd om PHA, een grondstof voor biologisch afbreekbaar bioplastic, te produceren uit het afvalwater van de slibverbrandingsinstallatie. PHA als bioplastic kan onder andere worden toegepast in zelfhelend beton en in consumentenproducten. Samen met een groep waterschappen en onderzoeksinstituten wordt gewerkt aan technologie en marktverkenningen. Na succesvolle testen heeft HVC het intentiebesluit genomen om te investeren in een demo-installatie voor de productie van PHA in Dordrecht.

Terugwinning van zeldzame metalen uit de slibketen

Samen met waterschappen en KWR, wordt onderzoek gedaan naar de terugwinning van zeldzame metalen uit de slibketen. Diverse afvalstromen uit de keten zijn door middel van uitgebreide laboratoriumanalyses onderzocht. Het in kaart brengen van

technologieën om deze zeldzame metalen te kunnen herwinnen krijgt in 2018 een vervolg.

Bedrijfsbrede thema's

Betrokkenheid van belanghebbenden

Wij brengen onze activiteiten zo veel mogelijk in balans met de belangen van onze inwoners, gemeenten en waterschappen en andere belanghebbenden. Daarnaast spelen belanghebbenden een belangrijke rol in het monitoren en evalueren van de strategische agenda.

Onze belangrijkste belanghebbenden zijn onze aandeelhoudende gemeenten en waterschappen, inwoners, medewerkers, financiers en leveranciers. Zij hebben een grote invloed op onze bedrijfsvoering of onze bedrijfsvoering heeft dat op hen. Hoe wij in 2017 de dialoog met hen hebben vormgegeven en over welke onderwerpen van onze strategie wij in gesprek zijn geweest is weergegeven in de tabel 'dialoog met belanghebbenden' (zie pagina 100).

'Bescherming van persoonsgegevens willen we zo goed mogelijk geregeld hebben'

Elisabeth Loudon

privacy-officer en manager
Juridische Zaken HVC

'Het directieteam van HVC vindt dat HVC als overheidsbedrijf de bescherming van persoonsgegevens op orde moet hebben. Daarom loopt sinds eind 2016 het project "HVC compliant met nieuwe AVG". De AVG, de Algemene Verordening Gegevensbescherming, gaat in 2018 in. Deze wet stelt eisen aan hoe we als bedrijf omgaan met persoonsgegevens van bijvoorbeeld klanten, medewerkers en burgers. Ook geeft de AVG kaders voor de beveiliging van de systemen waarmee persoonsgegevens worden verwerkt. Om te onderzoeken of we aan de AVG voldoen, worden alle HVC-processen waarin persoonsgegevens worden verwerkt doorgelicht. Zelf ben ik sinds mei 2017 bij het project betrokken. Er is geen betere manier om het bedrijf snel te leren kennen! We liggen goed op schema, veel is al in kaart gebracht en aan de aanpassingen wordt hard gewerkt.'

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

HVC zet zich in voor de verduurzaming van haar verzorgingsgebied en van haar bedrijfsvoering. Al sinds onze oprichting, in 1991, zijn we als bedrijf doordrongen van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dat kan ook niet anders, wij houden ons immers in opdracht van onze aandeelhoudende gemeenten en waterschappen bezig met maatschappelijke, duurzame vraagstukken op het gebied van hergebruik van grondstoffen, afval- en energiebeheer. Zij bepalen onze koers en door met hen voortdurend in gesprek te zijn over de manier waarop wij hun doelstellingen op het gebied van milieu en klimaat kunnen helpen verwezenlijken, geven wij vorm aan onze activiteiten. Onze positie maakt dat een open houding naar onze omgeving essentieel is. Luisteren en adequaat reageren op signalen is voor HVC van groot belang.

Meerwaarde voor gemeenten en waterschappen

HVC wil meerwaarde bieden voor haar aandeelhouders, zodanig dat gemeenten en waterschappen ook van deze meerwaarde overtuigd zijn. De activiteiten van HVC als nutsbedrijf dienen ter uitvoering van het beleid van gemeenten en waterschappen op het gebied van hergebruik van grondstoffen, afvalbeheer en duurzame energie. Bovendien zijn zij de belangrijkste afnemers van onze diensten. Door te presteren op onze dienstverlening en deze te blijven verbeteren werken wij hieraan. Daarnaast spelen we in op relevante onderwerpen, zoals social return on investment (SROI). Zo hebben wij met een aantal kringloopbedrijven afspraken gemaakt die helpen bij het creëren van werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Waardering belanghebbenden

De thema's waarover wij rapporteren hebben wij gevalideerd door gesprekken te voeren met vertegenwoordigers van onze belangrijkste belanghebbenden (aandeelhoudende gemeenten en waterschappen, inwoners, klanten, medewerkers, financiers en leveranciers). De vertegenwoordigers van onze belangrijkste belanghebbenden waarderen de manier waarop ze bij het beleid en/of de uitvoering daarvan door HVC betrokken worden met het rapportcijfer 7,8 (meting in 2016).

Klanttevredenheid

Wij leveren warmte en energie, en zamelen afval in bij de inwoners van de aandeelhoudende gemeenten met wie wij een dienstverleningsovereenkomst hebben gesloten.

Inwoners inzamelgemeenten

Inwoners van de gemeenten waar HVC afval inzamelt kunnen telefonisch, via e-mail en social media contact opnemen met onze klantenservice. Daarnaast kunnen inwoners voor informatie terecht op onze website, waar meer dan 600 vragen en antwoorden over afval- en energiegerelateerde zaken zijn opgenomen. De database wordt continu gemonitord en als er vragen of antwoorden ontbreken, wordt het bestand aangevuld. De website werd in 2017 ruim 990.000 keer bezocht. De digitale afvalkalender (ook als app) biedt inwoners een overzicht wanneer en welke afvalstromen in hun straat worden opgehaald. De digitale afvalkalender werd in 2017 meer dan 1,7 miljoen keer geraadpleegd. De social-media-kanalen (Facebook, Twitter) worden tijdens kantooruren gemonitord en op vragen wordt zo spoedig mogelijk gereageerd. In 2017 werd aan de website een chat-functionaliteit toegevoegd. Naast contact via social media, e-mail en telefoon hebben inwoners nu ook de mogelijkheid een chat-sessie te starten met medewerkers van de klantenservice.

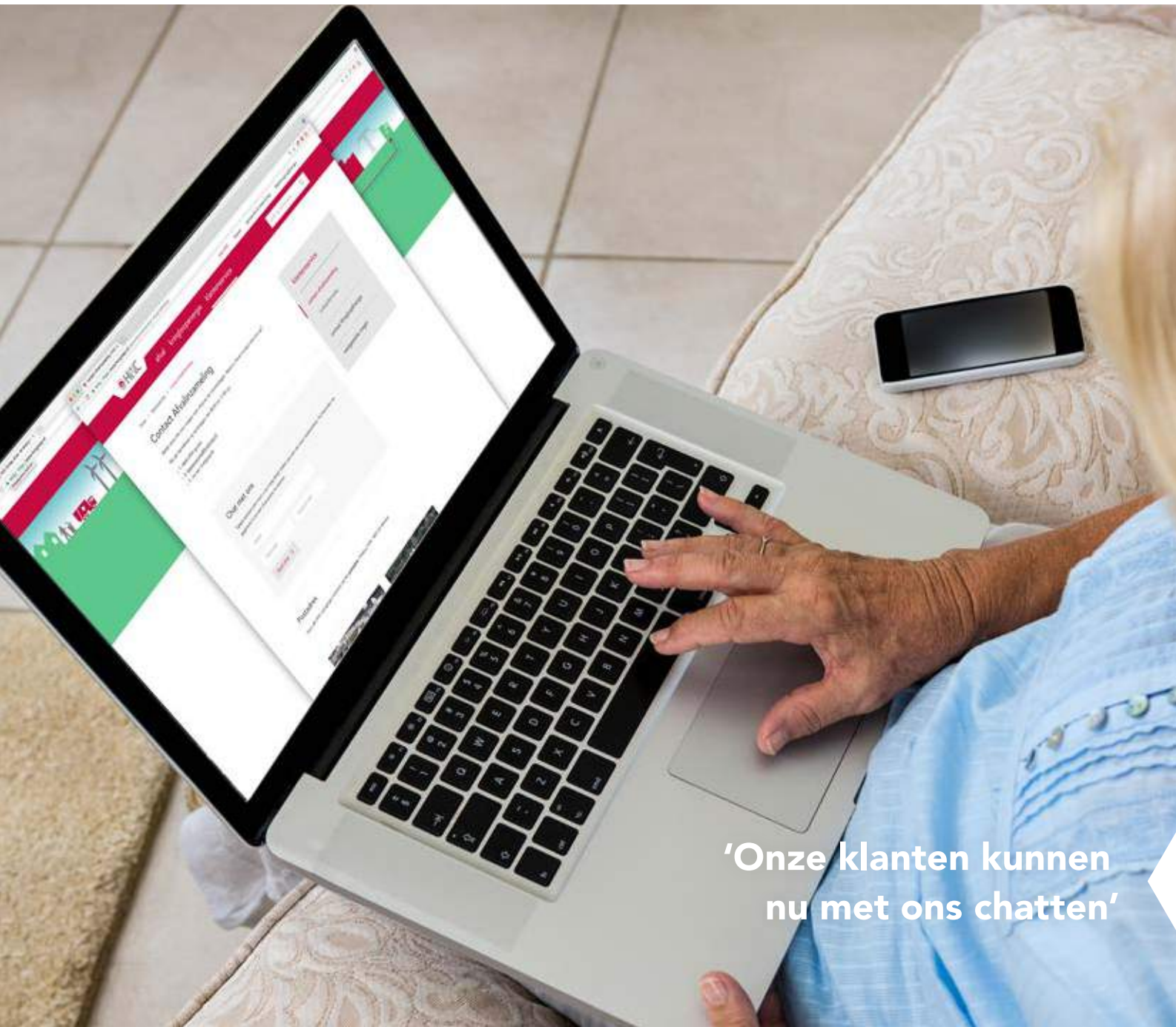
Meldingen

HVC probeert meldingen over onjuiste inzameling zo snel mogelijk op te lossen. De oorzaak van de meeste meldingen die binnenkomen wordt snel en eenvoudig opgelost, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een inzamelcorrectie. Ook volle ondergrondse containers worden door medewerkers van de klantenservice direct aangemeld voor een extra ophaalronde. Als een snelle, directe oplossing niet mogelijk is, wordt een melding geregistreerd. De meldingencoördinator begeleidt de afhandeling en zorgt ervoor dat de oorzaak van de melding zo snel mogelijk en uiterlijk binnen tien werkdagen wordt opgelost. In 2017 zijn in totaal 657 geregistreerde meldingen afgehandeld. Op basis van in totaal 486.071 woonhuis-aansluitingen betekent dit 1 geregistreerde melding per 740 woonhuisaansluitingen (2016: 1 op 588).

Klanten HVC KringloopEnergie

Na klantcontacten (storingsmeldingen en contact met de klantenservice) werd de tevredenheid gemeten. Het gemiddelde klanttevredenheidscijfer over het volledige kalenderjaar 2017 is een 8,1. Klanten moeten sinds 2017 voor de jaarafrekening zelf hun meterstand doorgeven, voorheen kwam er iemand langs om de meterstand op te nemen. Het klanttevredenheidscijfer in 2016 was een 8,1, de waardering van het klantcontact werd toen van maart tot september gemeten en het klantcontact na de meteropname werd toen ook in het cijfer opgenomen.

'Onze klanten kunnen nu met ons chatten'

'Sinds juni kunnen onze klanten met ons chatten. Het blijkt dat we daardoor een nieuwe doelgroep bereiken die gemakkelijk met digitale media omgaat en minder snel zou bellen of mailen. Dat weten we omdat we nog steeds evenveel telefoontjes en mailtjes krijgen. Hoe meer kanalen je aanbiedt, hoe meer mensen jou kunnen vinden. Dat helpt om ons doel te bereiken: inwoners goed adviseren over afvalscheiding. Hoewel de chatfunctie niet prominent op de website staat, wordt hij veel gebruikt. Blijkbaar vinden de klanten het prettig. Ook onze medewerkers werken er graag mee. Het lijkt op WhatsApp, lekker kort en duidelijk, en mensen krijgen direct antwoord.'

Evita Haakmat
teamleider grondstoffen
klantenservice HVC

'Veiligheid op de werkvloer is razend belangrijk. Maar onze bestaande werkwijze sloeg niet aan. Er was veel vastgelegd in regeltjes en instructies. Formulieren werden ingevuld omdat het moest, niet omdat het een doel diende. Nu doen we het anders: we gaan naar de medewerkers toe en vragen wat zij belangrijk vinden als ze een taak uitvoeren. Daardoor ervaren ze dat ze een rol hebben die ertoe doet. Er is meer vertrouwen. We hebben bijvoorbeeld een veiligheidsfilm gemaakt met onze eigen medewerkers en eigen auto's. Dan komt het pas écht dichtbij en wordt het leuk. Door het verhogen van de betrokkenheid zoeken we samen naar verbeteringen. Je ziet de onderlinge waardering groeien. Ook de afstand tussen directie en werkvloer wordt steeds kleiner.'

Johan Gouda
adviseur KAM bij HVC,
team Duurzaam Verbeteren

'Er is nu meer vertrouwen'

Bestuursverslag

Deelnemende gemeenten

Optimale dienstverlening en verbinding zijn uitgangspunten voor HVC voor de relatie met aandeelhouders. De kwaliteit van de dienstverlening speelt met name een rol bij die gemeenten waarmee een dienstverleningsovereenkomst (DVO) is aangegaan.

Tijdens bestuurlijke overleggen is onze dienstverlening een vast agendapunt.

Deelnemende waterschappen

De bezettingsgraad en jaarprognose van de slibverbrandingsinstallatie worden zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau met de waterschappen besproken, evenals de wenselijkheid van meer regie op de gehele afvalwaterketen. HVC staat de waterschappen waar mogelijk terzijde bij het verwezenlijken van de afspraken in het klimaatakkoord.

Veilige en gezonde werkomgeving

Ten aanzien van een veilige en gezonde werkomgeving is het onze prioriteit om ervoor te zorgen dat alle werknemers gezond zijn aan het begin van de werkdag en gezond naar huis gaan aan het eind van de dag. Onze medewerkers vormen het belangrijkste kapitaal van de onderneming. HVC wil bijdragen aan de gezondheid, de motivatie en het opleidingsniveau van medewerkers. Een veilige en gezonde werkomgeving, zowel sociaal als fysiek, waar ruimte is voor ontwikkeling en groei vormen kernpunten van het beleid.

Veiligheid

In 2017 heeft verdere herstructurering plaatsgevonden van de afdeling Duurzaam Verbeteren met als doel de operatie beter te faciliteren op het gebied van veiligheid, kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu.

Gewerkt is aan het stapsgewijs verhogen van de veiligheidscultuur binnen HVC.

De organisatieprincipes zijn hierbij leidend:

- Van controle naar vertrouwen
- Van speelbal naar spelbepaler
- Van complexiteit naar eenvoud
- Van constateren naar leren en experimenteren

In 2017 zijn veiligheidsbijeentkomsten georganiseerd waarin medewerkers het gesprek aangegaan zijn met de algemeen directeur over veiligheid.

Begin 2017 is binnen de businessunit Energie uit afval gestart met een pilot in de centrales in Alkmaar en Dordrecht. In dit project ondersteunen operationele

veiligheidsdeskundigen de werkvloer op het gebied van veiligheid. Na een succesvolle pilot is besloten vaste formatieplaatsen beschikbaar te stellen voor operationele veiligheidsdeskundigen.

Samen met verzekeraar FM-Global zijn beheersmaatregelen gedefinieerd om het brandrisico in de centrales in Alkmaar en Dordrecht te verminderen. Door de verzekeraar is geconstateerd dat de voortgang van de implementatie naar tevredenheid verloopt.

Bij de businessunit Grondstoffen is eveneens ingezet op cultuurverandering door de uitvoering van het project 'Samen werken aan veiligheid, vertrouwen en slagvaardigheid', waarbij een start is gemaakt met het operationaliseren van de organisatieprincipes. Ook is er een belevingsonderzoek uitgevoerd naar de transportveiligheid binnen de businessunit Grondstoffen.

Om de aandacht voor veiligheid leuker en praktischer te maken zijn er veiligheidsinstructiefilms gemaakt voor de medewerkers van inzameling en voor vrijwilligers die papier ophalen. Bij de businessunit Energie uit afval is een pilot opgestart met een app om veiligheidsrondes te registreren.

Het aantal ongevallen met verzuim was in 2017 bij het bedrijfsonderdeel Grondstoffen 23 (2016: 22), bij het bedrijfsonderdeel Energie 3 (2016: 7) en bij het bedrijfs-onderdeel Staf 1 (2016: 0).

Gezondheid en duurzame inzetbaarheid

Wij faciliteren en ondersteunen medewerkers in hun ontwikkeling om het huidige werk te kunnen doen, maar ook om meer sturing aan hun loopbaan te kunnen geven, veranderingen te kunnen opvangen en met plezier en in goede gezondheid tot aan het pensioen met toegevoegde waarde te blijven werken.

Diversiteit

HVC wil op verschillende manieren en voor alle leeftijdsgroepen, de (duurzame) inzetbaarheid van haar medewerkers stimuleren. In dat kader is er onder de noemer 'generatiepact' in 2017 een beleid ontwikkeld dat twee specifieke groepen werknemers een steuntje in de rug biedt; medewerkers die de leeftijd van acht jaar voor hun AOW-leeftijd hebben bereikt en jongeren. De regeling biedt medewerkers acht jaar voor hun AOW-leeftijd de mogelijkheid om minder te gaan werken met behoud van 100% pensioenopbouw. De fte-ruimte die op deze manier ontstaat wordt voor minimaal 80% ingevuld met instroom door jongeren. De verdeling over de

Bestuursverslag

leeftijdscategorieën in het medewerkersbestand van HVC wordt door deze regeling meer in evenwicht gebracht.

Verdeling HVC-medewerkers over de leeftijdscategorieën:

0-24 jaar	17
25-34 jaar	121
35-44 jaar	207
45-54 jaar	361
55-59 jaar	157
60-65 jaar	112
66 en >	2
<hr/>	
Totaal	977

HVC heeft 977 medewerkers in dienst, 817 mannen (84%) en 160 vrouwen (16%). Voor 2018 verwachten wij geen grote wijzigingen in de samenstelling van ons personeelsbestand.

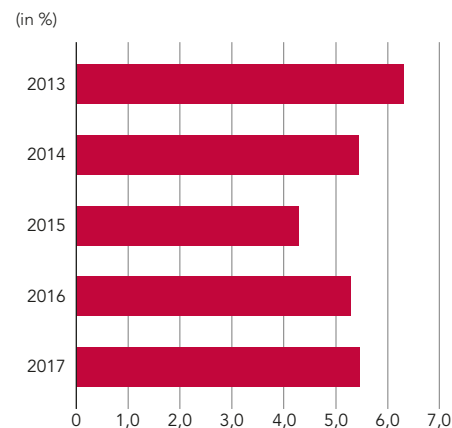
Vitaliteit en gezondheid

Met het programma HVC-Fit wordt aandacht besteed aan gezondheid, vitaliteit en ontwikkeling in het kader van mobiliteit. Zo werd in 2017 in het kader van HVC-Fit onder andere een vitaliteitsweek georganiseerd, werd deelname van medewerkers aan sportevenementen gesponsord en werd de mogelijkheid geboden om onder begeleiding verantwoord af te vallen of te stoppen met roken.

Ontwikkeling en mobiliteit

Er worden instrumenten en faciliteiten geboden om de ontwikkeling en mobiliteit van medewerkers te stimuleren. Voor inzicht in de prestaties, mogelijkheden, scholingsbehoefte, motivatie en ambities van medewerkers voeren leidinggevenden en medewerkers jaarlijks minimaal één gesprek, met 96,5% van de medewerkers heeft in 2017 zo'n gesprek plaatsgevonden. HVC biedt medewerkers diverse soorten opleidingen aan zowel op organisatieniveau als individuele opleidingen. Op organisatieniveau biedt HVC alle medewerkers gratis online trainingen aan.

Ziekteverzuim

“Er worden instrumenten en faciliteiten geboden om de ontwikkeling en mobiliteit van medewerkers te stimuleren.”

Bestuursverslag

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim in 2017 ligt met 5,5% boven de doelstelling (< 5,0%) en is ten opzichte van 2016 licht gestegen (2016: 5,3%). Reden van de stijging is een toename van langdurig verzuim. Door bewustwording te creëren bij leidinggevend en medewerkers met betrekking tot het duurzaam inzetbaar zijn en blijven, streven we ernaar het ziekteverzuim in 2018 te verlagen (doelstelling ziekteverzuim 2018: < 5,0%).

Bewustwording en educatie

In 2017 zijn ruim 10.000 bezoekers bij HVC rondgeleid. Het grootste gedeelte van de bezoekers betreft leerlingen van scholen in het verzorgingsgebied van HVC.

Met rondleidingen en educatiemateriaal voor groep 8 van de basisschool benadrukken wij het belang van het voorkomen en het scheiden van huishoudelijk afval en laten wij zien hoe restafval wordt benut voor energieproductie. Voor basisscholen heeft HVC het educatiepakket 'Watt 'n Zooi' ontwikkeld. Want afval voorkomen, afval scheiden en het daardoor terugwinnen van waardevolle grondstoffen, begint thuis en op school. Basisscholen in de regio van HVC worden jaarlijks uitgenodigd om gebruik te maken van het educatiepakket. Dit pakket bestaat uit een leerlingenmagazine, docentenhandleiding, een excursie naar de afvalenergiecentrale in Alkmaar en een excursie naar de milieustraat (voor- en najaar) of afvalenergiecentrale in Dordrecht. Leerlingen van scholen uit Flevoland kunnen een bezoek brengen aan de locatie in Lelystad, waar een rondleiding plaatsvindt over het terrein van HVC, Orgaworld en Afvalzorg. Ook omwonenden en andere geïnteresseerden worden op aanvraag rondgeleid in de afvalenergiecentrales en de vergistingsinstallatie van HVC. Bezoekers kunnen zich zo een beeld vormen van de verschuiving van onze taken van verbranden van afval naar brongescheiden inzameling en het hergebruik van grondstoffen en de redenen daarvoor.

Transparante communicatie

HVC hecht aan het open en toegankelijk communiceren met inwoners, omwonenden, gemeenten, waterschappen en andere belanghebbenden. Dit doet HVC middels educatie en open communicatie over activiteiten en milieuprestaties.

Communicatie met inwoners inzamelgemeenten

Het door HVC ontwikkelde communicatiemodel 'HVC-Grid, Model voor gerichte communicatie over afval scheiden' is in 2017 in verschillende gemeenten ingezet in het kader van 'Meer waarde uit afval'. De inzet van het communicatiemodel met de daarbij horende maatregelen leidt tot een forse toename van de hoeveelheid ingezameld plastic, blik en pak, een toename van de hoeveelheid ingezameld GFT en oud papier en karton en een afname van de hoeveelheid ingezameld restafval.

Om met inwoners het gesprek aan te gaan over afval scheiden werkt HVC met afvalcoaches. Afvalcoaches zijn medewerkers van HVC die in gemeenten waar maatregelen worden genomen op het gebied van afval scheiden (bijvoorbeeld introductie van een plastic-bak), huis-aan-huis informatie verstrekken over de ingevoerde maatregel en eventuele vragen beantwoorden.

HVC organiseert kijkdagen om inwoners te laten zien hoe gescheiden ingezamelde afvalstromen verwerkt worden. In 2017 heeft HVC kijkdagen georganiseerd in Middenmeer, waar inwoners konden zien hoe hun GFT-afval wordt omgezet in groen gas en compost.

Communicatie met aandeelhouders

Twee keer per jaar vindt een aandeelhoudersvergadering plaats waarin onder meer de strategie, behaalde resultaten en alle belangrijke investeringen met de aandeelhouders worden afgestemd. Voor en na elke aandeelhoudersvergadering wordt een informatiebulletin verstrekt aan de colleges en de dagelijkse besturen ten behoeve van de informatievoorziening van hun raden of algemene besturen.

Elke raadsperiode worden met de colleges/dagelijkse besturen en raden/algemene besturen van de aandeelhouders de ontwikkelingen rond HVC besproken. Aandeelhouders die vragen hebben of behoefte aan nadere informatie, worden hiervan zoveel mogelijk en tussentijds voorzien. Jaarlijks organiseert HVC een afval- en energiecongres voor aandeelhouders, tijdens dit congres worden aandeelhouders geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom de HVC-activiteiten. In 2017 stond het congres, in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018, in het teken van terugblikken op de afgelopen bestuursperiode en vooruit kijken naar de volgende bestuursperiode.

Overleg met de Centrale Ondernemingsraad

In het verslagjaar heeft er zes keer een overlegvergadering plaatsgevonden en één keer heeft er een hei-sessie over de (HR-)strategie plaatsgevonden tussen de Centrale Ondernemingsraad (COR) en de bestuurder van HVC. In de overlegvergaderingen zijn diverse onderwerpen besproken, waaronder de kwartaalcijfers. Er is veel overleg gevoerd over een ingediende instemmingsaanvraag over een generatiepact. Uiteindelijk is in december positief advies uitgebracht over een bij HVC in te voeren generatiepact per 1 januari 2018.

Martin Hogeboom
omgevingsmanager boring
geothermie Trias Westland

'Over dilemma's en risico's zijn we open'

'Boren naar aardwarmte geeft hinder voor de directe omgeving. We hebben de bewoners die tot 500 meter van het boorproject wonen geïnformeerd over elke fase: het inrichten van de locatie, het plaatsen van de toren, het testen, alles. Ook over dilemma's en risico's zijn we open. We zetten de burens 'op de eerste rij'. Als je mensen alles uitlegt, laat je zien dat je ze serieus neemt. De bewonersavonden worden goed bezocht, en mensen vinden ook de technische details interessant. Verder sturen we geregeld een nieuwsbrief. En bij een gebeurtenis gaat er iemand van het team langs of gaat er een e-mail of WhatsApp uit. Zo horen bewoners alles uit de eerste hand en niet via social media. We verminderen ook de overlast door bijvoorbeeld containerwanden of rolluiken te plaatsen. Alle hinder voorkomen is onmogelijk, maar als je mensen goed informeert, is er meer draagvlak.'

Bestuursverslag

Nadat in 2016 al was ingestemd met een nieuwe berekeningswijze voor de reisafstand is in 2017 een uniforme reiskostenregeling voor geheel HVC ingevoerd. Dit laatste is gedaan zonder formele instemming van de COR omdat deze individuele medewerkers niet wilde benadelen in hun eventuele bezwaren. Samen met de COR is gewerkt aan de ontwikkeling van een alcohol- en drugsbeleid voor HVC, dat eind 2017 is geïmplementeerd. Ten slotte heeft de COR in 2017 positief geadviseerd over een fusie van de verschillende entiteiten bij de businessunit Grondstoffen naar één entiteit. Een belangrijke stap om HVC minder complex te maken en de financiële verslaglegging eenvoudiger.

De COR heeft eind 2017 tevens een initiatiefvoorstel ingediend om afspraken te maken over het realiseren van duurzame banen voor arbeidsbeperkten, mede in het kader van SROI/Participatie. De bestuurder van HVC heeft de noodzakelijkheid van aandacht voor dit onderwerp onderschreven en zal in de komende jaren over dit onderwerp overleg blijven voeren met de COR.

Communicatie met de omgeving

Belangrijke beslissingen die impact kunnen hebben op de omgeving, nemen we na goed overleg met de daarbij betrokken omwonenden. Minstens tweemaal per jaar spreken we met afgevaardigden van de omwonenden rond de afvalenergiecentrales/ bio-energiecentrale over onze bedrijfsontwikkelingen en de emissies.

De aanleg van de warmtenetten in Alkmaar en Dordrecht leidt tot overlast voor de omgeving. Klanten en omwonenden worden daarom vooraf geïnformeerd over de aanleg en gevolgen. De voortgang van de aanleg kan gevolgd worden via de websites van de warmtenetten (warmtenetalkmaar.nl en warmtenetdordrecht.nl). Met vragen over de aanleg kunnen omwonenden terecht bij de medewerkers omgevingsmanagement die daarvoor zijn aangesteld.

In 2017 zijn, net als in 2016, meldingen van omwonenden binnengekomen met betrekking tot geuroverlast van het bedrijventerrein in Middenmeer waar ook HVC gevestigd is. Daarop heeft HVC besloten om aanvullende maatregelen te nemen om de overlast tegen te gaan. Eind 2017 heeft HVC milieuadviesbureau Olfasense opdracht gegeven om onafhankelijk onderzoek te doen naar de meldingen. Om uit te sluiten dat de afvalbuffer van Afvalzorg de geurbron is die de overlast veroorzaakt, is de afvalbuffer begin 2018 leeg gemaakt.

Verslaggeving

HVC neemt deel aan de Transparantiebenchmark van het ministerie van Economische Zaken. De Transparantiebenchmark is een jaarlijks onderzoek naar de inhoud en kwaliteit van maatschappelijke verslaggeving bij Nederlandse ondernemingen. In 2017 (jaarverslag 2016) heeft HVC op de Transparantiebenchmark een 49e positie behaald met 175 van de 200 punten (2016: 42e met 175 van de 200 punten).

Risicobeheer

Het identificeren en evalueren van materiële risico's, alsmede de identificatie van de maatregelen om deze te voorkomen of de gevolgen ervan te beperken.

Raamwerk, principes en methode

Het risicobeheer van HVC kent als uitgangspunt dat de lijn primair verantwoordelijk is. De decentrale structuur brengt ook de lijnverantwoordelijkheid voor het eigen risicobeheer met zich mee. Op centraal niveau worden beleidskaders opgesteld en worden de bedrijfsonderdelen gevraagd en ongevraagd van advies voorzien. Risicobeheer is per definitie toekomstgericht. Het richt zich op het tijdig identificeren van risico's bij het realiseren van doelen en op maatregelen die deze risico's mitigeren.

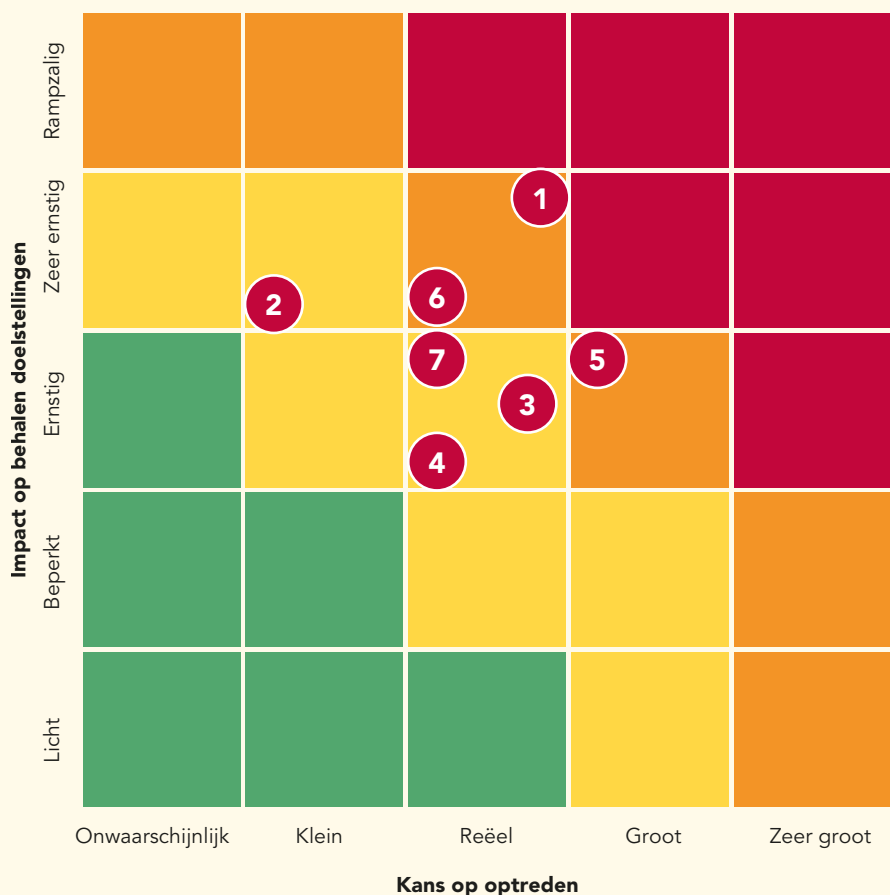
Het risicobeheer van HVC is gericht op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de realiseerbaarheid van ondernemingsdoelstellingen, de beheersing van risico's in bedrijfsprocessen, de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving en de naleving van relevante wet- en regelgeving. Sommige risico's, zoals de kans op ernstige ongevallen, zijn daarbij nimmer acceptabel. Het systeem van risicobeheer bij HVC is gebaseerd op elementen uit het COSO-ERM model en de ISO 31000 richtlijn.

Ontwikkelingen risicomanagement 2017

Als gevolg van incidenten bij HVC en in de branche, is het beheersen van veiligheidsrisico's de belangrijkste prioriteit. Om de continuïteitsrisico's door brand en machinebreuk op de belangrijkste installaties af te dekken voert HVC in samenspraak met de verzekeraar een verbeterprogramma uit.

Eind 2017 heeft een risico-inventarisatie onder senior management plaatsgevonden, waarna de strategische risicokaart is herijkt door de directie.

Risicokaart 2017

Intern	Extern
1 Effectiviteit grondstoffen hergebruik	5 Veranderende wet- en regelgeving
2 Procesveiligheid	6 Leegstand
3 Continuïteit warmtelevering	7 Daling prijzen commodities
4 Duurzame inzetbaarheid/arbeidsmarkt	

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risicogebieden uit de risicokaart 2017 zijn hiernaast samengevat.

1. Effectiviteit grondstoffen hergebruik

HVC streeft ernaar dat zo min mogelijk afval overblijft van huishoudens door het stimuleren van het scheiden van afval en door het inzicht geven in afvalstromen aan producenten en consumenten. Het percentage hergebruik is een belangrijke indicator voor de effectiviteit van de inzameling. De mate waarin grondstoffen kunnen worden hergebruikt wordt sterk bepaald door de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

- HVC levert een actieve bijdrage aan de doorontwikkeling van de grondstofketen door het verhogen van de kwaliteit van de inzameling (bronscheiding, afvalcoaches, communicatie naar inwoners) en te zorgen dat ingezamelde grondstoffen daadwerkelijk worden hergebruikt. Concrete producten waarin grondstoffen worden hergebruikt dragen bij aan de motivatie van inwoners om afval te scheiden.

2. Procesveiligheid

Incidenten leiden tot uitval, letsel en discontinuïteit. Door het grote aantal incidenten in de branche is de beschikbare brandverzekeringcapaciteit beperkt geworden. Het bezitten van een adequaat verzekeringsprogramma is een operationele randvoorwaarde.

- Ter verbetering van de beheersing van procesveiligheidsrisico's is de interne organisatie versterkt met operationele veiligheidskundigen en wordt met de verzekeraar een risicoverbeterprogramma uitgevoerd. De aanpak is met name gericht op het versterken van het risicobewustzijn bij de medewerkers door middel van het vergroten van kennis en vaardigheden. Daarnaast omvat het programma investeringen in fysieke preventiemaatregelen.

3. Continuïteit warmtelevering

Door de uitbreiding van de warmtenetten worden steeds meer organisaties en bewoners aangesloten op de warmtenetten van HVC.

- Naast de kwaliteitszorg bij de aanleg van de warmtenetten monitort HVC de kwaliteit van de operationele warmtenetten en warmtelevering om in geval van incidenten snel te kunnen reageren met adequate maatregelen.

4. Duurzame inzetbaarheid/krappe arbeidsmarkt

De verhoging van de pensioenleeftijd betekent dat medewerkers langer zullen doorwerken en organisaties een actief beleid moeten voeren om duurzame inzetbaarheid van oudere medewerkers mogelijk te maken. Daarnaast betekent de

'In 2017 heeft HVC voor haar aandeelhouders de productie en levering van duurzame energie en de terugwinning van grondstoffen noemenswaardig uitgebreid. De transitie van afvalverwerker naar energie- en grondstoffenbedrijf wordt daarmee steeds beter zichtbaar, zowel in de investeringen als in de exploitatie van HVC.'

**'Transitie portfolio HVC
steeds beter zichtbaar'**

Ingrid Tigchelaar
financieel directeur HVC

Bestuursverslag

toenemende krapte op de arbeidsmarkt dat het voor organisaties moeilijker wordt om (technisch) personeel te werven.

- Door middel van een 'generatiepact' biedt HVC oudere medewerkers de mogelijkheid om langer gezond door te werken en kunnen tegelijkertijd jongeren instromen waardoor de leeftijdsopbouw van de organisatie evenwichtiger wordt. HVC zet in op een actieve arbeidsmarktcommunicatie, bijvoorbeeld door samen te werken met regionale opleidingsinstituten.

5. Veranderende wet- en regelgeving

Als gevolg van veranderende wet- en regelgeving ten aanzien van onder andere de afvalinzameling (LAP3), emissies en privacy kunnen aanpassingen in bedrijfsprocessen noodzakelijk zijn waarop tijdig geanticipeerd dient te worden of waarvoor investeringen vereist zijn.

- Middels diverse branche-organisaties voert HVC de dialoog met overheid en toezichthouders opdat tijdig geanticipeerd kan worden op veranderingen. In het kader van de aanscherping van de meldplicht datalekken (Wet Bescherming Persoonsgegevens) zijn de relevante processen geanalyseerd.

6. Leegstand

Onvoldoende beschikbaarheid van afval in de verwerkingsinstallaties leidt mogelijk tot stilstand of suboptimale bedrijfsvoering. Daarnaast kan de 'Brexit' consequenties hebben voor veranderingen in wetgeving en belastingen, en daarmee voor het afvalaanbod uit import.

- HVC monitort actief ontwikkelingen in de markt en anticipeert in een vroegtijdig stadium op aflopende contracten.

7. Daling prijzen commodities

Prijsfluctuaties van elektriciteit en gas, maar ook van bijvoorbeeld grondstoffen zoals papier en metalen hebben een direct effect op de marge en de dekkingsbijdrage van activiteiten van HVC.

- HVC hanteert voor de verkoop van de geproduceerde elektriciteit een verkoopstrategie die het bedrijf beschermt tegen neerwaartse prijsfluctuaties. Prijsrisico's op de verkoop van grondstoffen worden over het algemeen bij de ontdoener van het afval belegd.

Financiële risico's

Renterisico

De marktrentes zijn vooralsnog laag bij een tevens lage inflatieverwachting.

De continuering van het opkoopprogramma van obligaties door de Europese Centrale

Bank (ECB) heeft een drukkend effect op de marktrentes. In de loop van 2018 wordt duidelijk in hoeverre de ECB dit programma zal continueren en wat de impact van een eventuele beleidswijziging op de renteontwikkeling is.

Kredietrisico

Met betrekking tot bancaire tegenpartijen wordt dit risico laag geacht. Creditgelden staan in kleine hoeveelheden bij verschillende banken. Debiteuren-posities worden actief gemonitord en maandelijks gerapporteerd. Bij het niet tijdig voldoen aan betalingsverzoeken worden posities overgedragen aan een incassobureau volgens een standaard protocol.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt klein geacht. HVC heeft de beschikking over € 7,5 miljoen aan kredietlijnen in rekening-courant alsmede € 75 miljoen aan kasgeldfaciliteiten.

Valutarisico

HVC loopt op basis van de huidige contractafspraken beperkt valutarisico op de importcontracten.

Financiële ontwikkelingen

In 2017 is het portfolio van HVC op het gebied van duurzame energie uitgebreid met de in bedrijfstelling van het windpark Gemini en de koppeling van het warmtenet Alkmaar aan de bio-energiecentrale (BEC). Daarnaast heeft HVC voor de verdere verbetering van de terugwinning van grondstoffen, via haar deelneming Sortiva, een voorscheidingsinstallatie (VSI) gerealiseerd.

Financiële ontwikkeling 2017

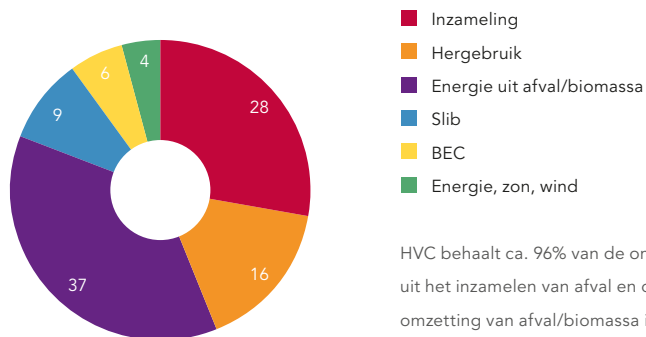
Het nettoresultaat over 2017 komt uit op € 13,6 miljoen (2016: € 7,6 miljoen).

De bedrijfslasten en bedrijfsopbrengsten zijn als gevolg van de 'kostprijs +' tarieven vrijwel in evenwicht. Het verschil tussen 2017 en 2016 wordt met name verklaard door € 3,1 miljoen lagere rentelasten als gevolg van aflossingen op de leningenportefeuille en herfinanciering tegen lagere rente en € 1 miljoen lagere VPB-lasten door de ontvangst van Energie Investeringsaftrek (EIA) beschikkingen.

Het genormaliseerde nettoresultaat over 2017 komt uit op € 11,7 miljoen (2016: € 7,0 miljoen).

Omzet per activiteit

(in %)

HVC behaalt ca. 96% van de omzet uit het inzamelen van afval en de omzetting van afval/biomassa in duurzame energie. De totale omzet bedraagt € 340 miljoen.

Toelichting op de financiële overzichten

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat over 2017 bedraagt € 46,0 miljoen ten opzichte van een bedrijfsresultaat van € 45,8 miljoen over 2016. In de onderstaande analyse worden de belangrijkste verschillen verklaard.

Som der bedrijfsopbrengsten

De netto-omzet beweegt zich in lijn met 2016 en bedraagt € 252,7 miljoen. De overige opbrengsten zijn daarentegen € 11 miljoen hoger dan voorgaand jaar als gevolg van prijs en hoeveelhedsverschillen ingezameld papier, plastic, blik en drinkpakken en metaal.

Som der bedrijfslasten

De bedrijfslasten zijn in lijn met de ontwikkeling van de bedrijfsopbrengsten en daardoor hoger dan voorgaand jaar als gevolg van hogere kosten uitbesteed werk door toegenomen hoeveelheden ingezamelde plastic, blik en drinkpakken en GFT.

In 2017 gegenereerde toegevoegde waarde

(in miljoenen euro's)

- De kosten uitbesteed werk en andere externe kosten zijn € 14,4 miljoen hoger dan voorgaand jaar als gevolg van hogere externe verwerkingskosten voor de toegenomen hoeveelheden ingezamelde plastic, blik en drinkpakken en GFT.
- De lonen, salarissen en sociale lasten zijn € 2,0 miljoen hoger dan in 2016. Deze stijging hangt samen met de groei van het personeelsbestand en de cao-stijgingen.
- De afschrijvingslasten 2017 zijn € 3,8 miljoen lager dan 2016. Dit wordt verklaard door de verlenging van de levensduur van de bio-energiecentrale als gevolg van de toegekende SDE subsidie.
- De kosten van grond- en hulpstoffen zijn € 2,2 miljoen lager dan voorgaand jaar. Deze daling is toe te schrijven aan de lagere marktprijzen voor hout.
- De overige bedrijfskosten zijn in lijn met voorgaand jaar.
- De waardeverandering vaste activa ziet in 2017 voor € 14,3 miljoen toe op de afwaardering van de participatie in het windpark TWB.

“Het thema ‘Van Gas Los’
betekent voor de
aandeelhouders van HVC
een versnelling van de
energietransitie”

- Als gevolg van de herfinanciering en herstructurering die is doorgevoerd bij TWB, zijn de verwachte kasstromen gewijzigd. Hierdoor ontvangt HVC eerder en hogere dividenduitkeringen van TWB ten opzichte van eerdere aannames. Het directe gevolg hiervan is dat HVC in 2017 een bijzondere waardeverandering dient door te voeren. De verslaggeving technische verwerking is in lijn met de waarderingsmethodiek van de participatie in TWB.
- De overige financiële baten en lasten inclusief vorderingen vaste activa stijgen met € 17,9 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de dividendontvangsten van wind op zee participaties.
- De effectieve belastingdruk daalt in 2017. Dit wordt veroorzaakt door de hogere energie investeringsaftrek (EIA) en het verschil in verwerkingsmethodiek van de deelnemingen in de commerciële jaarrekening ten opzichte van de fiscale behandeling.
- Het resultaat deelnemingen is verbeterd ten opzichte van 2016 door minder negatief resultaat wASH VOF en een fors verbeterd resultaat van Sortiva B.V.

Investerings, financiering en kasstroom

De investeringen in materiële vaste activa bedroegen in 2017 € 63,8 miljoen (2016: € 52,1 miljoen). De investeringen hebben voornamelijk betrekking op de uitbreiding van de warmtenetten, de koppeling van het warmtenet Alkmaar aan de bio-energiecentrale, de aanschaf van inzamelvoertuigen en -containers, de uitvoering van groot onderhoud aan de afvalenergiecentrales en de vervanging van het financieel informatiesysteem. Daarnaast is € 5,8 miljoen geïnvesteerd in financiële vaste activa. Deze investeringen zien voornamelijk toe op de investeringen in Trias Westland BV ten behoeve van de geothermie-activiteiten.

De vrije kasstroom bedroeg in 2017 € 40,9 miljoen (2016: € 59,7 miljoen). Door aflossingen is de leningen portefeuille met € 16 miljoen afgebouwd tot € 749 miljoen.

Als gevolg van de afbouw van leningen en het positieve nettoresultaat is de solvabiliteit verbeterd van 9,4% in 2016 naar 10,8% in 2017.

Financiële verwachting voor 2018

Het thema ‘Van Gas Los’ betekent voor de aandeelhouders van HVC een versnelling van de energietransitie. HVC zal hieraan een bijdrage leveren door uitbreiding van de warmtenetten en toepassing van geothermie. In 2018 zal HVC tevens de prestaties op het gebied van afval scheiden en hergebruik van grondstoffen verder verbeteren door de ingebruikname van een kunststofsorteerinstallatie in Heerenveen.

HVC zet in op het verbeteren van de duurzaamheidsprestaties van haar aandeelhouders door middel van infrastructurele investeringen met veelal een lange levensduur. Continuering van de investeringen op het niveau van 2017, in combinatie met ‘kostprijs +’ tarieven betekent voor 2018 dat een met 2017 vergelijkbare kasstroom en resultaatontwikkeling wordt verwacht.

Personalia directie en Raad van Commissarissen

Directie

D.A. (Dion) van Steensel (1971)

Algemeen directeur
Benoemd per 9 januari 2017
Lid Raad van Toezicht vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs Rotterdam e.o.

Ir. W.C.H. (Wim) van Lieshout MBA (1962)

Algemeen directeur Benoemd per 1 maart 2005, afgetreden per 9 januari 2017

Raad van Commissarissen

Drs. Ph.P.F.C. (Philip) Houben (1950)

Huidige (1e) termijn: 2014-2018

Voorzitter Raad van Commissarissen

Lid Selectie-en-benoemingscommissie en
Remuneratiecommissie

Lid Raad van Commissarissen Stork
Lid Raad van Commissarissen TKH
Bestuurslid Stichting Prioriteit Antea Participaties
Voormalig voorzitter Raad van Bestuur Wavin
Voormalig voorzitter Nederlandse Vereniging van
Participatiemaatschappijen

Drs. E.W. (Ed) Anker (1978)

Huidige (1e) termijn: 2017-2021

Lid Selectie-en-benoemingscommissie
en Remuneratiecommissie

Wethouder van Zwolle
Voormalig lid Tweede Kamer der Staten-Generaal
Voormalig wethouder van Almere

Ir. M.G.M. (Martien) den Blanken (1951)

Huidige (2e) termijn: 2015-2019

Lid Selectie-en-benoemingscommissie

Voorzitter Remuneratiecommissie

Voorzitter stichtingsbestuur Waternet
Voorzitter van het bestuur Water for Life Foundation
Bestuurslid Blooming Foundation
Lid Raad van Toezicht Aqua for All
Voormalig algemeen directeur NV PWN

Personalia directie en Raad van Commissarissen

Ir. F.J. (Frans) Föllings (1952)
Huidige (1e) termijn: 2016-2020
Lid Auditcommissie

Directeur 2Ensure b.v.
Lid Dagelijks Bestuur Stichting Brabant Koor
Voormalig directeur Attero b.v.
Voormalig directeur Essent Milieu b.v.

Drs. W.G. (Willem) Kooijman (1949)
Huidige (3e) termijn: 2015-2019
Voorzitter Auditcommissie

Secretaris Belanghebbenden Orgaan bij StapPensioen kring HC
Voormalig financieel directeur Holland Casino
Voormalig voorzitter Pensioenfonds Holland Casino
Voormalig Directeur Financiering en Deelnemingen Ministerie van Economische Zaken

Mr. drs. A.R. (Antje) Kuilboer-Noorman (1975)
Huidige (1e) termijn: 2015-2019
Lid Auditcommissie

Lid Raad van Commissarissen RAB Groep
Eigenaar juridisch-economisch adviesbureau
Mentor Startupbootcamp Amsterdam
Ondernemingskamer functionaris, Gerechtshof

Mr. J.H. (Hans) Oosters (1962)
Huidige (2e) termijn: 2014-2018
Lid Auditcommissie

Dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
Voorzitter Unie van Waterschappen
Voorzitter Vereniging Explosieven Opsporing (VEO)
Voorzitter Raad van Toezicht zorginstelling Pieter van Foreest
Voorzitter bestuur Voedselbank IJssel en Lek

F.H. (Frank) Schreve (1942)
Huidige (2e) termijn: 2014-2018
Lid Remuneratiecommissie
Voorzitter Selectie-en-benoemingscommissie

Voorzitter van het Hoge Veluwe Fonds
Voorzitter van de Overleggroep Naarden Vesting
Voorzitter van de Stichting Biocomp Nepal
Bestuurslid Ambassadeurs Universiteit Twente
Vice-voorzitter Stichting Deelerwoud

Voormalig voorzitter Raad van Bestuur Koninklijke Ten Cate N.V.
Voormalig voorzitter Raad van Bestuur Heidemij/Arcadis
Voormalig voorzitter Raad van Bestuur Rabobank International

Verlag van de Raad van Commissarissen

Rol en verantwoordelikheden

De Raad van Commissarissen ('de Raad') vormt een separaat orgaan dat onafhankelijk van het bestuur opereert. De Raad ziet toe op de strategie-ontwikkeling en de uitvoering daarvan door de directie, waarbij de lange termijn waardecreatie bij het bedrijf uitgangspunt is. De Raad richt zich daarbij op de belangen van alle bij de vennootschap behorende stakeholders en stuurt onder meer op basis van financiële, commerciële, operationele en governance informatie.

Vanuit dat perspectief fungeert de Raad primair als toezichthouder. Daarnaast staat hij de directie met raad en daad terzijde. Hij houdt een oog op de verhouding met aandeelhouders en andere maatschappelijke stakeholders en fungeert als werkgever van de directie.

Governance

HVC hecht sterk aan de verbinding met zijn aandeelhouders. Wij achten het van belang dat besluitvorming is gebaseerd op een zo groot mogelijk draagvlak. Om hier invulling aan te geven worden voorstellen aan de algemene vergadering ruimschoots tevoren en veelal intensief met de aandeelhouders afgestemd. Deze afstemming met aandeelhouders past bij de missie en visie van HVC.

In 2017 had de Raad enkele malen contact met aandeelhouders in het kader van de ontwikkeling van een nieuw beloningsbeleid, alsmede van een voorstel tot wijziging van de samenstelling en benoemingswijze van de Raad. De Raad ervaart zijn relatie met de aandeelhouders als open en constructief.

Omvang, samenstelling en benoemingswijze Raad van Commissarissen

Elk jaar evalueert de Raad haar interne functioneren en de verhouding met de directie in een besloten sessie. In 2017 heeft dit onderzoek plaatsgevonden met behulp van een onafhankelijke, externe deskundige. In het kader van die evaluatie zijn kanttekeningen geplaatst bij de omvang en samenstelling van de Raad en is gezien hoe de slagkracht en onafhankelijkheid van de RvC kan worden verbeterd. Een en ander heeft geleid tot een voorstel aan en een besluit van de algemene vergadering om de omvang van de Raad te beperken tot 5 leden en om het recht tot benoeming van commissarissen te verleggen naar de algemene vergadering.

Ontwikkelingen

2017 was voor HVC vanuit operationeel en financieel oogpunt een tevredenstellend en stabiel jaar. Het gerealiseerde bedrijfsresultaat was goed en de gegenereerde cashflow lag in lijn met het geprognosticeerde financieel meerjarenperspectief. Toch zijn er achter die ogenschijnlijk stabiele ontwikkelingen een aantal belangrijke stappen gezet waarbij ook de Raad nauw betrokken was.

- Kort na aanvang van het jaar is Dion van Steensel als nieuwe bestuurder benoemd. Wij zijn verheugd dat na een intensief zoekproces een interne kandidaat als meest geschikt naar voren kwam. In het kader van deze benoeming is ook een nieuw beloningsbeleid vastgesteld dat de Wet Normering Topinkomens als uitgangspunt neemt.
- De Raad heeft in een thema vergadering uitvoerig stilgestaan bij de warmte-activiteiten van het bedrijf en de verdere ontwikkelingsmogelijkheden op dat gebied. Het beleid van het Rijk om de afhankelijkheid van aardgas voor warmtevoorziening uit te faseren met als doel 'van-gas-los' te komen, leidt tot een sleutelrol voor gemeenten als het gaat om de planning en implementatie van een alternatieve energievoorziening binnen de gemeente. Het afgelopen jaar is daarom met de aandeelhouders verkend of het zinvol en wenselijk is als HVC vanuit zijn bestaande rol ook voor dit nieuwe taakveld van gemeenten ondersteuning kan bieden. De aandeelhouders hebben deze vraag met een volmondig ja beantwoord. Voor HVC is dit een belangrijke ontwikkeling. Er vindt nu een nadere uitwerking plaats van de activiteiten die HVC in dit kader zal ontwikkelen, en de Raad zal de keuzes die daarbij gemaakt moeten worden nauw volgen.
- De belangrijke investeringsbeslissingen om het bestaande warmtenet in Alkmaar uit te breiden naar Heerhugowaard, om de Bio-energiecentrale op dat warmtenet aan te sluiten, en om te participeren in een belangrijk geothermie project in het Westland passen in het hierboven beschreven kader, en zijn onderwerp van uitvoerige discussie geweest in de Raad.
- Het feit dat aandeelhouders jegens de externe financiers van HVC hoofdelijk garant stonden voor de nakoming van gegarandeerde leningen, vormde voor vele aandeelhouders een groot bezwaar. Wij beschouwen het daarom als een belangrijke stap dat mede dank zij de voorspoedige resultaat- en cashflow ontwikkeling van de onderneming deze hoofdelijke garantie is omgezet naar een pro-rata garantstelling.
- HVC heeft een aantal jaren geleden besloten tot investeringen in windparken op zee. Die investeringen waren noodzakelijk om het bedrijf en zijn aandeelhouders een positie te geven binnen het domein van duurzame energie. Het doet ons genoegen dat in het afgelopen jaar is aangetoond dat met name de investering in het Gemini park zich ook vanuit financieel perspectief op de gewenste wijze ontwikkelt en de winst- en cashflow van deze participatie wezenlijk bijdraagt aan het resultaat van HVC.

Toezicht in 2017

Veiligheid

In voorgaande boekjaren hebben zich enkele grote incidenten voorgedaan met name op het gebied van brandveiligheid. Daarnaast is persoonlijke veiligheid in de afvalbranche een zaak van voortdurende zorg. Het onderwerp veiligheid komt daarom elke vergadering van de Raad aan de orde. De Raad volgt nauwgezet de implementatie van maatregelen ter voorkoming van toekomstige veiligheidsincidenten.

Operationele prestaties

Hoewel er per definitie altijd ruimte is voor verbetering, achten wij de operationele prestaties van HVC het afgelopen jaar op niveau. Qua risicobeheersing gaat onze bijzondere aandacht uit naar de langjarige borging van de capaciteitsinvulling van de afvalenergiecentrales. Import van restafval speelt daarbij een belangrijke rol. In dat kader is er aandacht voor de onzekerheden die samenhangen met de aanstaande Brexit, gelet op een aantal langjarige contracten met UK-partijen. Wij onderschrijven het standpunt van de directie dat de huidige contractportefeuille en relatief hoge jaarlijkse afschrijving op de afvalenergiecentrales het bedrijfseconomische risico van toekomstige onderbezetting matigen, maar dat dit risico desondanks blijvende aandacht vereist.

De impact van de lage energieprijzen op het resultaat was substantieel evenals het jaar daarvoor. HVC heeft een energie-verkoopstrategie waarmee via termijncontracten fluctuaties van energieprijzen worden afgevlakt en najlen. Deze strategie is besproken en geaccordeerd.

Overige thema's

Belangrijke andere onderwerpen die zijn besproken betreffen management development en succession planning, de participatie in een te ontwikkelen kunststof sorteerinstallatie tezamen met Omrin en Midwaste, en een uitbreiding van de vergistingscapaciteit.

Medezeggenschap

De Raad heeft een goede relatie met de centrale ondernemingsraad en overlegt op regelmatige basis over onderwerpen die voor de medezeggenschap van belang zijn.

Samenstelling en bijeenkomsten Raad en Commissies

Samenstelling

HVC is een structuurvennootschap. De wijze van benoeming van de Raad was tot voor kort dual: vier commissarissen zijn benoemd door de Raad zelf – waarvan één op voordracht van de centrale ondernemingsraad – en vier commissarissen door (clusters van) aandeelhouders. De leden worden geacht gezamenlijk te beschikken over de in de profielbeschrijving weergegeven competenties. Voorts dienen zij elkaar goed aan te vullen met relevante kennis en ervaring.

Indien bij een structuurvennootschap zoals HVC van het aantal natuurlijke personen dat zetels bezet in het bestuur of de Raad van Commissarissen minder dan 30% man of vrouw is, dient op grond van de artikelen 166 en 276 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek deze als onevenwichtig gekwalificeerde verdeling te worden toegelicht. Wij lichten de situatie bij HVC als volgt toe. Het bestuur van HVC is samengesteld uit één natuurlijk persoon. De wet is hierop niet van toepassing. Op dit moment telt de Raad slechts één vrouw. Het is daarom wenselijk dat bij de invulling van vacatures rekening wordt gehouden met het belang van een evenwichtige samenstelling. In de profielbeschrijving van de Raad wordt dit belang geëxpliciteerd. Tot voor kort had de Raad beperkte invloed op de benoeming van zes van haar leden. Bij de toekomstige selectie van de te benoemen kandidaten wordt het belang van een evenwichtige samenstelling meegewogen met andere relevante belangen. Volgens de Nederlandse corporate governance code is een commissaris onder meer niet onafhankelijk indien hij/zij bestuurder, commissaris of anderszins vertegenwoordiger is van een rechtspersoon die tenminste tien procent van de aandelen in de vennootschap houdt. Wij achten het in het geval van HVC als overheidsvennootschap niet bezwaarlijk wanneer een lid om deze reden niet kan worden gekwalificeerd als onafhankelijk in de zin van de corporate governance code.

Bijeenkomsten

De Raad heeft in 2017 negen maal vergaderd. Alle commissarissen zijn, op enkele uitzonderingen na, bij alle vergaderingen aanwezig geweest. Als permanente commissies fungeerden in het verslagjaar de Auditcommissie en de (gecombineerde) Selectie-en-benoemingscommissie en remuneratiecommissie. Ter voorbereiding op reguliere vergaderingen en ter bespreking van actuele thema's heeft de voorzitter van de Raad regelmatig tussentijds contact met de bestuurder. De Raad vergadert minstens eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van de directie om het functioneren van de Raad en de directie te evalueren, en de onderlinge samenwerking te beoordelen.

Mutaties

Per 8 juni 2017 is Ed Anker toegetreden tot de Raad. Ed is benoemd door de gemeente Almere als opvolger van Flip van den Hoek, die op voornoemde datum aftrad. We danken Flip voor zijn grote inzet, betrokkenheid en waardevolle inbreng gedurende een groot aantal jaren.

Tevens is afgetreden Jacques Dekker, wiens termijn afliep per 14 december jl. Wij danken Jacques voor zijn belangrijke bijdragen aan de gedachtewisseling en standpuntbepaling binnen de Raad.

Auditcommissie

De Auditcommissie bestond in het boekjaar uit Willem Kooijman (voorzitter), Jacques Dekker (tot 14 december), Antje Kuilboer-Noorman, Frans Föllings en Hans Oosters. De Commissie heeft in het boekjaar vijf keer vergaderd in bijzijn van de directeur Financiën, alsmede tweemaal in bijzijn van de externe accountant. Op enkele uitzonderingen na waren alle leden op alle vergaderingen aanwezig. De belangrijkste onderwerpen waren de jaarrekening, het jaarverslag, de maand- en kwartaalrapportages, het jaarplan en het meerjarenperspectief, de rapportages van de externe accountant/management letters, risicomanagement, alsmede investeringsvoorstellen van uiteenlopende aard. Ook de risico's in termen van cybersecurity zijn geanalyseerd en bediscussieerd.

Selectie-en-benoemingscommissie en remuneratiecommissie

De leden van de Selectie-en-benoemingscommissie en de remuneratiecommissie vormen een personele unie, met Frank Schreve als voorzitter van de Selectie-en-benoemingscommissie en Martien den Blanken als voorzitter van de remuneratiecommissie, en Flip van den Hoek (tot 8 juni 2017), Ed Anker (vanaf 8 juni 2017) en Philip Houben als overige leden. De commissies kwamen in 2017 vier keer bij elkaar en voerde daarnaast enkele malen tussentijds telefonisch overleg. Besproken zijn onder meer de wijze waarop invulling kan worden gegeven aan de wens van een kleinere omvang en een andere benoemingswijze van de Raad en het formuleren van een voorstel daartoe aan de algemene vergadering. Ook is in overleg met aandeelhouders een nieuw en de door de algemene vergadering vastgesteld beloningsbeleid ontwikkeld.

Met uitzondering van één lid, waren in het boekjaar alle commissarissen onafhankelijk, zoals bedoeld in de Nederlandse Corporate Governance Code. Martien den Blanken wordt volgens de Code beschouwd als niet-onafhankelijk, aangezien hij in de aan het

Verslag van de Raad van Commissarissen

boekjaar voorafgaande periode van twaalf maanden tijdelijk voorzien heeft in het bestuur van HVC. De Raad onderschrijft in algemene zin de best practices en principes uit hoofdstuk 2 en past deze toe.

Financiële resultaten en uitkeringen aan aandeelhouders

Aan de aandeelhouders is overeenkomstig eerdere besluiten van de algemene vergadering een bedrag aan garantstelling provisie uitgekeerd ter grootte van € 6,2 miljoen. HVC heeft over 2017 een nettoresultaat na belastingen behaald van € 13,6 miljoen (2016: € 7,6 miljoen). Het genormaliseerde nettoresultaat uit gewone bedrijfsvoering bedraagt € 11,7 miljoen (2016: € 7,0 miljoen). De vrije kasstroom bedroeg in 2017 € 41,6 miljoen (2016: € 59,7 miljoen). Door aflossingen is de leningen portefeuille met € 16 miljoen afgebouwd tot € 749 miljoen.

Voorstel aan de Algemene Vergadering

De jaarrekening over 2017, zoals deze is opgesteld door het bestuur, is in de Raad besproken. De jaarrekening gaat vergezeld van het verslag van het bestuur. De Raad stelt de Algemene Vergadering voor:

1. de jaarrekening vast te stellen;
2. het resultaat toe te voegen aan de overige reserve, waardoor het eigen vermogen toeneemt tot € 103 miljoen;
3. de directie decharge te verlenen voor het gevoerde beleid, en
4. de Raad van Commissarissen decharge te verlenen voor het gehouden toezicht.

Wij spreken onze dank en waardering uit voor de inspanningen van directie en alle medewerkers die tot het tevredenstellende resultaat van 2017 hebben geleid. Wij danken de aandeelhouders voor hun bijdrage daaraan alsmede voor het in de onderneming gestelde vertrouwen.

Naaldwijk, 22 maart 2018

de Raad van Commissarissen:

drs. Ph.P.F.C. Houben (voorzitter)
drs. E.W. Anker
ir. M.G.M. den Blanken
ir. F.J. Föllings
drs. W.G. Kooijman
mr. drs. A.R. Kuilboer-Noorman
mr. J.H. Oosters
F.H. Schreve

Corporate governance

NV HVC ("HVC") is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht, gevestigd te Alkmaar. De governance is gebaseerd op de structuurregeling. De vennootschap wordt bestuurd door een eenhoofdige directie. Toezicht wordt uitgeoefend door de raad van commissarissen. Deze organen zijn onafhankelijk van elkaar en leggen over de uitoefening van hun taken verantwoording af aan de algemene vergadering.

De formele relatie tussen de organen van de vennootschap – directie, raad van commissarissen en algemene vergadering – is vastgelegd in de wettelijke structuurregeling en de statuten. Daarnaast hebben aandeelhouders onderling afspraken gemaakt met het aangaan van de ballotageovereenkomst en hebben aandeelhouders, raad van commissarissen en directie nadere afspraken gemaakt over de strategie en financiering van HVC, alsmede over de uitoefening van bevoegdheden.

Aandeelhouders

De vennootschap kent aandelen A, B en C. De aandelen A zijn geplaatst bij gemeenten, gemeenschappelijke regelingen van gemeenten (in totaal 46 gemeenten) en een waterschap. Deze gemeenten liggen in de provincies Noord- en Zuid-Holland, Flevoland en Friesland. Het waterschap is gelegen in de provincie Noord-Holland. De aandelen B zijn geplaatst bij een gemeenschappelijke regeling van vijf waterschappen, gelegen in de provincies Zuid-Holland en Gelderland. De aandelen C zijn geplaatst bij de gemeente Westland.

De algemene vergadering bespreekt onder meer het bestuursverslag, stelt de jaarrekening en winstbestemming vast, besluit over het verlenen van decharge aan de leden van de directie voor het gevoerde beleid, besluit over het verlenen van decharge aan de leden van de raad van commissarissen voor het gehouden toezicht en benoemt de accountant. Daarnaast besluit de algemene vergadering over voorstellen tot goedkeuring van belangrijke investeringen en strategische keuzes. Algemene vergaderingen kunnen zo vaak als gewenst door de directie, de raad van commissarissen en de aandeelhouder worden gehouden. Besluiten kunnen ook buiten vergadering worden genomen.

Corporate governance code

Als nutsbedrijf met een maatschappelijke rol en met overheden als enige aandeelhouders onderschrijft HVC het belang van openheid en transparantie. Hoewel HVC geen beursgenoteerde onderneming is, past HVC de Nederlandse Corporate Governance Code ('Code') vrijwillig toe. Niet alle bepalingen zijn op HVC van toepassing zoals welke betrekking hebben op beursgenoteerde ondernemingen en/of een one-tier bestuursstructuur.¹

Bestuur

Het bestuur van HVC, bestaande uit een eenhoofdige directie, wordt per 9 januari 2017 vervuld door de heer Dion (D.A.) van Steensel. Hij volgt de heer Wim (W.C.H.) van Lieshout op, die op zijn verzoek per voornoemde datum als bestuurder is afgetreden. De directie wordt voor onbepaalde tijd benoemd door de raad van commissarissen, die tevens het aantal leden van de statutaire directie vaststelt. De bezoldiging en arbeidsvoorwaarden van de directie worden vastgesteld door de raad van commissarissen met inachtneming van het door de algemene vergadering vastgestelde beloningsbeleid.

Dochterondernemingen worden bestuurd door de vennootschap of door de dochtervennootschap HVC Nederland BV, waarvan het bestuur een personele unie vormt met de directie van HVC.

De directie is belast met en verantwoordelijk voor het bestuur van de onderneming en legt verantwoording af aan de raad van commissarissen en de algemene vergadering. De directie stelt de visie en de daaruit voortkomende missie, strategie en doelstellingen vast. De directie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de bedrijfsstrategie, die is opgedragen aan de bedrijfsonderdelen Energie uit afval, Grondstoffen, Duurzame energie, Financiën en Staf, die, met uitzondering van laatstgenoemde, opereren onder verantwoordelijkheid van titulaire directeuren.

De directie is bevoegd de vennootschap te vertegenwoordigen, evenals de daartoe gevolmachtigde financieel directeur, mevrouw drs. I. Tigchelaar. Enkele functionarissen hebben beperkte vertegenwoordigingsbevoegdheden, die zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel.

De directie is verantwoordelijk voor een transparant bestuur van de onderneming. De doelstelling daarvan is dat alle belanghebbenden een duidelijk inzicht hebben in de beslissingen en besluitvormingsprocedures van de onderneming.

De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de directie liggen vast in de statuten van NV HVC. Op grond van het reglement goedkeuringsvereisten HVC zijn bepaalde besluiten van de directie aan de goedkeuring van de raad van commissarissen en/of de algemene vergadering onderworpen.

Corporate governance

De directie richt zich op het realiseren van de doelstellingen en de continuïteit van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming vanuit het perspectief van lange termijn waardecreatie en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de stakeholders af.

In geval van een (potentieel) (in)direct persoonlijk belang van de directie dat tegenstrijdig is met het belang van HVC, informeert de directie de voorzitter van de raad van commissarissen onder overlegging van alle relevante informatie, inclusief de relevante informatie inzake zijn echtgeno(o)t(e), geregistreerd partner of andere levensgezel, pleegkind, bloed- of aanverwant tot in de tweede graad.

De directie neemt niet deel aan de beraadslaging en neemt geen besluit over een onderwerp of transactie waarbij hij een (in)direct persoonlijk tegenstrijdig belang heeft met HVC. Wanneer wegens een (in)direct persoonlijk belang dat tegenstrijdig is met het belang van HVC geen bestuursbesluit kan worden genomen, wordt het besluit genomen door de raad van commissarissen. De raad van commissarissen moet vooraf goedkeuring verlenen aan besluiten van de directie tot het aangaan van transacties waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen die van materiële betekenis zijn voor HVC en/of de directie. Dergelijke transacties worden gepubliceerd in het bestuursverslag met vermelding van het tegenstrijdig belang. Transacties waarbij tegenstrijdige belangen spelen van de directie of raad van commissarissen worden tegen marktconforme voorwaarden overeengekomen.

De secretaris van de onderneming ziet erop toe dat de juiste procedures worden gevolgd en dat in overeenstemming wordt gehandeld met de wettelijke en statutaire verplichtingen van de directie. Dit beleid is in 2017 nageleefd.

De Raad van Commissarissen

De raad van commissarissen heeft onder meer tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en staat de directie terzijde met raad. De raad van commissarissen richt zich bij de vervulling van zijn taak op de lange termijn waardecreatie van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van bij de vennootschap betrokkenen af. De directie verschaft tijdig alle informatie en middelen aan de raad van commissarissen die nodig zijn voor een goede taakuitoefening.

De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de raad van commissarissen zijn vastgelegd in de statuten van HVC. De raad houdt daarnaast rekening met de

relevante bepalingen in de corporate governance code. De verantwoordelijkheid voor de juiste uitvoering van zijn taken berust bij de raad als geheel. De leden van de raad van commissarissen kunnen ten opzichte van de directie in onafhankelijkheid standpunten innemen. Leden van de raad van commissarissen oefenen hun taak uit zonder mandaat en onafhankelijk van enig belang in het bedrijf. De raad van commissarissen bespreekt ten minste eenmaal per jaar het functioneren van de directie.

Na een aanstaande statutenwijziging, op basis van een daartoe strekkend besluit van de algemene vergadering d.d. 14 december 2017, worden de leden van de raad van commissarissen voortaan benoemd door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van commissarissen, met inachtneming van de profielschets en na overleg met een daartoe ingestelde aandeelhouderscommissie. De centrale ondernemingsraad heeft een versterkt recht van voordracht voor één lid van de raad. De raad van commissarissen bestaat na de hiervoor bedoelde wijziging van de statuten uit vijf leden.

De raad van commissarissen heeft een profiel van zijn omvang en samenstelling opgesteld, daarbij rekening houdend met de aard en de activiteiten van de onderneming en de gewenste deskundigheid en achtergrond van zijn leden. De raad van commissarissen streeft naar een gemengde samenstelling, onder meer met betrekking tot geslacht en leeftijd.

De raad evalueert periodiek het profiel en bespreekt het profiel met de algemene vergadering. Meer dan de helft van de leden van de raad van commissarissen is onafhankelijk in de zin van de Code.

Leden van de raad van commissarissen kunnen voor twee termijnen van vier jaar worden benoemd. Daarna is herbenoeming voor maximaal twee termijnen van twee jaar mogelijk. Herbenoeming na een periode van acht jaar wordt door de raad in zijn verslag gemotiveerd. Bij herbenoeming wordt rekening gehouden met de wijze waarop het lid zijn taak heeft vervuld in de voorbije periode.

Een lid van de raad van commissarissen meldt een potentieel tegenstrijdig belang in relatie tot HVC, onverwijld aan de voorzitter van de raad. Indien het de voorzitter betreft, dient de voorzitter onverwijld te melden aan de vicevoorzitter. Het betreffende lid verschaft alle relevante informatie, inclusief de voor de situatie relevante informatie inzake zijn echtgenote, geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind en bloed- en aanverwanten tot in de tweede graad. Een lid van de raad van commissarissen neemt niet deel aan de beraadslaging en de besluit-

Corporate governance

vorming over een onderwerp of transactie waarbij hij een tegenstrijdig belang heeft met HVC.

Voorzitter

De voorzitter van de raad van commissarissen stelt de agenda vast en zit de vergaderingen van de raad van commissarissen voor. Hij is verantwoordelijk voor het naar behoren functioneren van de raad van commissarissen en van zijn commissies. De voorzitter initieert de beoordeling van het functioneren van de raad van commissarissen en de directie volgens de corporate governance code. In lijn daarmee kan de voorzitter van de raad van commissarissen geen voormalig lid van de directie zijn.

Commissies van de raad van commissarissen

De raad van commissarissen heeft een auditcommissie en een (gecombineerde) selectie- en benoemingscommissie en remuneratiecommissie ingesteld.

Auditcommissie

De auditcommissie voert haar taken uit volgens het reglement dat door de Raad van Commissarissen conform de voorschriften van de Nederlandse corporate governance code is goedgekeurd. Tot de taakvelden die de auditcommissie ten behoeve van de Raad van Commissarissen voorbereidt, behoren onder meer:

- a) het houden van toezicht en (al dan niet voorafgaande) controle op de directie omtrent de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, waaronder het toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving en toezicht op de werking van gedragscodes;
- b) toezicht op de financiële informatieverschaffing door de vennootschap (keuze van accounting policies, toepassing en beoordeling van effecten van nieuwe regels, inzicht in de behandeling van 'schattingposten' in de jaarrekening, prognoses, werk van in- en externe accountants ter zake, etc.);
- c) toezicht op de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van in- en externe accountants;
- d) toezicht op het functioneren van de interne accountantsdienst (indien aanwezig), in het bijzonder het mede vaststellen van het werkplan voor de interne accountantsdienst en het kennis nemen van haar beraadslagingen en bevindingen;
- e) toezicht op het beleid van de vennootschap met betrekking tot taxplanning;
- f) toezicht op de financiering van de vennootschap;
- g) toezicht op de toepassingen van informatie- en communicatietechnologie (ICT);

- h) het onderhouden van regelmatige contacten met, en het toezicht op, de relatie met de externe accountant, waaronder, in het bijzonder, (i) het beoordelen van de onafhankelijkheid, bezoldiging en de eventuele niet-controle werkzaamheden voor de vennootschap, van de externe accountant, (ii) het vaststellen van de betrokkenheid van de externe accountant met betrekking tot de inhoud en publicatie van de financiële verslaggeving door de vennootschap anders dan de jaarrekening, en (iii) het kennis nemen van onregelmatigheden met betrekking tot de inhoud van financiële verslaggeving zoals moge worden gemeld door de externe accountant;
- i) de voordracht tot benoeming door de algemene vergadering van een externe accountant;
- j) de beoordeling van de jaarrekening en beoordeling van de jaarlijkse begroting, inclusief het treasuryplan en belangrijke kapitaalinvesteringen van de vennootschap.

Selectie-en-benoemingscommissie en remuneratiecommissie

De leden van de Selectie-en-benoemingscommissie en remuneratiecommissie vormen een personele unie. De remuneratiecommissie adviseert de Raad over de bezoldiging van de directie, in lijn met het bezoldigingsbeleid zoals vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders. De Selectie-en-benoemingscommissie stelt de selectiecriteria en benoemingsprocedures op inzake de benoeming van commissarissen en de directie. Zij beoordeelt periodiek de omvang en samenstelling van de raad van commissarissen en stelt aan hen een profielschets voor het orgaan voor. Ook is zij verantwoordelijk voor het proces voor de periodieke beoordeling van het functioneren van de individuele leden van de raad van commissarissen en doet zij voorstellen voor (her)benoeming van leden van de raad van commissarissen.

Beloning

Voor de leden van de raad van commissarissen geldt een vergoedingsregeling die door de algemene vergadering is vastgesteld. De vennootschap verstrekt aan leden van de raad van commissarissen geen leningen of garanties.

Externe accountant

De externe accountant wordt benoemd door de algemene vergadering. De externe accountant rapporteert met betrekking tot het door haar gedane onderzoek aan de raad van commissarissen en de directie en geeft de uitslag van haar onderzoek weer in een verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening en de duurzaamheidsverslaggeving. De auditcommissie is direct verantwoordelijk voor het toezicht op het

Corporate governance

werk van de externe accountant. Minimaal eenmaal per jaar brengt de auditcommissie samen met de directie verslag uit aan de raad van commissarissen over ontwikkelingen rond de externe accountant, in het bijzonder de onafhankelijkheid. Ten minste eenmaal per vier jaar maakt de auditcommissie samen met de directie een grondige beoordeling van het functioneren van de externe accountant. De conclusies hiervan worden aan de algemene vergadering en de raad van commissarissen meegedeeld. De externe accountant woont de vergaderingen van de raad van commissarissen bij waarin het verslag van de externe accountant over de controle van de jaarrekening wordt besproken en waarin de vaststelling van de jaarrekening wordt behandeld.

Jaarrekening

- 54 Geconsolideerde balans per 31 december 2017
- 56 Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2017
- 57 Geconsolideerd overzicht van kasstromen over 2017
- 59 Overzicht van het totaalresultaat over 2017
- 60 Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening
- 69 Toelichting op de geconsolideerde balans
- 75 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen
- 78 Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening
- 83 Vennootschappelijke balans per 31 december 2017
- 84 Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2017
- 85 Toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening
- 90 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen
- 92 Overige gegevens

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Voor verwerking van het voorstel tot resultaatbestemming / in € 1.000

ACTIVA

	Noot	31-12-2017	31-12-2016
Vaste activa			
Immateriële vaste activa			
	1		
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom		–	–
Goodwill		6.488	7.516
		6.488	7.516
Materiële vaste activa			
	2		
Gebouwen en terreinen		127.203	133.342
Machines en installaties		498.263	487.856
Andere vaste bedrijfsmiddelen		115.285	115.260
Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa		7.482	7.482
Activa in ontwikkeling		16.176	18.395
		764.409	762.335
Financiële vaste activa			
	3		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen			
Andere deelnemingen		93.986	107.347
Vorderingen op deelnemingen en participanten		380	386
Latente belastingvordering		1.026	2.585
Overige vorderingen		6.235	6.500
		101.627	116.818
Vlottende activa			
Vorraden			
	4		
		4.786	3.548
Vorderingen en overlopende activa			
	5		
		72.846	49.814
Liquide middelen			
	6		
		2.066	10.063
Totaal		952.222	950.094

PASSIVA

	Noot	31-12-2017	31-12-2016
Groepsvermogen	7		
Gestort en opgevraagd kapitaal			
Reserves			
Onverdeelde winst			
Aandeel vennootschap in groepsvermogen		103.025	89.440
Aandeel derden in groepsvermogen		191	163
		103.216	89.603
Vorzieningen	8		
Latente belastingverplichtingen		10.842	10.341
Overige voorzieningen		7.055	6.692
		17.897	17.033
Langlopende schulden	9		
Schulden aan kredietinstellingen		651.848	679.889
		651.848	679.889
Kortlopende schulden	10		
Schulden aan kredietinstellingen		97.193	85.166
Overige schulden en overlopende passiva		82.068	78.403
		179.261	163.569
Totaal		952.222	950.094

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2017

in € 1.000

	Noot	2017	2016
Netto-omzet	11	252.712	252.962
Overige opbrengsten		87.439	76.489
Som der bedrijfsopbrengsten		340.151	329.451
Kosten van grond- en hulpstoffen	12	26.543	28.768
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten		127.672	113.288
Lonen, salarissen en sociale lasten	13	65.558	63.512
Afschrijvingen op vaste activa	14	61.712	65.519
Overige waardeveranderingen vaste activa	15	609	105
Overige bedrijfskosten	16	12.072	12.418
Som der bedrijfslasten		294.166	283.610
Bedrijfsresultaat		45.985	45.841
Opbrengst van vorderingen en effecten die tot de vaste activa behoren	17	14.824	0
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	18	465	526
Waardeveranderingen van vorderingen en effecten die tot de vaste activa behoren	19	- 14.300	0
Rentelasten en soortgelijke kosten	20	- 31.989	- 35.198
		- 31.000	- 34.672
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen		14.985	11.169
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	21	343	1.224
Resultaat deelnemingen	22	- 1.017	- 2.359
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen		13.625	7.586
Resultaat aandeel derden		40	11
Nettoresultaat na belastingen		13.585	7.575

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN KASSTROMEN OVER 2017

in € 1.000

	Noot	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		45.985	45.841
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen	1-2	61.712	65.519
Mutatie voorzieningen	8	- 293	223
Bijzondere waardevermindering	15	609	105
Vorraden	4	- 1.238	39
Vorderingen	5	- 18.193	- 3.871
Kortlopende schulden m.u.v. leningen	10	4.564	6.359
		47.161	68.372
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			
		93.146	114.213
Ontvangen interest	18	438	526
Ontvangen dividend	3-17	14.875	2.461
Betaalde winstbelasting	21	- 3.073	- 5.917
		12.240	- 2.930
Kasstroom uit operationele activiteiten			
		105.386	111.283
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	1	-	13
Investerings in materiële vaste activa	2	- 63.797	- 52.070
Desinvesteringen in materiële vaste activa	2	429	468
Verwerving van groepsmaatschappijen en deelnemingen	3	- 5.837	- 158
Afstoting van groepsmaatschappijen en deelnemingen	3	5.175	51
Overige investeringen in financiële vaste activa*	3	- 828	- 1.142
Desinvesteringen in financiële vaste activa	3	401	1.298
		- 64.457	- 51.538

* Bedragen 2017 en 2016 zijn exclusief de mutaties in de actieve belastinglatentie en de passieve belastinglatentie omdat deze correcties niet hebben geleid tot een kasstroom in 2017/2016.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN KASSTROMEN OVER 2017 (VERVOLG)

in € 1.000

	Noot	2017	2016
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		- 64.457	- 51.538
Vrije kasstroom		40.929	59.745
Opname leningen	9	62.265	78.043
Aflossing leningen	9	- 78.280	- 96.169
Betaalde interest	20	- 32.908	- 36.670
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		- 48.923	- 54.796
Koers- en omrekenverschillen		- 3	- 11
Liquide middelen vervallen bij verkoop		-	- 8
Nettokasstroom		- 7.997	4.930
Beginstand liquide middelen	6	10.063	5.133
Eindstand liquide middelen		2.066	10.063
Mutatie liquide middelen		- 7.997	4.930

OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT OVER 2017

in € 1.000

	2017	2016
Resultaat toekomend aan de rechtspersoon	13.585	7.575
Totaalresultaat van de vennootschap	13.585	7.575

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

Algemeen

Activiteiten

NV HVC (statutaire vestigingsplaats Jadestraat 1 te Alkmaar, kvknr 37061260), ook aangeduid met 'de vennootschap' of 'NV HVC' is in de jaren negentig van de vorige eeuw opgericht om een oplossing te bieden voor de groeiende afvalproblematiek. De vennootschap en haar groepsmaatschappijen, hierna aangeduid met 'de groep', heeft als doel ten algemene nutte werkzaam te zijn op het gebied van het beheer van afval, reststromen en duurzame energie ten dienste van gemeenten en waterschappen. De activiteiten van de groep bestaan uit: afvalinzameling, sortering, recycling en compostering, verwerking van afval en de daarmee verbonden opwekking en afzet van elektriciteit en warmte en opwerking van reststoffen tot nuttige toepasbare restproducten, advisering van haar aandeelhouders op het gebied van duurzame energie, alsmede de ontwikkeling en beheer van duurzame-energieproductie-installaties.

Dienstverlening

NV HVC heeft met 25 (al dan niet via een gemeenschappelijke regeling) aandeelhoudende gemeenten dienstverleningsovereenkomsten gesloten voor de inzameling van afval, inclusief het beheer van afvalbrengdepots en in een aantal gevallen het beheer van openbare ruimte binnen die gemeenten. Deze dienstverleningsovereenkomsten zijn aangegaan voor een langdurende periode van ten minste 10 jaar, meestal op basis van tarieven per woonhuisaansluiting die jaarlijks worden geïndexeerd op basis van overeengekomen onafhankelijk gepubliceerde prijsindexcijfers.

De vennootschap is volledig eigendom van gemeenten en waterschappen en samenwerkingsverbanden van gemeenten en waterschappen. Voor een overzicht van de aandeelhouders wordt verwezen naar de toelichting op het vennootschappelijk eigen vermogen.

Grondslagen voor de jaarrekening

Uitgangspunten

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten.

Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen historische kosten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (matchingprincipe). Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd (realisatieprincipe). Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden (voorzichtigheidsprincipe).

De financiële gegevens van NV HVC zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst- en verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

Schattingswijziging

De afschrijvingstermijn van de bio-energiecentrale is verlengd van 2022 naar 2029 aangezien de aanwending van het actief onvoorwaardelijk is gewijzigd na het voldoen aan de verplichtingen van de Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE-subsidie). Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is de schattingswijziging prospectief verwerkt. Het effect op het resultaat en vermogen in 2017 bedraagt € 3,7 miljoen.

Stelselwijzigingen

In 2017 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Consolidatie

Groepsmaatschappijen

NV HVC te Alkmaar staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen.

In de geconsolideerde jaarrekening van NV HVC zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen, waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van NV HVC.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

De resultaten van nieuw verworven groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen reële waarde. De betaalde goodwill wordt geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

In de consolidatie zijn begrepen:

Vennootschap	Aandeel	Statutaire vestigingsplaats	Consolidatie
NV HVC (Groepshoofd)	100%	Alkmaar	Volledig
DRSH Zuiveringsslib NV	100%	Rotterdam	Volledig
Stichting beheer registergoederen DRSH		Dordrecht	Volledig
HVC Zon op dak BV (*)	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Warmte BV (*)	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Zon BV (*)	100%	Medemblik	Volledig
HVC Compostering BV	100%	Purmerend	Volledig
HVC Energie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Deelnemingen BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Leeuwenhoekweg BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Wol Middelharnis BV (*)	100%	Alkmaar	Volledig
Windpark 4/44 Haarlemmermeer BV (*)	100%	Alkmaar	Volledig
Windpark Burgerveen-Oost BV (*)	100%	Alkmaar	Volledig
Windpark A4 vof (*)	100%	Alkmaar	Volledig
Horizon Energy BV (*)	100%	Alkmaar	Volledig
Lokale Energie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Landwind B.V. (*)	100%	Alkmaar	Volledig
Wind Kralingseveer BV (*)	100%	Alkmaar	Volledig
Wind Alckmaer B.V. (*)	63%	Alkmaar	Volledig
HVC Zeewind B.V. (*)	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Windenergie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC wASH BV	100%	Alkmaar	Volledig
Pollux VI BV (*)	100%	Amsterdam	Volledig
Castor VI BV (*)	100%	Amsterdam	Volledig
HVC Nederland BV	100%	Alkmaar	Volledig
Zon Zeewolde BV (*)	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Geothermie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC AandeelhoudersEnergie BV	100%	Alkmaar	Volledig

Vennootschap	Aandeel	Statutaire vestigingsplaats	Consolidatie
HVC Grondstoffen NV	100%	Alkmaar	Volledig
Zuyderzon Almere BV (*)	70%	Alkmaar	Volledig

* Niet-rechtstreekse deelneming NV HVC.

Deelnemingen

De groep heeft deelnemingen in vennootschappen waarin ze geen overwegende zeggenschap heeft of niet de centrale leiding voert. In verband met het ontbreken van overwegende zeggenschap worden deze vennootschappen niet geconsolideerd. De groep heeft de volgende niet-geconsolideerde deelnemingen:

Vennootschap	Aandeel	Statutaire vestigingsplaats
Sortiva BV	50%	Alkmaar
KoreNet Beheer BV	50%	Groot-Ammers
Zavin BV	33%	Dordrecht
Zavin CV	33%	Dordrecht
Energie Transitie Partners BV	50%	Poeldijk
eCollect (geliquideerd in 2017)	50%	Alkmaar
Coöperatie TexelEnergie UA	13%	Texel
Natuurgas Overijssel BV	50%	Zwolle
Energiezorg BV	50%	Haarlem
Energiecoöperatie Dordrecht UA	50%	Dordrecht
Biocomp Pvt Ltd	10%	Katmandu, Nepal
Trianel GmbH	3%	Aken, Duitsland
Trianel Windkraftwerk Borkum GmbH & Co.KG	7%	Aken, Duitsland
Trias Westland BV	45%	Honselersdijk
ZeeEnergie Management BV	10%	Eemshaven
Buitengaats Management BV	10%	Eemshaven
ZeeEnergie CV	10%	Eemshaven
Buitengaats CV	10%	Eemshaven
Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie coöperatie Regio Alkmaar U.A.	49%	Alkmaar
wASH VOF	50%	Alkmaar
PVNED Holding BV	33%	Middelburg
Kunststoffen Sorteert Installatie BV	49%	Heerenveen

Het overzicht van de deelnemingen van Sortiva BV is beschikbaar ten kantore van de vennootschap.

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

Acquisities en participaties

Zon Zeewolde B.V. is opgericht met als doel het ontwikkelen, realiseren en beheren van duurzame energie-activiteiten.

HVC AandeelhoudersEnergie B.V. heeft ten doel werkzaam te zijn op het gebied van energie door energie te leveren en/of daarmee samenhangende diensten te verrichten aan overheidslichamen.

NV HVC is sinds augustus aandeelhouder van de energiedienstverlener PVNED Holding B.V. PVNED Holding B.V. faciliteert marktpartijen bij de wettelijke taak van de programmaverantwoordelijkheid, de optimale afstemming van vraag en aanbod van elektriciteit op elk moment van de dag.

Kunststoffen Sorteer Installatie BV is opgericht in 2017 met als doel het recyclen van afvalstoffen en in het bijzonder kunststoffen.

In 2017 zijn de activiteiten van Business Unit Grondstoffen samengebracht in HVC Grondstoffen NV met als doel om een meer eenvoudige en inzichtelijke structuur te creëren. Daarbij zijn de vennootschappen NV Reinunie, Flevocollect Gemeenten NV en Flevocollect Recycling BV met terugwerkende kracht per 1 januari 2017 gefuseerd in NV HVC Afval- en Grondstoffen inzameling Drechtsteden welke laatste per die datum is hernoemd in HVC Grondstoffen NV. Tevens zijn de activiteiten, activa en personeel van Business Unit Grondstoffen van NV HVC afgesplitst in deze vennootschap.

Vreemde valuta

De functionele valuta van NV HVC en alle groepsmaatschappijen en deelnemingen is de euro. De presentatievaluta is dan ook de euro. Alle in deze jaarrekening genoemde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders vermeld. Transacties die luiden in een andere valuta dan de functionele valuta worden omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. Vorderingen en schulden in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. De buitenlandse groepsmaatschappijen en niet-geconsolideerde deelnemingen kwalificeren als bedrijfsuitoefening in het buitenland met een andere functionele valuta dan die van de vennootschap. Voor de omrekening van de jaarrekening van deze bedrijfsuitoefening in het buitenland wordt de koers op balansdatum gehanteerd voor de balansposten en de wisselkoersen op de transactiedata voor de posten van de winst- en verliesrekening.

De omrekeningsverschillen die optreden, worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het groepsvermogen gebracht.

Leasing

Bij de vennootschap kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Het effectieve deel van financiële derivaten die zijn toegewezen voor kostprijs-hedge-accounting, wordt tegen kostprijs gewaardeerd en het ineffektieve deel wordt tegen reële waarde gewaardeerd. De waardeveranderingen van de reële waarde van het ineffektieve deel worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Kritische schattingen en veronderstellingen

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt de groep gebruik van kritische schattingen en doet de groep aannames omtrent de toekomst. De resulterende boekhoudkundige uitkomsten zullen per definitie zelden gelijk zijn aan de gerelateerde werkelijke resultaten. Schattingen en veronderstellingen worden continu geëvalueerd en zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en overige factoren, inclusief verwachtingen van toekomstige gebeurtenissen die op grond van de omstandigheden als redelijk worden ervaren. De gemaakte schattingen en veronderstellingen zijn bij de behandeling van de betreffende rubriek toegelicht.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Van een bijzondere waardevermindering is sprake indien de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief is gelijk aan de hoogste waarde van de verkoopprijs minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde van een actief wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. Deze contante waarde wordt berekend met een disconteringsvoet na belastingen waarin de tijdswaarde van geld en de specifieke risico's van het actief tot uitdrukking komen. Voor activa die niet zelfstandig kasstromen genereren en afhankelijk zijn van de kasstromen van andere activa of groepen van activa, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid waarvan de betreffende activa deel uitmaken.

Een kasstroomgenererende eenheid is de kleinste identificeerbare groep activa die zelfstandig kasstromen genereert welke grotendeels onafhankelijk zijn van de kasstromen uit andere activa of groepen van activa. Kasstroomgenererende eenheden worden onderscheiden op basis van de economische samenhang tussen activa en het genereren van externe kasstromen en niet op basis van afzonderlijke juridische entiteiten. Goodwill wordt bij eerste vaststelling toegewezen aan een of meerdere kasstroomgenererende eenheden, in overeenstemming met de wijze waarop intern de goodwill door de directie wordt beoordeeld.

Jaarlijks wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Als een dergelijke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor het betreffende actief of de kasstroomgenererende eenheid. Als de boekwaarde van aan kasstroomgenererende eenheden toegewezen activa hoger is dan de realiseerbare waarde wordt de boekwaarde tot de realiseerbare waarde teruggebracht. Deze bijzondere waardevermindering wordt ten laste van het resultaat gebracht. Een bijzondere waardevermindering wordt eerst in mindering gebracht op de goodwill die aan de betreffende eenheid is toegewezen en vervolgens naar rato in mindering gebracht op de boekwaarde van de overige activa van de betreffende eenheid.

Op basis van een meerjarenprognose van de winst- en verliesrekening en balans zijn eind 2017 de vrije kasstromen in een prognoseperiode tot en met 2025 bepaald en is

op basis van de geschatte nettokasstroom voor de periode daarna een restwaarde bepaald. De kasstromen in de prognoseperiode en de restwaarde zijn vervolgens contant gemaakt tegen de geschatte gemiddelde gewogen vermogenskostenvoet (WACC) van het vermogen van NV HVC. De prognoses zijn gebaseerd op onder meer de meerjarenbegroting voor de periode 2018 - 2020, de huidige contractportefeuille afvalbeheer en de huidige leningportefeuille alsmede verwachtingen van het management over de ontwikkelingen van opbrengsten en kosten. Daarbij is de consistentie met de in het verleden behaalde resultaten betrokken. De volgende aannames zijn gehanteerd: groeipercentage 1% (2016: 1%); prijsstijging kosten derden 1% (2016: 1%); conservatieve prijsontwikkeling afvalbeheer en een WACC na belasting variërend tussen 3,3% - 6,6%.

HVC beschouwt de activiteiten met betrekking tot afvalverwerking en inzameling, inclusief de aan de energiecentrales gekoppelde warmtenetten als één kasstroomgenererende eenheid. In verband met de koppeling tussen de tariefstelling voor aandeelhouders en de exploitatie van de bio-energiecentrale wordt ook deze centrale als onderdeel van de hierboven beschreven kasstroomgenererende eenheid beschouwd. De belangen in wind op land, wind op zee, slibverwerking, zonne-energie en niet aan de energiecentrales gekoppelde warmtenetten worden als separate individuele kasstroomgenererende eenheden beschouwd.

Immateriële vaste activa

Goodwill

Goodwill is het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van een acquisitie en de reële waarde van de aan de groep toerekenbare verworven netto activa en passiva op acquisitiedatum. Goodwill die ontstaat bij acquisitie, vertegenwoordigt betalingen die door de groep zijn gedaan in de verwachting van toekomstige economische voordelen, te behalen met actiefposten die niet individueel te identificeren en niet afzonderlijk te verantwoorden zijn. Deze hebben bijvoorbeeld betrekking op de verwachte synergie-effecten als gevolg van de acquisitie van deze ondernemingen door de groep.

Goodwill wordt gedurende de economische levensduur in 10 of 15 jaar met lineaire bedragen ten laste van het resultaat gebracht. Indien van toepassing worden bijzondere waardeverminderingen in mindering gebracht. Hiermee is aansluiting gezocht met de duur van de bij de overname gesloten dienstverleningsovereenkomsten van 10 of 15 jaar.

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom

Onder deze rubriek is de van derden verkregen software opgenomen. De software wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van verwachte levensduur, eventueel rekening houdend met een residuwaarde. De software wordt gedurende de economische levensduur in 3 - 7 jaar lineair afgeschreven.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs verminderd met subsidies en cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen. De kosten van zelf vervaardigde activa omvatten materiaalkosten, directe arbeidskosten en een overeenkomstig aandeel van de indirecte productiekosten.

De bouwrente op grootschalige projecten wordt geactiveerd. Ten aanzien van groot onderhoud worden de kosten geactiveerd en afgeschreven over de geschatte levensduur.

Onder de materiële vaste activa worden tevens de reserve-onderdelen van de installatie gewaardeerd. De onderdelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van een voorziening, voor ouderdom.

De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. De gebruiksduur wordt periodiek beoordeeld gedurende de levensduur van het actief, om te waarborgen dat deze overeenkomt met de huidige situatie.

Voor de afschrijvingen worden de volgende termijnen gehanteerd:

- Gebouwen, machines en installaties (AEC's, SVI) 30 jaar / 25 jaar
- Gebouwen, machines en installaties (Installatie BEC) 15 jaar / 22 jaar
- Machines en installaties (overige) 5 jaar
- Andere vaste bedrijfsmiddelen 5 – 15 jaar
- Op niet aan bedrijfsvoering dienstbare activa wordt niet afgeschreven.
- Op terreinen en activa in ontwikkeling wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

De niet geconsolideerde deelnemingen waarop invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van NV HVC.

Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor de schulden van de betreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de vennootschap ten behoeve van deze deelnemingen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen op deelnemingen en participanten

Onder deze post worden opgenomen de vorderingen op deelnemingen en participanten al dan niet uit hoofde van leningen welke het karakter hebben de groep duurzaam te dienen.

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van de transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Latente belastingvordering

Onder de financiële vaste activa zijn actieve belastinglatenties gewaardeerd, tot het bedrag waarvan het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor de verrekening van fiscale verliezen. De actieve belastinglatentie wordt opgenomen tegen nominale waarde en gewaardeerd tegen het geldende belastingtarief.

Overige leningen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen en overige vorderingen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Voorraden

De voorraden zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van een eventuele voorziening voor incourantheid. De waardering van de voorraden grond- en hulpstoffen komt tot stand op basis van fifo-prijzen of lagere opbrengstwaarde.

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Na eerste verwerking worden de vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Voorzeningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzeningen

Negatief eigen vermogen deelnemingen

Zie de toelichting onder financiële vaste activa.

Voorzeningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Latente belastingverplichtingen

Voor in de toekomst te betalen belastingbedragen uit hoofde van tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale balanswaarderingen wordt een voorziening getroffen. De passieve belastinglatentie wordt opgenomen tegen nominale waarde en gewaardeerd tegen het geldende belastingtarief.

Personeelsbeloningen

Langlopende personeelsbeloningen die deel uitmaken van het beloningspakket, zoals beloningen wegens jubilea en dergelijke, worden opgenomen onder de voorziening uitgestelde beloningen. De nettoverplichting voor deze personeelsbeloningen is de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkering die werknemers in ruil voor hun diensten hebben verdiend in de huidige en vorige verslagperioden. Actuariële winsten en verliezen op overige langlopende personeelsbeloningen worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Bij de bepaling van de voorziening voor uitgestelde beloningen is rekening gehouden met een jaarlijkse salarisstijging van 2%, een disconteringsvoet van 4,5% en de blijfkans.

Pensioenen

De pensioenregeling van NV HVC wordt gefinancierd door afdrachten aan een pensioenuitvoerder, het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder

benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de vennootschap en worden in de balans opgenomen in een voorziening.

Bij eindloonregelingen wordt een verplichting (voorziening) voor (coming) backservice opgenomen indien toekomstige salarisverhogingen op balansdatum reeds zijn toegezegd.

De waardering van de verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om deze per balansdatum af te wikkelen. Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, wordt de verplichting gewaardeerd tegen de contante waarde. Discontering vindt plaats op basis van rentetarieven van hoogwaardige ondernemingsobligaties.

Toevoegingen aan en vrijval van de verplichtingen komen ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening.

Een pensioenvordering wordt in de balans opgenomen wanneer de vennootschap beschikkingsmacht heeft over de pensioenvordering, wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen die de pensioenvordering in zich bergt, zullen toekomen aan de vennootschap en wanneer de pensioenvordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Ultimo 2017 (en 2016) waren er voor de groep geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

De vooruitbetaalde/nog te betalen premies worden opgenomen onder de kortlopende vorderingen dan wel schulden.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds per 31 december 2017 bedraagt 104,4% (ultimo 2016: 96,6%). In overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt de door de pensioenuitvoerder (mogelijk) in rekening te brengen herstellpremie als last verantwoord op het moment dat de premie wordt verschuldigd.

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

Voorziening ww-uitkeringen

HVC is eigen risicodragers voor de WW. De hiervoor verwachte benodigde bedragen vormen de voorziening WW-uitkeringen.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Schulden worden na eerste verwerking verwerkt tegen geamortiseerde kostprijs.

De binnen een jaar vervallende aflossingen worden aangemerkt als kortlopende schulden en als zodanig in de balans onder 'Kortlopende schulden' opgenomen.

De geactiveerde boeterentes met betrekking tot vervroegd afgeloste langlopende schulden worden in mindering gebracht op de 'Langlopende schulden'.

De boeterentes vallen lineair vrij ten laste van de winst- en verliesrekening (onder de post rentelasten) over de resterende looptijd van de leningen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestatie en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Verliezen worden verantwoord wanneer zij zich voordoen en voor zover deze betrouwbaar ingeschat kunnen worden.

Netto-omzet

Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar aan derden in rekening gebrachte bedragen voor de inzameling, be- en verwerking van afval en geleverde energie, exclusief omzetbelasting. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht.

Schade-uitkeringen van verzekeraars in verband met geleden bedrijfsschade worden verantwoord onder de overige opbrengsten.

Subsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering

gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Verkoop van goederen en verlenen van diensten

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Bedrijfskosten

De kosten worden op basis van een categoriale indeling gespecificeerd.

Deze indeling wordt ook voor interne doeleinden gehanteerd. Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Rentelasten worden geactiveerd gedurende de periode van vervaardiging van een actief, indien het een aanmerkelijke hoeveelheid tijd vergt om het actief gebruiks- of verkoopklaar te maken. De te activeren rente wordt berekend op basis van de verschuldigde rente over specifiek voor de vervaardiging opgenomen leningen en op basis van de gewogen rentevoet van de leningen die niet specifiek aan de vervaardiging van het actief zijn toe te rekenen, in verhouding tot de uitgaven en periode van vervaardiging. De waardeverandering van kostprijs gewaardeerde deelnemingen wordt op een separate regel onder de financiële baten en lasten gepresenteerd.

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

Aandeel in het resultaat van niet-geconsolideerde ondernemingen

Als resultaat van deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de vennootschap toekomende aandeel in het resultaat van deze deelnemingen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij NV HVC geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Bij deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, wordt het dividend als resultaat aangemerkt. Verwerking hiervan vindt plaats onder de financiële baten en lasten.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening wordt gehouden met permanente en tijdelijke verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De nettokasstroom bestaat uit de nettomutatatie tussen de liquide middelen in vergelijking met het voorgaande verslagjaar.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Winstbelastingen en ontvangen interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden.

Geldmiddelen aanwezig in deze groepsmaatschappijen worden separaat weergegeven.

Beheersing van financiële risico's

De activiteiten van de groep stellen haar bloot aan diverse financiële risico's: marktrisico (waaronder valutarisico, renterisico en prijsrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico op kasstromen. De directie is verantwoordelijk voor het interne risicobeheer- en controlesysteem van de onderneming en voor de beoordeling van de effectiviteit van dit systeem. De BU controllers en groepcontroller hebben een

signalerende rol. Rapportages van genoemde medewerkers, de directeur Financiën en van de externe onafhankelijke accountant over de kwaliteit van de financiële processen en interne controles worden aan de directie voorgelegd en besproken met de auditcommissie van de raad van commissarissen.

Prijsrisico

Prijsrisico is de kans dat de opbrengsten uit afvalbeheer en energielevering lager zijn door bewegingen in de voor NV HVC relevante prijzen. NV HVC is blootgesteld aan prijsrisico's.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen afvalbeheer en energielevering.

Ten aanzien van afvalbeheer worden de kostenverhogingen als gevolg van inflatie op basis van langjarige contracten doorberekend in de door NV HVC in rekening gebrachte tarieven. Voor de tarieven van afvalverwerking geldt dat deze op de commerciële markt onder druk staan, maar mede door het aandeelhoudersdeel van het afval is de volatiliteit op jaarbasis beperkt. Aangezien NV HVC energie levert, wordt zij blootgesteld aan het prijsrisico op de energiemarkt. NV HVC heeft een energiebeleid vastgesteld, waarbinnen zij handelt. Er worden geen speculatieve posities ingenomen.

HVC heeft relatief omvangrijke investeringsprojecten. Het risico op overschrijding van de investeringsbedragen wordt gemitigeerd doordat deze projecten turn-key worden aanbesteed.

Daarnaast zijn specifieke garanties overeengekomen voor de te realiseren productie- en emissiegegevens.

Renterisico

Renterisico is de kans dat de financiële resultaten lager zijn door schommelingen in de voor NV HVC relevante rentecurves. Aangezien NV HVC niet beschikt over significante rentedragende activa, zijn de inkomsten en de operationele kasstromen in grote mate onafhankelijk van wijzigingen in de rentetarieven op de markt. Het renterisico van NV HVC komt voort uit de externe financiering.

Een accounting risico, zonder cash-effect, kan ontstaan wanneer de rente stijgt en daarmee de disconteringsvoet met een negatieve invloed op de berekening van bijzondere waardeverminderingen.

In dit kader is de doelstelling van NV HVC om de financierbaarheid van de activiteiten zeker te stellen tegen zo laag mogelijke kosten. Het maximaleren van zekerheid op lange termijn ten aanzien van de kasstromen in verband met de rentebetalingen is het

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

leidende beginsel in het managen van renterisico, zonder dat daarbij, indien van toepassing, de voordelen van kortetermijnfinanciering volledig buiten beschouwing worden gelaten.

De langlopende leningen kennen een vaste rente voor een langere periode. NV HVC hanteert geen financiële instrumenten om rentefluctuaties te beheersen, behoudens hetgeen vermeld onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Valutarisico

Valutarisico is de kans dat financiële resultaten lager zijn door schommelingen in de voor NV HVC relevante valutakoersen. Het risico van vreemde valuta is beperkt omdat nagenoeg alle kasstromen en posities in euro's luiden.

Kredietrisico

Kredietrisico is de kans dat de opbrengsten uit vorderingen lager zijn door het niet (tijdig) terugbetalen van de verschuldigde bedragen door tegenpartijen. HVC is niet blootgesteld aan aanzienlijke concentraties van kredietrisico. De vorderingen bestaan enerzijds uit vorderingen ten aanzien van dienstverlening aan gemeenten die tevens aandeelhouders zijn. Anderzijds uit vorderingen op bedrijfsafvalklanten, waarvoor het grootste deel automatische incasso's zijn afgegeven.

Liquiditeits- en kasstroomrisico

Liquiditeitsrisico is de kans dat NV HVC niet aan haar verplichtingen kan voldoen door een gebrek aan liquide middelen en financieringscapaciteit. De huidige economische situatie en het klimaat in de financiële sector is ook een risico voor de financierbaarheid van NV HVC.

De komende jaren moet NV HVC de aflossing van langlopende schulden gedeeltelijk herfinancieren. De oorzaak hiervan ligt in een mismatch van een kortere looptijd van de leningen ten opzichte van de langere levensduur van de installaties. De lange levensduur van de installaties, een gedegen bedrijfsvoering, een met langjarige contracten onderbouwde stabiele kasstroom en door de aandeelhouders afgegeven garanties mitigeren het risico van een moeilijk financieringsklimaat.

De balans van NV HVC kenmerkt zich door een lage solvabiliteit. Er is niet veel eigen vermogen aanwezig om resultaatschokken op te vangen.

De aandeelhouders hebben eind 2015 in het kader van de vaststelling van het dividendbeleid besloten te streven naar een zodanige solvabiliteit van de onderneming dat er in 2024 de keuzemogelijkheid is om HVC te financieren zonder garantstelling.

Bijzondere waardeverminderingen

NV HVC is een kapitaalintensief bedrijf met veel installaties, maar ook participaties en deelnemingen op haar balans. Wanneer verdienmodellen zich wijzigen, kan dit de resultaten van NV HVC negatief beïnvloeden. In de meeste gevallen zijn er langlopende contracten verbonden met de activa, waardoor voor de afvalverwerkings- en inzamelactiva dit risico beperkt is. De deelnemingen en participaties vormen een uitzondering. Elke deelneming heeft een verantwoordelijke directeur binnen NV HVC die samen met een controller de gang van zaken monitort. De mate van invloed is daarbij uiteraard afhankelijk van het percentage zeggenschap.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

in € 1.000

1 / Immateriële vaste activa

	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Goodwill	Totaal 2017	Totaal 2016
Verrijingswaarde	47	53.028	53.075	54.742
Cumulatieve afschrijvingen	- 47	- 45.512	- 45.559	- 44.237
Boekwaarde per 1 januari	-	7.516	7.516	10.505
Mutaties boekjaar				
Desinvesteringen aanschafwaarde	-	-	-	- 1.667
Afschrijving desinvestering	-	-	-	1.654
Afschrijvingen	-	- 1.028	- 1.028	- 2.976
	-	- 1.028	- 1.028	- 2.990
Verrijingswaarde	47	53.028	53.075	53.075
Cumulatieve afschrijvingen en overige waardeveranderingen	- 47	- 46.540	- 46.587	- 45.559
Boekwaarde per 31 december	-	6.488	6.488	7.516

De goodwill heeft voornamelijk betrekking op betaalde goodwill voor overname van de inzamelingsactiviteiten. De gemiddelde resterende afschrijvingsduur bedraagt 7 jaar.

Toelichting op de geconsolideerde balans

2 / Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Machines & installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Niet aan de bedrijfsuitvoering dienstbare activa	Activa in ontwikkeling	Totaal 2017	Totaal 2016
Verkrijgingswaarde	227.064	865.417	214.043	8.282	18.395	1.333.201	1.330.782
Cumulatieve afschrijvingen	- 93.722	- 377.561	- 98.783	- 800	-	- 570.866	- 557.506
Boekwaarde per 1 januari	133.342	487.856	115.260	7.482	18.395	762.335	773.276
Mutaties boekjaar							
Herrubricering	475	15.558	1.286	-	- 17.319	-	-
Investeringsen	469	36.243	11.636	-	15.448	63.797	52.070
Desinvesteringen aanschafwaarde	-	- 1.738	- 2.484	-	- 348	- 4.571	- 49.651
Desinvesteringen afschrijvingen	-	1.243	2.289	-	-	3.532	49.183
Afschrijvingen	- 7.083	- 40.899	- 12.702	-	-	- 60.684	- 62.543
	- 6.139	10.407	25	-	- 2.219	2.074	- 10.941
Verkrijgingswaarde	228.008	915.480	224.481	8.282	16.176	1.392.427	1.333.201
Cumulatieve afschrijvingen	- 100.805	- 417.217	- 109.196	- 800	-	- 628.017	- 570.866
Boekwaarde per 31 december	127.203	498.263	115.285	7.482	16.176	764.409	762.335

De niet aan de bedrijfsuitvoering dienstbare activa betreft het perceel Leeuwenhoekweg te Dordrecht.

De investeringen in machines, installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen betreffen voornamelijk uitbreiding van warmtenetten, gepland periodiek groot onderhoud ten behoeve van de afvalinstallaties en investeringen/modificaties in inzamelvoertuigen en -containers.

De desinvestering heeft voornamelijk betrekking op het buiten gebruik stellen van activa zoals warmtekrachtkoppeling-installaties.

In 2017 zijn investeringsverplichtingen aangegaan voor 2018 en verder van € 14,5 miljoen en dit heeft voornamelijk betrekking op aanleg warmtenetten, aanschaf inzamelmiddelen en onderhoud van de afvalinstallaties.

De activa in ontwikkeling betreft voornamelijk de investering in de aanleg van warmtenetten, investeringen in vergister, nieuw financieel pakket, inzamelmiddelen ten behoeve van meer bronscheiding alsmede modificaties aan de afvalinstallatie.

Toelichting op de geconsolideerde balans

3 / Financiële vaste activa

	Andere deelnemingen	Vorderingen op deelnemingen en participanten	Latente belastingvordering	Overige vorderingen	Totaal 2017	Totaal 2016
Boekwaarde per 1 januari	107.347	386	2.585	6.500	116.818	119.797
Mutaties boekjaar						
Herrubricering	-	-	-	-	-	1.821
Investerings	5.837	-	-	-	5.837	158
Desinvesteringen	- 5.175	-	-	-	- 5.175	- 51
Toevoegingen	-	-	1.473	130	1.603	1.160
Aflossingen	-	- 6	- 3.032	- 395	- 3.433	- 1.370
Resultaat huidig boekjaar	339	-	-	-	339	- 2.186
Uitgekeerd dividend deelnemingen	- 62	-	-	-	- 62	- 2.511
Bijzondere waardevermindering	- 14.300	-	-	-	- 14.300	-
Boekwaarde per 31 december	93.986	380	1.026	6.235	101.627	116.818

Onder overige vorderingen wordt grotendeels de bij de overname door HVC Grondstoffen NV aan gemeenschappelijke regeling Reinunie verstrekte leningen opgenomen.

Bij de aankoop van de activiteiten zijn alle bijbehorende activa door HVC Grondstoffen NV gekocht met uitzondering van de onroerende zaken. Voor deze onroerende zaken hebben partijen over en weer lenings- en huurovereenkomsten gesloten, waarmee de betreffende activa ter beschikking komt van HVC Grondstoffen NV. De lening is onderverdeeld in twee deelsommen, namelijk een lening (Deelsom I) van € 5,6 miljoen met een looptijd van 25 jaar en een lening van € 5,3 miljoen (Deelsom II) met een looptijd van 10 jaar. Voor beide deelsommen geldt dat het een annuïtair aflossingsschema heeft en een rentevergoeding van 7%. Deelsom II is eind 2016 volledig afgelost. Van Deelsom I vervalt € 0,5 miljoen binnen 1 jaar en heeft een resterende looptijd van 14 jaar.

In 2017 wordt een fiscale winst gerealiseerd. In 2017 bestaan geen fiscale verliezen uit het verleden. Het restant van de latentie is een tijdelijk verschil op fiscaal reeds genomen inkomsten.

De bijzondere waardevermindering wordt toegelicht bij noot 19 waardeveranderingen van vorderingen die tot de vaste activa behoren.

Toelichting op de geconsolideerde balans

4 / Voorraden

	31-12-2017	31-12-2016
Grond- en hulpstoffen	4.786	3.548
	4.786	3.548

Een voorziening voor incurante voorraad is gevormd voor € 0,2 miljoen (2016: € 0,2 miljoen).

5 / Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2017	31-12-2016
Handelsdebiteuren	10.160	7.779
Deelnemingen en participanten	35.958	23.403
Vorderingen ter zake van vennootschapsbelasting	7.141	2.328
Overige vorderingen en overlopende activa	19.587	16.304
	72.846	49.814

Ultimo 2017 is een voorziening voor oninbare debiteuren gevormd voor een bedrag van € 0,6 miljoen (2016: € 1,0 miljoen).

De vordering op aandeelhouders bedraagt € 13,5 miljoen (2016: € 12,6 miljoen) en maakt onderdeel uit van de vorderingen op deelnemingen en participanten.

Deze vorderingen hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

6 / Liquide middelen

	31-12-2017	31-12-2016
Kas- en banktegoeden	2.066	10.063
	2.066	10.063

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking van de groep.

7 / Groepsvermogen

Voor een toelichting op het groepsvermogen wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen in de vennootschappelijke balans.

Het verloop van het aandeel van derden in het groepsvermogen is als volgt:

	Totaal 2017	Totaal 2016
Stand per 1 januari	163	183
Herrubricering		
Aandeel derden in het resultaat	40	11
Dividenduitkeringen	- 12	- 50
Rechtstreekse vermogensmutatie	-	-
Mutatie aandeel derden	-	19
Nieuw in consolidatie		
Stand per 31 december	191	163

Toelichting op de geconsolideerde balans

8 / Voorzieningen

	Latente belasting- verplichtingen	Voorziening negatief eigen vermogen deelnemingen	Personeels- beloningen	Voorziening WW-uitkeringen	Totaal 2017	Totaal 2016
Boekwaarde per 1 januari	10.341	3.283	3.000	409	17.033	16.128
Mutaties boekjaar						
Herrubricering	–	–	–	–	–	1.472
Dotatie voorziening	759	656	–	242	1.657	1.104
Uitgaven ten laste van de voorziening	–	–	– 74	– 302	– 376	– 634
Vrijval uit de voorziening	– 258	–	– 159	–	– 417	– 1.037
Boekwaarde per 31 december	10.842	3.939	2.767	349	17.897	17.033

De latente belastingverplichting is ontstaan door het verschil tussen de fiscale en commerciële waardering van de materiële vaste activa en heeft een langlopend karakter.

Het saldo van de voorziening inzake negatief eigen vermogen deelnemingen heeft betrekking op het belang in Natuurgas Overijssel BV en wASH VOF, waarbij eerst de vorderingen op betreffende deelnemingen zijn afgewaardeerd.

De voorziening personeelsbeloningen betreft zowel de langlopende personeelsbeloningen die deel uitmaken van het beloningspakket van NV HVC, zoals beloningen wegens jubilea en dergelijke als de van de gemeenten overgenomen voorziening voor het overnemen van de verplichtingen van de gemeenten onder het door hen afgesloten sociaal plan met de betreffende door NV HVC overgenomen personeelsleden.

De voorzieningen voor latente belastingverplichtingen en personeelsbeloningen zijn overwegend langlopend van aard.

9 / Langlopende schulden

	Krediet- instellingen	Totaal 2017	Totaal 2016
Boekwaarde per 1 januari	679.889	679.889	687.012
Nieuw in consolidatie	–	–	–
Nieuwe leningen	62.265	62.265	78.043
Aflossingen	–	–	–
Aflossingsverplichtingen korter dan 1 jaar	– 90.306	– 90.306	– 85.166
Boekwaarde per 31 december	651.848	651.848	679.889

Het rentepercentage op de langlopende schulden varieert van 0,25% tot 4,99%. Het gemiddelde rentepercentage van alle schulden bedraagt per 31 december 2017: 3,06% (2016: 3,47%).

Het bedrag van de langlopende schulden waarvan de resterende looptijd langer is dan 5 jaar bedraagt € 559 miljoen (2016: € 525 miljoen).

Toelichting op de geconsolideerde balans

Voor een lening van € 3,2 miljoen zijn een negatieve pledge-pari-passuoverklaring en crossdefaultverklaring afgegeven.

Voor een lening van € 4 miljoen is een pandrecht afgegeven op de vordering van HVC Grondstoffen NV op de gemeente Dordrecht en Zwijndrecht ter zake van de overdracht tegen boekwaarde aan elke gemeente van de zakelijke en/of economische eigendomsrechten met betrekking tot de onroerende inzamelmiddelen bij beëindiging van de opdrachtovereenkomst tussen HVC Grondstoffen NV en deze gemeenten. Voor een lening van € 3,4 miljoen zijn een eerste recht van hypotheek, alsmede pandrecht, afgegeven. Voor een lening van € 2,9 miljoen zijn een hypotheek en diverse pandrechten afgegeven. Voor een lening van € 2,3 miljoen zijn een hypotheek en diverse pandrechten afgegeven. Voor een lening van € 4,3 miljoen zijn een hypotheek en diverse pandrechten afgegeven.

10 / Kortlopende schulden

	31-12-2017	31-12-2016
Schulden aan kredietinstellingen	97.193	85.166
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	13.721	16.313
Schulden aan groepsmaatschappijen	–	–
Schulden aan deelnemingen en participanten	22.175	22.024
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	8.597	8.862
Schulden ter zake van pensioenen	788	670
Overige schulden en overlopende passiva	36.787	30.534
	179.261	163.569

De overige schulden en overlopende passiva betreffen € 4,5 miljoen vooruitgefactureerde omzet, € 10,3 miljoen nog te betalen rente, € 4,0 miljoen nog te betalen vakantierechten en € 18,0 miljoen overige nog te betalen kosten. De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Garantstelling aandeelhouders

Overeenkomstig de Ballotageovereenkomst staan de aandeelhouders voor de onderstaande leningen garant voor de betaling van rente en aflossing. Aan de aandeelhouders wordt garantstellingsprovisie betaald.

	Aandeelhouders A	Aandeelhouders B	Aandeelhouders C	31-12-2017	31-12-2016
Langlopende leningen	606.587	24.078	–	630.665	628.770
Kortlopende leningen	1.500	5.000	5.385	11.885	1.867
Bedrag van de garantstelling	608.087	29.078	5.385	642.550	630.637

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Onroerende goederen

Voor het terrein van het overslagstation Den Helder is met de gemeente Den Helder het erfpachtcontract verlengd met een looptijd van 20 jaar vanaf 2012.

De verschuldigde canon bedraagt circa € 34.000 per jaar (ultimo 2016: € 34.000), en circa € 340.000 over 5 jaar.

Voor het terrein van de Leeghwaterhaven is met de gemeente Alkmaar een erfpachtcontract gesloten met een looptijd van 50 jaar vanaf 2000. De verschuldigde canon bedraagt circa € 40.000 per jaar (ultimo 2016: € 40.000), en circa € 1,1 miljoen over meer dan 5 jaar.

Bij de overname van de activiteiten van gemeenschappelijke regeling Reinunie zijn alle bijbehorende activa overgenomen, met uitzondering van onroerende zaken. Voor deze onroerende zaken heeft de groep met gemeenschappelijke regeling Reinunie huurovereenkomsten afgesloten voor een looptijd van 25 jaar ingaande per 2007. De verschuldigde jaarhuur betreft € 1,2 miljoen.

Per 29 december 2015 heeft HVC een lening verstrekt ter grootte van € 1.840.000 aan ViDaVa International GmbH met een looptijd van 10 jaar. Als zekerheid heeft HVC een persoonlijke borg ontvangen ter grootte van € 415.000 en een hypothecair recht gevestigd ter grootte van € 1.425.000 op onroerende goederen. De lening wordt lineair afgelost.

Energieposities

Op de OTC-markt zijn per 31 december 2017 contracten aangegaan inzake het leveren van energie in 2018 en 2019 voor een totaal bedrag van € 28,0 miljoen (ultimo 2016: € 37,5 miljoen).

Voor de periode 2018 zijn contracten aangegaan voor een totaalbedrag van € 7,3 miljoen voor het leveren van energie aan eindgebruikers (ultimo 2016: € 6,3 miljoen).

Voor de periode 2019 zijn contracten aangegaan voor een totaalbedrag van € 13,5 miljoen voor het leveren van energie aan eindgebruikers.

Fiscale eenheid vennootschapsbelasting en omzetbelasting

NV HVC vormt met onderstaande dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Vennootschap

HVC Warmte BV	DRSH Zuiveringsslib NV
HVC Zon BV	HVC Windenergie BV
HVC Zon op Dak BV	HCV Zeewind BV
HVC Compostering BV	Castor VI BV
HVC Energie BV	Pollux VI BV
HVC Deelnemingen BV	HVC wASH BV
HVC Wol Middelharnis BV	HVC Landwind BV
HVC Leeuwenhoekweg BV	HVC Nederland BV
HVC Grondstoffen NV	Lokale Energie BV

NV HVC vormt met onderstaande dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting.

Vennootschap

DRSH Zuiveringsslib NV	HVC wASH BV
Stichting beheer registergoederen DRSH	Lokale Energie BV
HVC Compostering BV	HVC Grondstoffen NV
HVC Energie BV	HVC Zon BV
Windpark 4/44 Haarlemmermeer BV	HVC Zon op Dak BV
Windpark Burgerveen-Oost BV	HVC Wol Middelharnis BV
Windpark A4 VOF	HVC Landwind BV
Horizon Energy BV	Wind Kralingseveer BV
HVC Warmte BV	

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Deelnemingen

NV HVC heeft een aandeel in Trianel Windkraftwerk Borkum GmbH & Co.KG (TWB) van 6,61%. De aandelen zijn als zekerheidstelling aan de financierende banken van TWB verpand.

NV HVC staat hoofdelijk garant voor de nakoming van de verplichtingen van 50% dochter KoreNet Beheer BV en haar 50% dochter KoreNet BV onder de met Rabobank gesloten financiering. De restant hoofdsom bedraagt eind 2017 circa € 4,2 miljoen (ultimo 2016: circa € 4,6 miljoen).

NV HVC staat hoofdelijk garant voor een bedrag van maximaal € 3,3 miljoen voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Sortiva B.V. onder de met Rabobank gesloten financiering van € 4,5 miljoen per eind 2017 (ultimo 2016: circa € 7,9 miljoen), te verhogen met 35% voor eventuele aanvullende kosten. Met de andere aandeelhouder in Sortiva, die ook hoofdelijk garant staat, is overeengekomen dat bij een aanspraak op de garantie, de aandeelhouders deze gelijkelijk zullen dragen.

Tevens staat NV HVC garant voor een bedrag van maximaal € 0,9 miljoen, vermeerderd met rente en kosten, voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Sortiva B.V. onder de met Rabobank gesloten financiering voor een bedrag van € 6,6 miljoen per eind 2017.

NV HVC staat voor 50% garant voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Natuurgas Overijssel BV onder de met ABN AMRO Bank gesloten financiering. Het aandeel van 50% in de restant hoofdsom bedraagt eind 2017 circa € 2,2 miljoen (ultimo 2016: circa € 2,6 miljoen). Tevens is overeengekomen dat exploitatieverliezen worden aangezuiverd door de aandeelhouders.

NV HVC staat voor € 2,5 miljoen garant voor de met de BNG gesloten financiering voor dochter KSI.

HVC Geothermie B.V. heeft een voorwaardelijke verplichting tot financiering van maximaal € 3,9 miljoen uit hoofde van het geothermieproject Trias Westland B.V. in de vorm van een aandeelhoudersgarantie ten gunste van de financiers van het project.

Operationele huurovereenkomsten

De groep heeft operationele huurverplichtingen van circa € 1,3 miljoen per jaar (ultimo 2016: € 1,4 miljoen), de gemiddeld resterende looptijd bedraagt tussen de 4 en 5 jaar.

Rekeningcourant-faciliteit

De groep heeft de volgende rekeningcourant-faciliteiten:

	31-12-2017	31-12-2016
Rabobank	4.500	4.500
Bank Nederlandse Gemeenten	3.000	3.000
	7.500	7.500

Kasgeldfaciliteit

NV HVC heeft een kasgeldfaciliteit met de Nederlandse Waterschapsbank voor een bedrag van maximaal € 50 miljoen en met de Bank Nederlandse Gemeenten voor een bedrag van € 25 miljoen. Per jaareinde is € 1,5 miljoen onder de kasgeldfaciliteit van de Nederlandse Waterschapsbank getrokken.

Garanties

NV HVC heeft bankgaranties verstrekt onder andere ten behoeve van ondergrondse (olie)containers en grensoverschrijdende transporten van in totaal circa € 1,9 miljoen (ultimo 2016: € 1,8 miljoen).

NV HVC heeft een garantie ad € 5,9 miljoen verstrekt inzake de nakoming van de verplichtingen van haar energiehandelaar Trianel (2016: € 5,9 miljoen).

Nazorg stortplaats

In 2017 is besloten om de voorgenomen sluitingsprocedure in 2018 niet te starten en daarmee ook de overdracht van de stortplaats Crayestein-west te Dordrecht in 2018 uit te stellen. De sluitingsprocedure is niet gestart in 2017 i.v.m. het besluit om tezamen met Afvalzorg en de gemeente Dordrecht een zonnepark op de locatie Crayestein te gaan exploiteren, waardoor de overdracht van de stortplaats is uitgesteld tot 2045.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In 2017 is het Nazorgplan op basis van RINAS-rekenmodel geactualiseerd en is het ingediend bij de provincie Zuid-Holland. De provincie Zuid-Holland zal in het eerste kwartaal 2018 de procedure tot vaststelling van het Nazorgplan doorlopen, waarna in het tweede kwartaal eventuele financiële consequenties t.a.v. het te bereiken doelvermogen bekend gemaakt zullen worden. Daarnaast heeft de provincie Zuid-Holland in 2017 een opdracht verstrekt voor het uitvoeren van een ALM-studie, waarvan de uitkomsten in het eerste kwartaal 2018 beschikbaar zijn. Hierna zal bekend worden of de provincie Zuid-Holland maatregelen gaat treffen. Op basis van de ontwikkelingen t.a.v. Crayestein-west is per balansdatum sprake van onzekerheid over de hoogte van het benodigde doelvermogen.

Renteswap

HVC Grondstoffen NV past kostprijshedge accounting toe voor een renteswap die ervoor zorgt dat bepaalde variabele rentende schulden worden omgezet in vastrentende leningen. Het ineffectieve deel van de waardeverandering van de renteswap wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening onder de financiële baten en lasten. Bij het toepassen van kostprijshedge accounting is de eerste waardering en de resultaatbepaling van het instrument afhankelijk van de afgedekte post. Dit betekent in dit geval dat aangezien de afgedekte post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, ook het derivaat tegen kostprijs gewaardeerd wordt.

HVC Grondstoffen NV heeft eind 2017 een renteswap afgesloten voor een bedrag van € 4 miljoen (2016: € 4,5 miljoen). De resterende looptijd is 9 maanden. Op dit contract wordt een variabele rente ontvangen van 3-maands Euribor en een vaste rente betaald van 4,65%. De reële waarde bedraagt ultimo 2017 € 0,1 miljoen negatief (2016: € 0,4 miljoen negatief).

Convenanten

Inzake vier projectfinancieringen is met de betreffende kredietverstrekkers als convenant een minimale DSCR (debt service coverage ratio) eis overeengekomen. Vastgesteld is dat over 2017 aan de minimale eis wordt voldaan.

Met BNG zijn afspraken gemaakt over de opzegbaarheid van de leningen als gemeente(n) de ballotageovereenkomst opzeggen en daardoor een minimum aan te leveren tonnage niet wordt behaald. Hieraan wordt voldaan.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

in € 1.000

11 / Netto-omzet

De netto-omzet is als volgt samengesteld:

	2017	2016
Verwerking	110.901	108.339
Inzameling	96.444	98.991
Energielevering	45.367	45.632
Subsidieopbrengsten	25.538	27.467
Overige opbrengsten	61.901	49.022
	340.151	329.451

De subsidieopbrengsten (verantwoord onder de overige opbrengsten) betreffen met name de MEP-subsidie (€ 18,9 miljoen) over de elektriciteitsproductie van de Bio-energiecentrale en de slibinstallatie, de SDE-subsidie (€ 6,6 miljoen) over de elektriciteitsproductie van de 5e lijn te Dordrecht, en zon- en windenergie en groengasproductie van de vergister.

Onder de overige opbrengsten vallen de opbrengsten uit dienstverlening voor activiteiten ten aanzien van beheer openbare ruimten en opbrengsten handelactiviteiten.

De totale omzet wordt gerealiseerd door entiteiten gevestigd in Nederland.

12 / Kosten van grond- en hulpstoffen

	2017	2016
Gasverbruik en overige verbruiksgoederen	15.185	15.264
Inkoop energie	11.648	9.768
Inkoop hout	- 290	3.736
	26.543	28.768

13 / Lonen, salarissen en sociale lasten

	2017	2016
Lonen en salarissen	56.575	54.814
Pensioenlasten	7.097	6.262
Vergoedingen	1.535	1.353
Sociale lasten	3.481	3.059
Geactiveerde personeelskosten	- 3.130	- 1.976
	65.558	63.512

Aantal werknemers HVC Groep

	2017	2016
Het aantal werknemers ultimo december bedroeg	977	959
Het aantal werknemers in fte ultimo december bedroeg	925	909
Het aantal werknemers werkzaam buiten Nederland bedroeg	-	-

Het aantal in de groep werkzame werknemers, berekend op fulltimebasis en uitgesplitst naar activiteiten bedroeg:

	2017	2016
Grondstoffen	547	538
Energie uit Afval	247	281
Duurzame Energie	48	-
Staf	83	90
	925	909

Vanaf begin 2017 is de business unit duurzame energie van kracht.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Bezoldiging van bestuurder en commissarissen

Voor de bezoldiging van commissarissen van de rechtspersoon kwam in 2017 een bedrag van € 168.000 (2016: € 164.000) ten laste van de vennootschap.

De bezoldiging van de bestuurder in het verslagjaar past binnen de kaders van het door de algemene vergadering vastgestelde beloningsbeleid.

De algemene vergadering heeft op 9 maart 2017 een nieuw beloningsbeleid vastgesteld, dat van toepassing is op de per 9 januari 2017 aangetreden nieuwe bestuurder. De bezoldiging van de bestuurder wordt jaarlijks aan de algemene vergadering bekend gemaakt. Met inachtneming artikel 383.1 titel 9 BW2 blijft de vermelding bezoldiging bestuurder in de jaarrekening achterwege indien deze herleid kan worden tot een enkele natuurlijk persoon.

Leningen (alsmede voorschotten en garanties) voor bestuurders en commissarissen

Het per 31 december 2017 uitstaande bedrag aan leningen (alsmede voorschotten en garanties) ten behoeve van de bestuurder en commissarissen is nihil (2016: nihil).

14 / Afschrijvingen op vaste activa

	2017	2016
Afschrijvingen immateriële vaste activa	1.028	2.976
Afschrijvingen materiële vaste activa	60.684	62.543
	61.712	65.519

15 / Overige waardeveranderingen vaste activa

	2017	2016
Waardeverminderingen		
Materiële vaste activa	609	105
	609	105

De waardeverandering materiële vaste activa betreft met name de waardeveranderingen naar aanleiding van de verkoop van twee warmtekrachtkoppeling-installaties.

16 / Overige bedrijfskosten

	2017	2016
Verzekeringen en belastingen	7.823	7.798
Overige personeelskosten	4.249	4.620
	12.072	12.418

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

In 2017 is in het kader van onderzoek en ontwikkeling onder andere aandacht besteed aan de volgende projecten:

- Proef met scheiding van restafval vanuit de hoogbouw
- Onderzoek en ontwikkeling CO₂-afvang
- Ontwikkeling zonneparken
- Haalbaarheidsstudie gedroogd zuiveringsslib
- Onderzoek naar bioplastics

De kosten die ten laste van het resultaat zijn gebracht zijn de totale out of pocket kosten (na verrekening van directe subsidies en andere inkomsten) en de directe loonkosten. De totale out of pocket kosten bedragen voor 2017 € 0,3 miljoen (2016: € 0,5 miljoen). De out of pocket kosten zijn verantwoord onder de kosten van uitbestede werk en andere kosten. De directe loonkosten zijn onderdeel van de lonen en salarissen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

17 / Opbrengst van vorderingen en effecten die tot de vaste activa behoren

	2017	2016
Dividend deelnemingen	14.824	0
	14.824	0

18 / Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

	2017	2016
Rente leningen u/g	465	526
	465	526

19 / Waardeveranderingen van vorderingen en effecten die tot de vaste activa behoren

	2017	2016
Bijzondere waardevermindering vaste activa	14.300	0
	14.300	0

Toelichting bijzondere waardevermindering

De realiseerbare waarde van de deelneming in windpark TWB is bepaald middels de indirecte opbrengstwaarde zijnde de contante waarde van de door HVC te ontvangen dividenden. Bij de inschatting van de toekomstige kasstromen wordt gebruik gemaakt van aannames. De belangrijkste aannames zijn:

- de gehanteerde wind verwachting;
- de energieprijzontwikkeling;
- de gehanteerde verdisconteringsvoet.

HVC hanteert een windverwachting, gebaseerd op externe studies, waarbij de ingeschatte hoeveelheid wind tenminste in 50% van de jaren zal worden gerealiseerd. Deze windverwachting is een belangrijke input indicator voor de opbrengstverwachting voor het windpark.

Met betrekking tot de verwachting van de energieprijzontwikkeling baseert HVC zich voor wat betreft de eerste drie jaar (de liquide periode) op de futures markt. Voor de daaropvolgende jaren (tot het einde van de economische levensduur van het windpark) wordt gebruik gemaakt van externe studies van Pöyry. De externe studies bevatten drie scenario's: "high", "central" en "low". HVC hanteert bij de inschatting van de toekomstige kasstromen een scenario dat het gemiddelde is tussen het central en low scenario.

De looptijd van de inschatting voor de toekomstige kasstromen loopt tot 2040 wat op basis van de huidige verwachtingen het laatste jaar is voor het windpark.

De toekomstige kasstromen worden contant gemaakt tegen een disconteringsvoet voor eigen vermogen van 9,67%.

20 / Rentelasten en soortgelijke kosten

	2017	2016
Rente langlopende geldleningen	25.628	28.954
Garantstellingsprovisie	6.360	6.244
	31.989	35.198

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

21 / Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

De belastingdruk 2017 is afwijkend ten opzichte van het nominale percentage door met name het toepassen van energie-/milieu-investeringsaftrek en de overige mutaties, waaronder de resultaten van deelnemingen die commercieel tegen kostprijs staan gewaardeerd, echter fiscaal wel worden belast.

		2017		2016
Aansluiting nominale en effectieve belastingdruk				
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		14.985		11.169
Resultaat deelnemingen		- 1.017		- 2.359
Resultaat voor belasting		13.968		8.810
Nominale belastingen	25,00%	3.492	25,00%	2.203
Correcties				
Fiscaal niet-aftrekbare kosten	0,45%	63	0,71%	63
Resultaten deelnemingen en onbelaste activiteiten	- 0,02%	- 2	2,30%	203
Fiscaal niet-belaste opbrengst	0,00%	-	0,00%	-
Toepassing energie-/milieu-investeringsaftrek	- 22,45%	- 3.136	- 12,97%	- 1.143
Overige mutaties	0,93%	130	- 2,97%	- 261
Correctie voorgaande jaren	- 1,46%	- 204	1,82%	159
		- 22,55%		- 11,11%
		- 3.149		- 979
Effectieve belasting		2,45%		1.224
Specificatie effectieve belasting				
Acute belastingen				
Belastingen 2017/2016		- 1.717		2.533
Uitgestelde belastingen				
Mutatie latente belastingvordering		1.559		- 916
Mutatie latente belastingverplichtingen		501		- 393
Effectieve belasting		343		1.224

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

22 / Resultaat deelnemingen

	2017	2016
Zavin CV	163	111
Natuurgas Overijssel BV	- 169	- 173
Cyclas vof	-	- 218
Sortiva BV	226	- 541
KoreNet Beheer BV	76	130
Energie Coöperatie Dordrecht UA	-	13
Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame		
Energie coöperatie Regio Alkmaar U.A.	-	- 3
Energiezorg BV	- 8	- 20
Energie Transitie Partners	- 119	-
wASH VOF	- 1.186	- 1.658
	- 1.017	- 2.359

Transacties met verbonden partijen

De in rekening gebrachte vergoedingen voor afvalverwerking, energielevering en afvalinzameling bestaan voor circa 80% (2016: 80%) uit transacties met verbonden partijen.

Tevens wordt aan verbonden partijen een vergoeding betaald voor de door hen verstrekte hoofdelijke garantstellingen inzake door NV HVC afgesloten leningen (zie toelichting noot 18 voor betaalde provisie). De tarieven inzake transacties met verbonden partijen worden op zakelijke gronden bepaald. Kortingen kunnen worden verleend indien contractueel overeengekomen afspraken leiden tot langjarige dienstverlening en/of volumegaranties.

VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

vóór verwerking van het voorstel tot resultaatbestemming / in € 1.000

ACTIVA	Noot	31-12- 2017	31-12- 2016
Vaste activa			
Immateriële vaste activa		3.181	7.516
Materiële vaste activa	1	510.968	588.359
Financiële vaste activa	2	317.125	248.712
		831.274	844.587
Vlottende activa			
Vorraden		1.852	3.086
Vorderingen		30.698	34.243
Liquide middelen		567	7.645
		33.116	44.974
Totaal		864.390	889.561

PASSIVA	Noot	31-12- 2017	31-12- 2016
Eigen vermogen			
Geplaats en gestort kapitaal	3	151	151
Wettelijke reserve		3.305	8.480
Overige reserves		85.984	73.234
Resultaat boekjaar		13.585	7.575
		103.025	89.440
Voorzieningen			
Latente belastingverplichtingen	4	10.841	10.340
Overige voorzieningen		3.806	4.856
		14.647	15.196
Langlopende schulden			
Schulden aan kredietinstellingen		629.177	644.384
Kortlopende schulden			
Schulden aan kredietinstellingen		77.896	79.017
Overige schulden en overlopende passiva		39.645	61.524
		117.540	140.541
Totaal		864.390	889.561

VENNOOTSCHAPPELIJKE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2017

in € 1.000

	2017	2016
Resultaat uit deelnemingen	23.303	12.180
Overige baten en lasten	- 9.718	- 4.605
Resultaat na belastingen	13.585	7.575

TOELICHTING OP DE VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

in € 1.000

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

Dezelfde waarderingsgrondslagen zijn gehanteerd als voor de geconsolideerde jaarrekening. Voor de gehanteerde grondslagen alsmede de toelichting op de te onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

De financiële gegevens van NV HVC zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst- en verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van NV HVC.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

1 / Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Activa in ontwikkeling	Totaal 2017	Totaal 2016
Verkrijgingswaarde	170.032	728.080	155.059	5.909	1.059.080	1.081.654
Cumulatieve afschrijvingen	- 72.140	- 326.749	- 71.832	-	- 470.721	- 465.971
Boekwaarde per 1 januari	97.892	401.331	83.227	5.909	588.359	615.683
Mutaties boekjaar						
Herrubricering	475	3.365	300	- 4.140	-	- 262
Investeringsen	437	7.396	1.612	7.836	17.280	23.787
Desinvesteringen aanschafwaarde	- 27.941	- 8.690	- 53.496	- 1.554	- 91.681	- 46.099
Desinvesteringen afschrijvingen	10.755	6.293	22.172	-	39.220	45.840
Afschrijvingen	- 4.636	- 33.504	- 4.071	-	- 42.210	- 50.590
	- 20.910	- 25.140	- 33.483	2.142	- 77.391	- 27.324
Verkrijgingswaarde	143.003	730.155	103.475	8.051	984.684	1.059.080
Cumulatieve afschrijvingen	- 66.021	- 353.964	- 53.731	-	- 473.716	- 470.721
Boekwaarde per 31 december	76.982	376.191	49.744	8.051	510.968	588.359

Toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening

De investeringen 2017 in machines, installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen betreffen voornamelijk gepland periodiek groot onderhoud ten behoeve van de afvalinstallaties, alsmede investeringen/modificaties in inzamelvoertuigen en -containers. De activa in ontwikkeling betreffen voornamelijk investeringen in een nieuw financieel pakket, vergister alsmede modificaties aan de afvalinstallatie. De desinvesteringen hebben betrekking op de afsplitsing van de activa naar HVC Grondstoffen NV.

2 / Financiële vaste activa

	Deelnemingen in groeps- maatschappijen	Vorderingen op groeps- maatschappijen	Andere deelnemingen	Vorderingen op deelnemingen en participanten	Latente belasting- vordering	Overig	Totaal 2017	Totaal 2016
Boekwaarde per 1 januari	68.941	130.483	46.656	185	2.302	145	248.712	217.684
Mutaties boekjaar								
Herrubricering	-	-	-	-	-	-	-	- 20.384
Investering	-	-	227	-	-	-	227	3.265
Desinvesteringen	-	-	- 359	-	-	-	- 359	- 3.173
Toevoegingen	-	126.520	-	-	1.398	-	127.918	144.324
Aflossingen	-	- 61.810	-	- 185	- 2.879	- 145	- 65.019	- 102.758
Resultaat huidig boekjaar	19.737	-	270	-	-	-	20.007	12.269
Uitkering dividend deelnemingen	-	-	- 61	-	-	-	- 61	- 2.515
Bijzondere waardevermindering	-	-	- 14.300	-	-	-	- 14.300	-
Boekwaarde per 31 december	88.678	195.193	32.433	-	821	-	317.125	248.712

Toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening

Voor een overzicht van de deelnemingen wordt verwezen naar de in de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening opgenomen overzichten. In 2017 zijn de activiteiten van Business Unit Grondstoffen samengebracht in HVC Grondstoffen NV met als doel om een meer eenvoudige en inzichtelijke structuur te creëren. Daarbij zijn de vennootschappen NV Reinunie, Flevocollect Gemeenten NV en Flevocollect Recycling BV met terugwerkende kracht per 1 januari 2017 gefuseerd in NV HVC Afval- en Grondstoffen inzameling Drechtsteden welke laatste per die datum is hernoemd in HVC Grondstoffen NV. Tevens zijn de activiteiten, activa en personeel van Business Unit Grondstoffen van NV HVC afgesplitst in deze vennootschap.

Voor een toelichting op de investeringen in andere deelnemingen en de opnamen van de vorderingen op deelnemingen en participanten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Het resultaat huidig boekjaar is ongelijk aan het resultaat uit deelneming uit de vennootschappelijke winst- en verliesrekening. Dit wordt veroorzaakt door presentatie van het negatieve resultaat deelneming onder voorziening negatief eigen vermogen deelneming.

3 / Eigen vermogen

	Geplaatsd en gestort kapitaal	Wettelijke reserve ingehouden winst deelnemingen	Overige reserve	Resultaat boekjaar	Totaal 2017	Totaal 2016
Boekwaarde per 1 januari	151	8.480	73.234	7.575	89.440	81.849
Mutaties boekjaar						
Mutatie	-	- 5.175	5.175	-	-	16
Uitbreiding aandelenkapitaal	-	-	-	-	-	-
Resultaat vorig boekjaar	-	-	7.575	- 7.575	-	-
Resultaat huidig boekjaar	-	-	-	13.585	13.585	7.575
Boekwaarde per 31 december	151	3.305	85.984	13.585	103.025	89.440

Toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening

Geplaatst en gestort kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 246.566,25 verdeeld in 5.000 gewone aandelen A van elk € 45,45, 400 gewone aandelen B van elk € 45,45 en 25 gewone aandelen C van elk € 45,45.

Per 31 december zijn aandeelhouder:

	2017	2016
Aantal aandelen A		
Afvalschap IJmond Zaanstreek	529	529
Openbaar Lichaam V.V.I. Alkmaar e.o.	484	484
Gemeenschappelijke Regeling Gevudo e.o.	529	529
Gemeente Den Helder	112	112
Gemeente Hollands Kroon	71	71
Gemeente Schagen	72	72
Gemeente Zijpe	–	–
Gemeente Texel	24	24
Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland	338	338
Gemeente Almere	173	173
Gemeente Dronten	48	48
Gemeente Lelystad	93	93
Gemeente Noordoostpolder	62	62
Gemeente Urk	23	23
Gemeente Zeewolde	20	20
Gemeente Smalingerland	78	78
Gemeente Westland	130	130
Gemeente Purmerend	102	102
Gemeente Edam-Volendam	8	8
Gemeente Beemster	11	11
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	7	7
Totaal	2.914	2.914

	2017	2016
Aantal aandelen B		
Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009	397	397
Totaal	397	397

Aantal aandelen C

Gemeente Westland	5	–
Totaal	5	–

De aandelen A worden gehouden door gemeenten, gemeenschappelijke regelingen van gemeenten of waterschappen. De aandelen B worden gehouden door uitsluitend waterschappen.

Aandeelhouders van aandelen A staan garant voor financieringsverplichtingen van NV HVC voor afvalactiviteiten en aandeelhouders B voor slibverwerkingsactiviteiten. Aandelen C worden gehouden door gemeenten. Houders van aandelen C staan garant voor financieringsverplichtingen van HVC Geothermie.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016

De jaarrekening 2016 is vastgesteld in de Algemene Vergadering gehouden op 8 juni 2017.

De Algemene Vergadering heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Dit betekent dat het resultaat over 2016 is toegevoegd aan de overige reserves.

Toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening

Voorstel bestemming resultaat 2017

	2017
Het nettoresultaat 2017 bedraagt:	13.585
Voorgesteld wordt het nettoresultaat als volgt te bestemmen:	
– Toevoegen aan de overige reserves	13.585

Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

4 / Voorzieningen

	Latente belasting- verplichtingen	Voorziening negatief eigen vermogen deelnemingen	Personeels- beloningen	Overige voorzieningen	2017	2016
Boekwaarde per 1 januari	10.340	1.788	2.658	410	15.196	15.529
Mutaties boekjaar						
Herrubricering	–	–	–	–	–	– 714
Dotatie voorziening	759	191	–	242	1.192	868
Uitgaven ten laste van de voorziening	–	–	–	–	–	– 414
Vrijval uit de voorziening	– 258	–	– 1.181	– 302	– 1.741	– 73
Boekwaarde per 31 december	10.841	1.979	1.477	350	14.647	15.196

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

In € 1.000

Onroerende goederen

Voor het terrein van het overslagstation Den Helder is met de gemeente Den Helder het erfpachtcontract verlengd met een looptijd van 20 jaar vanaf 2012.

De verschuldigde canon bedraagt circa € 34.000 per jaar (ultimo 2016: € 34.000), en circa € 306.000 over 5 jaar.

Voor het terrein van de Leeghwaterhaven is met de gemeente Alkmaar een erfpachtcontract gesloten met een looptijd van 50 jaar vanaf 2000. De verschuldigde canon bedraagt circa € 40.000 per jaar (ultimo 2016: € 40.000), en circa € 1,1 miljoen over meer dan 5 jaar.

Per 29 december 2015 heeft HVC een lening verstrekt ter grootte van € 1.840.000 aan ViDaVa International GmbH met een looptijd van 10 jaar. Als zekerheid heeft HVC een persoonlijke borg ontvangen ter grootte van € 415.000 en een hypotheccair recht gevestigd ter grootte van € 1.425.000 op onroerende goederen. De lening wordt lineair afgelost.

Deelnemingen

NV HVC heeft een aandeel in Trianel Windkraftwerk Borkum GmbH & Co.KG (TWB) van (6,61%). De aandelen zijn als zekerheidstelling aan de financierende banken van TWB verpand.

NV HVC staat hoofdelijk garant voor de nakoming van de verplichtingen van 50% dochter KoreNet Beheer BV en haar 50% dochter KoreNet BV onder de met Rabobank gesloten financiering. De restant hoofdsom bedraagt eind 2017 circa € 4,2 miljoen (ultimo 2016: circa € 4,6 miljoen).

NV HVC staat hoofdelijk garant voor een bedrag van maximaal € 3,3 miljoen voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Sortiva B.V. onder de met Rabobank gesloten financiering van € 4,5 miljoen per eind 2017 (ultimo 2016: circa € 7,9 miljoen), te verhogen met 35% voor eventuele aanvullende kosten. Met de andere aandeelhouder in Sortiva, die ook hoofdelijk garant staat, is overeengekomen dat bij een aanspraak op de garantie, de aandeelhouders deze gelijkelijk zullen dragen.

Tevens staat N.V. HVC garant voor een bedrag van maximaal € 0,9 miljoen, vermeerderd met rente en kosten, voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Sortiva B.V. onder de met Rabobank gesloten financiering voor een bedrag van € 6,6 miljoen per eind 2017.

NV HVC staat voor 50% garant voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Natuurgas Overijssel BV onder de met ABN AMRO Bank gesloten financiering. Het aandeel van 50% in de restant hoofdsom bedraagt eind 2017 circa € 2,2 miljoen (ultimo 2016: circa € 2,6 miljoen). Tevens is overeengekomen dat exploitatieverliezen worden aangezuiverd door de aandeelhouders.

Operationele huurovereenkomsten

De groep heeft operationele huurverplichtingen van circa € 1,1 miljoen per jaar (ultimo 2016: € 1,4 miljoen), de gemiddeld resterende looptijd bedraagt tussen de 4 en 5 jaar.

Rekeningcourant-faciliteit

De NV HVC heeft de volgende rekeningcourant-faciliteiten:

	31-12-2017	31-12-2016
Rabobank	4.500	4.500
Bank Nederlandse Gemeenten	3.000	3.000
	7.500	7.500

Kasgeldfaciliteit

NV HVC heeft een kasgeldfaciliteit met de Nederlandse Waterschapsbank voor een bedrag van maximaal € 50 miljoen en met de Bank Nederlandse Gemeenten voor een bedrag van € 25 miljoen. Per jaareinde is € 1,5 miljoen onder de kasgeldfaciliteit van de Nederlandse Waterschapsbank getrokken.

Bankgaranties

NV HVC heeft bankgaranties verstrekt onder andere ten behoeve van ondergrondse (olie)containers en grensoverschrijdende transporten van in totaal circa € 1,9 miljoen (ultimo 2016: € 1,8 miljoen).

NV HVC heeft een garantie ad € 5,9 miljoen verstrekt inzake de nakoming van de verplichtingen van haar energiehandelaar Trianel (2016: € 5,9 miljoen).

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Convenanten

Met BNG zijn afspraken gemaakt over de opzegbaarheid van de leningen als gemeente(n) de ballotageovereenkomst opzeggen en daardoor een minimum aan te leveren tonnage niet wordt behaald. Hieraan wordt voldaan.

Fiscale eenheid

De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Op grond hiervan is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden inzake vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid. De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Op grond hiervan is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden inzake omzetbelasting van de fiscale eenheid.

Aantal werknemers

	2017	2016
Aantal werknemers NV HVC		
Het aantal werknemers in fte ultimo december bedroeg	801	773
Het aantal werknemers werkzaam buiten Nederland bedroeg:	–	–
Het aantal in de groep werkzame werknemers, berekend op fulltimebasis en uitgesplitst naar activiteiten bedroeg:		
Grondstoffen	425	404
Energie uit Afval	247	281
Duurzame Energie	48	–
Staf	81	88
	801	773

Honoraria onafhankelijke accountant

Ingevolge artikel 2:382a wordt in dit overzicht een specificatie verstrekt van de in het boekjaar ten laste van de vennootschap gebrachte totale honoraria van externe onafhankelijke accountants op geconsolideerde basis. De kosten worden toegerekend aan het jaar waar zij betrekking op hebben.

	Pricewaterhouse- Coopers Accountants N.V.	Totaal 2017	Totaal 2016
Controle van de jaarrekening	182	182	176
Andere controleopdrachten	78	78	36
Adviesdiensten op fiscaal terrein	136	136	136
Andere niet-controlediensten	–	–	–
Totaal	396	396	348

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Ondertekening van de jaarrekening

Naaldwijk, 22 maart 2018

de directeur:

D.A. van Steensel

de Raad van Commissarissen:

drs. Ph. P.F.C. Houben (voorzitter)
drs. E.W. Anker
ir. M.G.M. den Blanken
ir. F.J. Föllings
drs. W.G. Kooijman
mr. drs. A.R. Kuilboer-Noorman
mr. J.H. Oosters
F.H. Schreve

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Statutaire bepaling inzake de bestemming van het resultaat

Artikel 19 van de statuten van de vennootschap luidt als volgt:

1. De gehele winst van de vennootschap zoals die uit de vastgestelde jaarrekening blijkt wordt toegevoegd aan de reserves op de wijze als hierna bepaald.
2. Aan houders van aandelen A en B komt toe een bedrag gelijk aan het positieve en negatieve resultaat dat toegerekend kan worden aan de onderneming van de vennootschap exclusief het belang dat de vennootschap houdt in HVC Geothermie B.V. en de opbrengst uit het belang dat de vennootschap houdt in HVC Geothermie B.V. Aan houders van aandelen C komt toe een bedrag gelijk aan het positieve en negatieve resultaat dat toegerekend kan worden aan het belang dat de vennootschap houdt in HVC Geothermie B.V. en de opbrengst uit het belang dat de vennootschap houdt in HVC Geothermie B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van N.V. HVC

Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van N.V. HVC een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017 N.V. HVC te Alkmaar ('de vennootschap') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van N.V. HVC en haar dochtermaatschappijen (samen: 'de groep') en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van N.V. HVC zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de Raad van Commissarissen;
- het corporate governance verslag; en
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 22 maart 2018
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel is getekend door
drs. E.M.W.H. van der Vleuten RA MSC

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van N.V. HVC

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

ASSURANCE-RAPPORT VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de directie en Raad van Commissarissen van N.V. HVC

Assurance-rapport bij de duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag 2017

Onze conclusie

Op grond van onze beoordelingswerkzaamheden is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag 2017 van N.V. HVC niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, een betrouwbare en toereikende weergave geeft van:

- het beleid en de bedrijfsvoering ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen; en
- de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied voor het jaar eindigend op 31 december 2017, in overeenstemming met de Sustainability Reporting Guidelines versie G4 van het Global Reporting Initiative (GRI) en de intern gehanteerde verslaggevingscriteria.

Wat we hebben beoordeeld

De duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag omvat een weergave van het beleid en de bedrijfsvoering van N.V. HVC, Alkmaar (hierna: 'HVC') ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en van de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied gedurende 2017.

Wij hebben de duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag beoordeeld voor het jaar eindigend op 31 december 2017, zoals opgenomen in de volgende secties in het jaarverslag 2017 (hierna: 'de duurzaamheidsinformatie'):

- In een oogopslag;
- Voorwoord;
- Bestuursverslag, met uitzondering van de paragrafen 'Risicobeheer' en 'Financiële ontwikkelingen'.

De verwijzingen naar externe bronnen of websites in de duurzaamheidsinformatie maken geen onderdeel uit van de duurzaamheidsinformatie zelf die door ons is beoordeeld. Wij verstrekken derhalve geen zekerheid over de informatie buiten de duurzaamheidsinformatie.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze beoordeling uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Standaard 3810N 'Assurance-opdrachten inzake maatschappelijke verslagen' valt. Deze beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie'.

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Onafhankelijkheid en kwaliteitsbeheersing

Wij zijn onafhankelijk van HVC zoals vereist in de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO)' en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de 'Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA)'.

Wij passen de 'Nadere voorschriften kwaliteitssystemen' toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, accountantsstandaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Verslaggevingscriteria

HVC heeft haar verslaggevingscriteria ontwikkeld op basis van de Sustainability Reporting Guidelines versie G4 van Global Reporting Initiative (GRI), zoals toegelicht in sectie 'Over dit verslag' in het jaarverslag. De informatie waarop deze opdracht betrekking heeft dient te worden gelezen in de context van deze verslaggevingscriteria. Het bestuur is verantwoordelijk voor de selectie en toepassing van deze verslaggevingscriteria. Het ontbreken van gevestigde praktijken ter beoordeling en meting van niet-financiële informatie biedt de mogelijkheid verscheidene, acceptabele meettechnieken toe te passen. Hierdoor kan de vergelijkbaarheid tussen entiteiten en in de tijd beïnvloed worden.

Inherente beperkingen

In de duurzaamheidsinformatie is toekomstgerichte informatie opgenomen zoals verwachtingen ten aanzien van ambities, strategie, plannen en ramingen en risico-inschattingen. Inherent aan deze informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst waarschijnlijk zullen afwijken van deze verwachtingen door veranderingen in de veronderstellingen. De hieruit voortvloeiende afwijkingen kunnen van materieel belang zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie in de duurzaamheidsinformatie.

Verantwoordelijkheden voor de duurzaamheidsinformatie en de beoordelingsopdracht

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen

De directie van HVC is verantwoordelijk voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de Sustainability Reporting Guidelines versie G4 van GRI en de intern gehanteerde verslaggevingscriteria zoals toegelicht in sectie 'Over dit verslag' van het jaarverslag, inclusief het identificeren van de beoogde gebruikers, het bepalen van materiële onderwerpen en het toepasbaar zijn van de gehanteerde criteria voor de doelstellingen van de beoogde gebruikers. De door de directie gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de duurzaamheidsinformatie en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in sectie 'Over dit verslag'. Het bestuur is verantwoordelijk voor het bepalen of de toegepaste verslaggevingscriteria acceptabel zijn in deze situatie.

De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de duurzaamheidsinformatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces van de vennootschap ten aanzien van de duurzaamheidsinformatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een beoordelingsopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor de door ons af te geven conclusie.

Deze beoordelingsopdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid. De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en zijn geringer in diepgang dan die bij een controleopdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij beoordelingsopdrachten is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij controleopdrachten.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van onregelmatigheden, waaronder fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de duurzaamheidsinformatie nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze beoordelingswerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op onze conclusie.

Uitgevoerde werkzaamheden

Wij hebben deze beoordeling professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze werkzaamheden bestonden onder andere uit:

- Het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties en de kenmerken van de organisatie;
- Het identificeren van gebieden in de duurzaamheidsinformatie waar waarschijnlijk afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude zich zullen voordoen, het bepalen en uitvoeren van assurance-werkzaamheden om in te spelen op deze gebieden en het verkrijgen van assurance-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie;
- Het in overweging nemen van de interne beheersing die relevant is voor de assurance-opdracht met als doel assurance-werkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze overweging heeft niet als doel om een conclusie uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte verslaggevingscriteria, waaronder het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de duurzaamheidsinformatie staan;

Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de duurzaamheidsinformatie en de daarin opgenomen toelichtingen;
- Het evalueren of de duurzaamheidsinformatie de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft;
- Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor de duurzaamheidsstrategie en het beleid hierop;
- Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor:
  - het aanleveren van informatie voor,
  - het uitvoeren van interne controles op, en
  - de consolidatie van gegevens in de duurzaamheidsinformatie;
- Het beoordelen van relevante interne en externe documentatie, op basis van beperkte deelwaarnemingen, om de betrouwbaarheid vast te stellen van de duurzaamheidsinformatie;
- Het analytisch evalueren van data en trends aangeleverd voor consolidatie op groepsniveau;
- Toetsen van de consistentie tussen de duurzaamheidsinformatie en de overige informatie in het jaarverslag buiten de reikwijdte van onze beoordelingsopdracht;
- Toetsen of het verslag is opgesteld ‘in overeenstemming met’ de Sustainability Reporting Guidelines versie G4 van GRI.

Rotterdam, 22 maart 2018

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel is getekend door

drs. E.M.W.H. van der Vleuten RA MSC

Overige informatie

Over dit verslag

Niet behorend tot de jaarrekening.

Dit jaarverslag bevat kwalitatieve en kwantitatieve gegevens die betrekking hebben op het kalenderjaar 2017. Onze belanghebbenden kunnen hierdoor kennismaken van het werk en de prestaties op financieel, sociaal, economisch en milieugebied van HVC. Dit verslag geeft invulling aan onze doelstelling om open en transparant te communiceren met onze belanghebbenden.

De publicatiedatum van het jaarverslag is 3 april 2018. Het jaarmagazine 2018 bevat de kernpunten van dit jaarverslag en wordt in juni 2018 gepubliceerd. Beide publicaties zijn te vinden op onze website www.hvcgroep.nl.

HVC voldoet met dit verslag aan de wettelijke eisen voor jaarverslaggeving en is in overeenstemming met de Sustainability Reporting Guidelines versie G4 van het Global Reporting Initiative (GRI) en de intern gehanteerde verslaggevingscriteria. De GRI Referentietabel is opgenomen op pagina 103 tot en met 109.

Rapportagegebieden

De rapportage in het jaarverslag betreft de prestaties van NV HVC en geconsolideerde dochterondernemingen. Over deelnemingen – ondernemingen waarin veelal op basis van een samenwerkingsovereenkomst de zeggenschap gezamenlijk met derden wordt uitgeoefend – wordt pro rata naar het aandeel van HVC gerapporteerd. Gegevens ten aanzien van onderaannemers en toeleveranciers worden niet meegenomen in het verslag. Voor acquisities die plaatsvinden tijdens het verslagjaar geldt dat gegevens gerapporteerd worden vanaf het eerst volgende volledige kalenderjaar. Desinvesteringen in de loop van de rapportageperiode zijn uitgesloten van rapportage.

Het uitvoeren van een materialiteitsanalyse is belangrijk voor HVC omdat op deze wijze geborgd wordt dat het jaarverslag aansluit op de informatiebehoeften van belanghebbenden. In 2015 is de interne en externe prioritering van relevante onderwerpen vastgesteld. De externe prioritering is bepaald door het voorleggen van de relevante onderwerpen aan een selectie van medewerkers van HVC. Hen is gevraagd een specifieke groep belanghebbenden te vertegenwoordigen waarop zij uit hoofde van hun functie goed zicht hebben. Hen is gevraagd voor een selectie van onderwerpen aan te geven in hoeverre deze onderwerpen relevant en significant zijn voor de belanghebbenden die zij vertegenwoordigen. Hiermee zijn de volgende

groepen van belanghebbenden gerepresenteerd: aandeelhouders, financiers, klanten, inwoners inzamelgemeenten, leveranciers en medewerkers. De interne prioritering is vastgesteld door een selecte groep medewerkers. In 2016 zijn de uitkomsten van de materialiteitsanalyse extern gevalideerd middels interviews met vertegenwoordigers van de verschillende groepen van belanghebbenden. De materialiteitsanalyse is tevens gebruikt om het beleid en de doelstellingen verder aan te scherpen en de afbakening en reikwijdte van onderwerpen zo te kiezen dat deze aansluit op de informatiebehoeften van belanghebbenden.

Sturing & beheersing

De directie heeft de eindverantwoordelijkheid voor de strategiesetting en voortgang van de financiële - en duurzaamheidsresultaten. Toezicht hierop wordt uitgeoefend door een Raad van Commissarissen. De group controller en de business unit controllers zijn verantwoordelijk voor het verzamelen en controleren van de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie. De informatie wordt verstrekt door de betrokken afdelingen. Duurzaamheidsinformatie wordt jaarlijks verzameld en gerapporteerd.

Geen onzekerheden en inherente beperkingen van de gegevens zijn geïdentificeerd als resultaat van metingen, schattingen of berekeningen van de gegevens. Gegevens zijn niet geschat, tenzij anders vermeld. Eventuele wijzigingen in de definities en meetmethoden ten opzichte van voorgaande jaren worden in het verslag samen met de bijbehorende data gerapporteerd. Voor een beschrijving van de belangrijkste definities, verwijzen wij naar de begrippenlijst.

Externe verificatie

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. ('PwC') heeft de jaarrekening gecontroleerd. De controleverklaring vindt u op pagina 93. Daarnaast heeft HVC PwC verzocht de duurzaamheidsinformatie in de secties 'In een oogopslag', 'Voorwoord' en 'Bestuursverslag' (met uitzondering van 'Risicobeheer' en 'Financiële ontwikkelingen') te beoordelen en hierover een assurance-rapport af te geven met een beperkte mate van zekerheid. Het assurance-rapport vindt u op pagina 96.

Contactinformatie

Voor algemene vragen, suggesties of opmerkingen over dit verslag kunt u via info@hvcgroep.nl contact met ons opnemen.

DIALOOG MET BELANGHEBBENDEN

Belanghebbende	Activiteiten 2017	Belangrijkste besprekpunten/ koppeling materiële thema's	Belangrijkste uitkomsten
Aandeelhouders	<p>Over het bedrijf</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandeelhoudersvergaderingen en (regionale) vooroverleggen. • Bijeenkomst financieel specialisten aandeelhouders. <p>Over de dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulier overleg en strategische sessies met (verzamelde) waterschappen. • Bijeenkomsten innovatieplatform t.b.v. formuleren rol HVC rondom 'Van Gas Los'. • Aandeelhoudersgesprek met portefeuillehouders. • Werkbezoeken gemeenten en waterschappen. • Adviesgesprekken met ambtenaren en bestuurders (inzameling, (duurzame) energie). • Dagelijkse contacten. • HVC afval- en energiecongres. • Extranet voor aandeelhouders. • Kwartaalberichten en vooruit- en terugblik aandeelhoudersvergaderingen t.b.v. van raads- en VV-informatie. • Aandeelhoudersspecifieke brieven met overzicht van door HVC geleverde diensten en producten in 2016. • CO₂-prestatieverslagen warmtenetten Alkmaar en Dordrecht. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beloningsbeleid. • Inhoudelijke toelichting op de resultaten van het voorgaande jaar. • Voorstel wijziging samenstelling en omvang RvC en statutenwijziging. • Pro rata financiering. • Ontwikkelingen aanbod en toekomstbestendige verwerkingstechnieken zuiveringsslib. • Meerwaarde HVC verwerken andere biomassastromen. • Ontwikkelen en uitbreiden HVC warmtenetten. • Brongescheiden inzameling vs. nascheiding. • Nut en noodzaak inzameling kunststofverpakkingen. • Realisatie scheidingsinstallaties voor kunststoffen (KSI) en restafval uit (o.a.) hoogbouw (VSI). • Energietransitie 'Van Gas Los'; ontwikkelingen en (mogelijke) rol aandeelhouders en HVC daarin. • (Lokale) duurzame energievoorziening/energie uit afval. • Betrokkenheid van belanghebbenden. • Ontwikkelingen op het gebied van afval/ grondstoffen en duurzame energie. • Met de DVO-gemeenten zijn de mogelijkheden en gevolgen van gewijzigde inzamelmethoden besproken. 	<p>Vastgesteld beloningsbeleid directie. Vastgesteld jaarverslag 2016. Aandeelhouders geïnformeerd over instemming financiers m.b.t. pro rata garantstelling. Vastgestelde kaders 'Van Gas Los'. In een groot deel van de DVO- gemeenten is een gewijzigde inzamelsystematiek ingevoerd die tot een hoger percentage brongescheiden inzameling heeft geleid. Aandeelhouders (bestuurders, raden en vertegenwoordigende vergaderingen en ambtenaren) zijn geïnformeerd over ontwikkelingen bij HVC. Instemming aandeelhouders met uitbreiden warmtenet naar glastuinbouwgebied Alton – Heerhugowaard. Lokale duurzame energieprojecten (o.a. zon, wind, geothermie) zijn in voorbereiding, in uitvoering en/of in exploitatie. Energie monitoringsrapporten opgesteld en gepresenteerd. Slibstudie is in uitvoering.</p>

Belanghebbende	Activiteiten 2017	Belangrijkste besprekpunten/ koppeling materiële thema's	Belangrijkste uitkomsten
Klanten	<ul style="list-style-type: none"> • Klantenservice. • Doorlopende monitoring tevredenheid klantcontact. • Afhandeling meldingen. • Social media monitoring en webcare. • Omwonendenoverleg. • Inloopbijeenkomsten. • Digitale nieuwsbrief. • Informatiebrieven/-mails • Websites: hvcgroep.nl, warmtenetdordrecht.nl, warmtenetalkmaar.nl. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klanttevredenheid. • Transparante communicatie. • (Lokale) duurzame energievoorziening/energie uit afval. • De aanleg van een warmtenet leidt tot overlast voor de omgeving. Klanten en omwonenden worden vooraf geïnformeerd over de aanleg en gevolgen. 	<p>Meer draagvlak bij omwonenden/klanten bij overlast in omgeving door aanleg warmtenet.</p>
Inwoners inzamelgemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • Klantenservice. • Monitoring meldingen. • Inzet communicatiepakket 'Meer waarde uit afval'. • Inzet afvalcoaches. • Social media monitoring en webcare. • Intensivering online communicatie. • Inwonersbijeenkomsten ondersteunend aan gemeente. • Compostdag. • Rondleidingen. • Website, inzamelkalender en afval-app. • Digitale nieuwsbrief. • Publiekscampagne rond de stroom plastic, blik en drinkpakken. • Publiekscampagne rond GFT en etensresten. • Kijkdagen in Middenmeer. • Inwonerscommunicatie over jaarlijks terugkerende thema's zoals snoeiroutes, feestdagencommunicatie (o.a. verschoven inzameling en kerstbomen). 	<ul style="list-style-type: none"> • Klanttevredenheid. • Brongescheiden inzameling. • Materiaalhergebruik. • Transparante communicatie. • De inwoners van de inzamelgemeenten zijn cruciaal om meer bronscheiding, en daarmee meer materiaalhergebruik te realiseren. Zij worden daarom geïnformeerd over nut en noodzaak van bronscheiding inclusief informatie over wat er met de ingezamelde stromen gebeurt. • Focus op verbeteren kwaliteit ingezameld plastic, blik en drinkpakken. 	<p>Verbeterde bewustwording van het belang van afvalscheiding en daardoor meer gescheiden inzameling.</p> <p>Draagvlak voor nieuwe inzamelmethoden die ook tot betere afvalscheiding leiden.</p> <p>Introductie 'vlogs' als communicatiemiddel om nieuwe doelgroepen te bereiken.</p> <p>Introductie 'wat hoort waar woensdag' – online.</p>

Dialogo met belanghebbenden

Belanghebbende	Activiteiten 2017	Belangrijkste bespreekpunten/ koppeling materiële thema's	Belangrijkste uitkomsten
Medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwjaarsbijeenkomsten. Kantinebijeenkomsten. Nieuw intranet voor medewerkers. Interne nieuwsbrieven (15x). Directiemail (25x). Aanbieden online trainingen. Informatiebijeenkomsten i.h.k.v. het 'generatiepact'. Organiseren deelname aan diverse 'sportieve' activiteiten i.h.k.v. HVC-Fit. 	<ul style="list-style-type: none"> Veilige en gezonde werkomgeving. HVC wil dat mensen tot hun pensioen gezond kunnen blijven werken en hun vaardigheden op peil houden. 	<p>Medewerkers zijn betrokken bij ontwikkelingen binnen HVC.</p> <p>Het veiligheidsthema is blijvend onder de aandacht gehouden.</p> <p>Medewerkers zijn gestimuleerd om zich te blijven ontwikkelen in het kader van mobiliteit.</p> <p>Medewerkers zijn zich meer bewust van gezondheid en vitaliteit.</p>
Financiers	<ul style="list-style-type: none"> Reguliere contacten met financiers. 	<ul style="list-style-type: none"> Financiële ontwikkelingen binnen HVC en het bereiken van een verbeterde solvabiliteit voor de onderneming. 	<p>Bevestiging van eerder gemaakte keuzes en comfort bij financiers.</p>
Leveranciers	<ul style="list-style-type: none"> Reguliere contacten met leveranciers. 	<ul style="list-style-type: none"> Betrokkenheid van belanghebbenden. Risicobeheer. Circulair inkopen. 	<p>Vernieuwen van raamovereenkomsten en evaluaties van SLA en kpi's uitvoeren en vastleggen.</p> <p>Inrichting en implementatie generieke purchase to pay-processen en e-invoicing.</p> <p>Uitvoering van plan van aanpak maatschappelijk verantwoord inkopen, waaronder contractgunning o.a. gebaseerd op verduurzaming en circulariteit.</p>

GRI REFERENTIETABEL

GRI Code	Indicator	Verwijzing
Strategie en analyse		
G4-1	Verklaring van de hoogste beslissingsbevoegde van de organisatie	Voorwoord p. 12
Organisatieprofiel		
G4-3	Naam van de organisatie	NV HVC
G4-4	Voornaamste merken, producten en/of diensten	Waardecreatiemodel p. 4
G4-5	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie	Alkmaar, Nederland
G4-6	Het aantal landen waar de organisatie actief is	Nederland
G4-7	Eigendomsstructuur en rechtsvorm	Corporate Governance p. 49
G4-8	Afzetmarkten	Waardecreatiemodel p. 4
G4-9	Omvang van de verslaggevende organisatie	In één oogopslag, p. 2
G4-10	Samenstelling medewerkersbestand	Samenstelling medewerkersbestand. Mannen: 817 (2016: 804); Vrouwen: 160 (2016: 155); Fulltime medewerkers: 688 man en 42 vrouw, totaal 730 (2016: 716); Parttime medewerkers: 129 man en 118 vrouw, totaal 247 (2016: 243); Vast contract: man 747 en vrouw 146, totaal 893 (2016: 886); Tijdelijk contract: 70 man en 14 vrouw, totaal 84 (2016: 73); Totaal aantal medewerkers: 977 (2016: 959). Supervised workers: 189,8 fte (2016: 184,2 fte).
G4-11	Werknemers onder een collectieve arbeidsovereenkomst	94,3% van het medewerkersbestand valt onder een collectieve arbeidsovereenkomst
G4-12	Omschrijving van de toeleveringsketen van de organisatie	Waardecreatiemodel p. 4. Visuele weergave van de hoofdactiviteiten van HVC p. 17, 20, 22 en 28.
G4-13	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode	Tijdens de verslaggevingsperiode hebben zich geen significante veranderingen voorgedaan
G4-14	Uitleg over de toepassing van het voorzorgsprincipe door de verslaggevende organisatie	Het voorzorgsprincipe is een algemeen beleidsprincipe van HVC. Dit principe is o.a. toegepast bij het programma 'Meer waarde uit afval'. Voor de uitvoer van dit programma is onderzoek gedaan naar draagvlak onder inwoners.
G4-15	Extern ontwikkelde economische, milieu gerelateerde en sociale handvesten, principes die door de organisatie worden onderschreven	HVC onderschrijft beleidsprogramma's van de Rijksoverheid op het gebied van grondstoffen en duurzame energie (o.a. 14% duurzame energie in 2020 in NL; 100 kg rest/inw. in 2020).

GRI Referentietabel

GRI Code	Indicator	Verwijzing
G4-16	Lidmaatschappen van verenigingen (zoals brancheverenigingen) en nationale en internationale belangenorganisaties	Koninklijke Vereniging voor Afval – en Reinigingsmanagement (NVRD); Vereniging Afvalbedrijven (VA); Nutriëntenplatform; specifieke vak overleggen verbranding & recycling- STOWA (overleg afvalwaterketen); Energy Board provincie Noord-Holland; Confederation of European Waste-to-Energy Plants; E-decentraal.
Materiële onderwerpen en afbakening		
G4-17	Overzicht van alle ondernemingen die in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen en die niet onder dit verslag vallen.	Geen
G4-18	Proces voor het bepalen van de inhoud en specifieke afbakening van het verslag en hierbij gehanteerde uitgangspunten	Materialiteitsanalyse p. 11 Over dit verslag p. 99
G4-19	Materiële onderwerpen die tijdens het proces ter bepaling van de inhoud van het verslag zijn vastgesteld	Materialiteitsanalyse/materialiteitsmatrix p. 11
G4-20	Afbakening per materieel onderwerp binnen de organisatie	<p>Wij stimuleren het aan de bron scheiden van afval en werken dit afval op tot nieuwe grondstoffen. Van het afval dat niet tot grondstof kan worden opgewerkt, produceren wij door middel van vergisting en verbranding energie. Deze energie leveren wij ook aan onze gemeenten en waterschappen. Onze activiteiten beslaan hiermee de gehele keten van afval naar grondstoffen. Dat geldt ook voor de afbakening van de materiële onderwerpen die middels een materialiteitsanalyse zijn vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De impact van de materiële onderwerpen klanttevredenheid, transparante communicatie en betrokkenheid van belanghebbenden ligt voornamelijk buiten onze eigen organisatie. Deze drie onderwerpen ondersteunen ons om een positieve impact te maken in onze omgeving door ervoor te zorgen dat wij op de juiste manier, transparant en continu in contact zijn met onze omgeving. Ook de impact van brongescheiden inzameling en meer waarde uit afval/materiaalhergebruik valt met name buiten onze eigen organisatie. Wij stimuleren inwoners van onze inzamelgemeenten de hoeveelheid afval te minderen en afval te scheiden. Door in te zetten op materiaalhergebruik wordt afval als grondstof steeds belangrijker. – De materiële onderwerpen financiële stabiliteit en risicobeheer vallen primair binnen onze eigen organisatie. Deze onderwerpen betreffen ons voortbestaan op de lange termijn door te zorgen voor een gezonde financiële huishouding en het mitigeren van risico's. Ook het onderwerp veilige en gezonde werkomgeving ligt primair binnen onze eigen organisatie. Door hieraan voldoende aandacht te geven zorgen wij ervoor dat onze medewerkers veilig en gezond kunnen werken. – Tot slot valt de impact van de materiële onderwerpen verduurzaming huishoudens en (lokale) duurzame energie/energie uit afval zowel binnen als ook buiten onze eigen organisatie. Van het afval dat niet tot grondstof kan worden opgewerkt, produceren wij door middel van vergisting en verbranding energie. Deze energie leveren wij voor een groot deel aan onze aandeelhouders en aan consumenten onder het label HVC KringloopEnergie.

GRI Referentietabel

GRI Code	Indicator	Verwijzing
G4-21	Afbakening van de materiële onderwerpen buiten de organisatie	Zie G4-20
G4-22	Gevolgen van een eventuele herformulering van informatie die in een eerder verslag is verstrekt en de redenen voor deze herformulering	Zie G4-23. Restatements: Indien van toepassing is dit in het verslag toegelicht.
G4-23	Significante veranderingen ten opzichte van vorige verslaggevingsperiodes ten aanzien van reikwijdte en afbakening	Op basis van een belanghebbenden- en materialiteitsanalyse hebben we onze materiële onderwerpen vastgesteld. Dit vormt de basis van dit geïntegreerde jaarverslag, dat nu voor de derde keer conform de GRI G4 richtlijnen is opgesteld.

Overleg met belanghebbenden

G4-24	Lijst van groepen belanghebbenden die de organisatie heeft betrokken	Dialogo met belanghebbenden p. 100
G4-25	Uitgangspunten voor de inventarisatie en selectie van belanghebbenden	Dialogo met belanghebbenden p. 100 Betrokkenheid van belanghebbenden, pagina 28
G4-26	Wijze waarop belanghebbenden worden betrokken	Dialogo met belanghebbenden p. 100
G4-27	Belangrijkste onderwerpen en vraagstukken die uit het overleg met belanghebbenden naar voren zijn gekomen	Dialogo met belanghebbenden p. 100

Verslaggevingsprofiel

G4-28	Verslaggevingsperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft	1 januari 2017 t/m 31 december 2017
G4-29	Datum van het meest recente vorige verslag	23 maart 2017
G4-30	Verslaggevingscyclus	Jaarlijks
G4-31	Contactpersoon voor vragen over het verslag of de inhoud daarvan	Voor algemene vragen, suggesties of opmerkingen kunt u via communicatie@hvcgroep.nl contact met ons opnemen.
G4-32	GRI-toepassingsniveau en GRI-tabel	Core. Zie assurance-rapport van de onafhankelijke accountant, p. 96 – p. 98
G4-33	Beleid met betrekking tot assurance	Over dit verslag, p. 99

Bestuursstructuur

G4-34	De bestuursstructuur van de organisatie	Corporate governance p. 49
-------	---	----------------------------

Ethiek en integriteit

G4-56	Beschrijving van de door de organisatie gehanteerde waarden, principes, standaarden en gedragsnormen, zoals een gedragscode	Corporate governance p. 49
-------	---	----------------------------

GRI Referentietabel

GRI Code	Indicator	Verwijzing
----------	-----------	------------

Materiële indicatoren die HVC rapporteert volgens GRI

Financiële stabiliteit (G4 aspecten: Economische prestaties)

DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	De ambitie van HVC is om haar maatschappelijke rol op het gebied van afvalscheiding en terugwinnen van grondstoffen en energie te blijven vervullen voor onze gemeenten en waterschappen. Dat betekent naast een goede strategie en daarvan afgeleide jaardoelen ook dat we de financiële huishouding van ons bedrijf goed op orde dienen te hebben. Omdat we een nutsbedrijf zijn en tegen kostprijs voor onze aandeelhouders opereren, hebben we weinig reserves in het bedrijf opgebouwd. Onze aandeelhouders vinden dat we de ruimte moeten krijgen om hierin verandering aan te brengen zodat HVC in een veranderende markt minder kwetsbaar is. Door efficiënt te werken en succesvol nieuwe initiatieven te realiseren, creëren we financiële ruimte voor het opbouwen van reserves waardoor we aan de ene kant beter bestand zijn tegen tegenvallers en aan de andere kant ook meer armslag creëren om nieuwe innovatieve oplossingen te kunnen realiseren om de positionering van HVC bij haar aandeelhouders en in de markt te verstevigen. De directie is verantwoordelijk voor het gevoerde risicobeleid en de hierop afgestemde interne beheersomgeving. De verantwoordelijkheid voor het uitvaardigen van richtlijnen en kaders van een effectieve controle-omgeving en het toezicht op de naleving hiervan alsmede de inrichting en het beheer van de financiële besturing van de organisatie ligt binnen de financiële functie van de onderneming. De kwaliteit van de opzet en werking van de interne procedures en richtlijnen en het geheel aan controlemaatregelen wordt ook getoetst door de externe accountant en gerapporteerd aan de directie en de Auditcommissie van de Raad van Commissarissen.
G4-EC1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd	In 2017 gegenereerde toegevoegde waarde p. 41

Brongescheiden inzameling (G4 aspect: Materialen)

DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	Introductie p. 14 en Brongescheiden inzameling p. 17. Het monitoren van de voortgang valt onder de verantwoordelijkheid van de controller van de BU Grondstoffen. Periodiek wordt de voortgang gemeten.
G4-EN1	Brongscheidingspercentage	Kritische prestatie indicatoren p. 9

Klanttevredenheid (G4 aspect: Etikettering van producten en diensten)

Klanttevredenheid is de tevredenheid van de HVC KringloopEnergie-klanten, inwoners inzamelgemeenten en aandeelhouders over de dienstverlening van HVC.

GRI Referentietabel

GRI Code	Indicator	Verwijzing
DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	HVC levert alleen meerwaarde als onze belanghebbenden dat ook zo ervaren. De aansluiting van de bedrijfsactiviteiten op de agenda van onze gemeenten en waterschappen staat daarom centraal. Zie voor meer informatie de paragraaf Klanttevredenheid p. 30
G4-PR5	Resultaten van klanttevredenheidsonderzoeken, aantal meldingen per woonhuisaansluiting	Klanttevredenheid p. 30 1 melding per 740 woonhuisaansluitingen.
Veilige en gezonde werkomgeving (G4 aspect: Gezondheid en veiligheid)		
DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	Veilige en gezonde werkomgeving p. 33 De BU Energie en BU Grondstoffen hanteren gezamenlijk één IF-berekening. De cijfers worden niet gezamenlijk gepresenteerd maar zijn als aparte IF-index in het jaarverslag opgenomen. Het aantal ongevallen met verzuim bij de BU Energie was 3 en bij de BU Grondstoffen 23, bij Staf was er 1 ongeval met verzuim. De resultaten worden maandelijks gemonitord middels een maandrapportage (ook per Business Line). Verantwoordelijk is de Business Line manager en daarmee indirect ook de HDA en teamleiders. Afdeling KAM ondersteunt bij het monitoren van de naleving van veiligheidsregels. Primaire verantwoordelijkheid ligt in de lijn.
G4-LA6	Ongeval, verzuimcijfers en dodelijke ongevallen	Kengetallen p. 8 Veilige en gezonde werkomgeving p. 33. Er hebben geen dodelijke ongevallen plaatsgevonden. Een partiële reason for omission wordt hier opgenomen in verband met het niet beschikbaar zijn van data inzake gewerkte uren van derden. HVC kiest ervoor om de IF-index te rapporteren om in lijn te zijn met de sector en daarmee op dit punt niet strict de GRI-richtlijnen aan te houden.

GRI Referentietabel

GRI Code	Indicator	Verwijzing
Materiële indicatoren die HVC rapporteert, die gedeeltelijk met GRI overeenkomen		
Risicobeheer		
DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	Het risicobeheer is het evalueren van de risico's, alsmede de identificatie van de procedures om deze te voorkomen of de gevolgen ervan te beperken. Risicomanagement is een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van HVC. Met deze inbedding is het mogelijk om bij besluitvorming eventuele risico's op juiste wijze te wegen. Het risicobeheer van HVC kent als uitgangspunt dat de operationele organisatie primair verantwoordelijk is. De decentrale structuur waarin bedrijfsonderdelen grote verantwoordelijkheden kennen, brengt ook de lijnverantwoordelijkheid voor het eigen risicobeheer met zich mee. Het lijnmanagement is in eerste aanleg verantwoordelijk voor de beheersing van risico's ten aanzien van de eigen processen. Zij wordt daarbij door de zogenaamde '2e lijn' ondersteund met staffuncties als control, juridische zaken, KAM en risicomanagement. De '3e lijn' is de (externe) auditor. De directie van HVC is eindverantwoordelijk voor het risicobeheer. Hierop wordt toezicht gehouden door de Raad van Commissarissen, met advisering door de Auditcommissie. Op centraal niveau worden beleidskaders opgesteld, vindt ondersteuning plaats en worden de bedrijfsonderdelen gevraagd en ongevraagd van advies voorzien. Risicobeheer is per definitie toekomstgericht. Het richt zich op het tijdig identificeren van risico's bij het realiseren van doelen en op maatregelen die deze risico's mitigeren. Het risicobeheer van HVC is gericht op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de realiseerbaarheid van ondernemingsdoelstellingen, de beheersing van risico's in bedrijfsprocessen, de betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging en de naleving van relevante wet- en regelgeving. Hoofddoel daarbij is continuïteit van de onderneming. De voortgang ten aanzien van de te realiseren verbetermaatregelen wordt per kwartaal aan de directie gerapporteerd. Eind 2017 heeft een risico-inventarisatie onder senior management plaatsgevonden, waarna de strategische risicokaart is herijkt door de directie. Voor aanvullende informatie zie paragraaf Risicobeheer p. 37.
–	Risicobeheer	Over dit thema wordt kwalitatief gerapporteerd. Zie paragraaf Risicobeheer, p. 37. HVC zal in een volgend verslagjaar dit thema niet als materieel maar als randvoorwaardelijk presenteren.
Betrokkenheid van belanghebbenden		
DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	Zie ook G4-26 en G4-27. Zie paragraaf Betrokkenheid belanghebbenden p. 28 en Transparante communicatie p. 35
–	Betrokkenheid van belanghebbenden	Betrokkenheid belanghebbenden p. 28. Belanghebbenden geven het cijfer 7,8 voor de manier waarop ze bij het beleid en/of de uitvoering daarvan door HVC betrokken worden (meting in 2016). Zie pagina 30

GRI Referentietabel

GRI Code	Indicator	Verwijzing
----------	-----------	------------

Overige materiële indicatoren die HVC rapporteert, maar die niet in GRI terugkomen

Transparante communicatie

DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	Zie paragraaf Transparante communicatie, p. 35. De afdeling Communicatie is verantwoordelijk voor dit onderwerp binnen onze organisatie.
–	Transparante communicatie	Score op transparantiebenchmark van ministerie van Economische Zaken, p. 37

Meer waarde uit afval/materiaalhergebruik (G4 aspect: Afval)

DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	Zie paragraaf Meer waarde uit afval, p. 17 voor een toelichting op hoe wij de prestaties op dit thema verbeteren en zie het materiële onderwerp brongescheiden inzameling voor aanvullende gegevens.
–	Kg restafval/inwoner	Kritische prestatie indicatoren p. 9

(Lokale) duurzame energie/energie uit afval en Verduurzaming huishoudens

DMA	a. Vermeld waarom het onderwerp materieel is en de impact van het onderwerp. b. Vermeld hoe de organisatie omgaat met het materiële onderwerp en de impact ervan. c. Evaluatie van de managementaanpak.	Zie Kritische prestatie indicatoren Corporate, Introductie, Vergisting en compostering, Afvalverbranding en Distributie van warmte, p. 8, p. 14, p. 18, p. 20 en 21 Voor de productie van energie is de Business Line (BL) Elektriciteit en warmte verantwoordelijk. Voor het realiseren van meer eindgebruikers warmte is de BL Warmtelevering verantwoordelijk, voor het realiseren van meer levering aan aandeelhouders is de BL Handel energieproducten verantwoordelijk en voor eindgebruikers klein verbruik (klanten) is HVC KringloopEnergie verantwoordelijk. Productie en levering aan aandeelhouders en warmteklanten wordt maandelijks gemonitord.
–		Kritische prestatie indicatoren Corporate (p. 8), KPI's Energie uit afval (p. 9) en KPI's Duurzame energie (p. 10).

VERKLARING NALEVING GEDRAGSCODE LEVERANCIERS SLIMME METERS 2012

Verklaring Naleving gedragscode voor Leveranciers, Meetbedrijven en onafhankelijk Diensten-aanbieders. Aangaande gegevens uit kleinverbruik meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn.

Naam rechtspersoon: HVC Energie B.V.

Handelsnamen: HVC, HVCenergie

Statutaire vestigingsplaats: Alkmaar

Periode: 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017

HVC Energie B.V. te Alkmaar maakt voor het goed kunnen uitvoeren van hun diensten gebruik van meetgegevens die zijn verkregen uit kleinverbruik meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn. In aanvulling op de Wet Bescherming Persoonsgegevens hebben leveranciers en de onder hun verantwoordelijkheid handelende meetbedrijven in de Nederlandse energiebranche een gedragscode opgesteld ten aanzien van het gebruik, het vastleggen, het uitwisselen en het bewaren van gegevens die zijn verkregen uit een kleinverbruik meetinrichting die op afstand uitleesbaar is.

Hierbij verklaart HVC Energie B.V. te Alkmaar, te dezen vertegenwoordigd door haar directeur N.V. HVC, op haar beurt vertegenwoordigd door de heer D.A. van Steensel, zich gedurende de bovenvermelde periode heeft gehouden aan het gestelde in de regels en verplichtingen, genoemd in de Gedragscode Leveranciers Slimme meters 2012.

Alkmaar, 22 maart 2018

HVC Energie B.V.

vertegenwoordigd door haar directie N.V. HVC
vertegenwoordigd door de heer D.A. van Steensel

CONNECTIVITEITSTABEL

	Onderwerpen (materieel)			
	Meer waarde uit afval	Brongescheiden inzameling	Verduurzaming huishoudens	Lokale duurzame energievoorziening/ energie uit afval
Hoofdactiviteiten HVC				
Inzameling				
Recycling				
Afvalverbranding				
Vergisting en compostering				
Distributie van warmte				
Energieproductie uit biomassa				
Verkoop HKE				
Windenergie				
Zonne-energie				
Slibverbranding				

Toelichting

De corporate thema's (klanttevredenheid, veilige en gezonde werkomgeving, financiële stabiliteit, risicobeheer, betrokkenheid van belanghebbenden en transparante communicatie) zijn van toepassing op alle hoofdactiviteiten van HVC.

VOETNOTEN

Pagina 4

- ¹ Een deel van de gemeenten/waterschappen is indirect aandeelhouder via een gemeenschappelijke regeling.
- ² Innovaties in voorbereiding.

Pagina 7

- ¹ Bron CBS.
- ² Voor de berekening van geproduceerd groen gas wordt de productie van groen gas van Natuurgas Overijssel B.V. niet meegenomen. Er heeft geen beoordeling op 2013 en eerder plaatsgevonden.
- ³ Op deze getallen heeft geen beoordeling plaatsgevonden. De cijfers voor 2011–2016 zijn definitief.
- ⁴ eigen vermogen/totaal vermogen.
De getallen voor 2012 tot en met 2016 zijn herrekend op basis van de formule eigen vermogen/totaal vermogen (voorheen: eigen vermogen/geïnvesteed vermogen).

Pagina 8

- ¹ Cijfer komt uit 2015 (onderzoek niet geüpdatet in 2016 en 2017).
- ² De geëmitteerde CO₂ en vermeden CO₂ is berekend op basis van EpE protocol versie 5 waarbij gebruik is gemaakt van de berekeningsfactoren zoals aangeleverd door de VA. Wanneer gebruik zou worden gemaakt van de factor voor de lokale energiemix zou de besparing lager uitkomen. Van de geëmitteerde CO₂ is 85% scope 1 en 15% scope 2.
- ³ De berekening om te komen tot uren derden is niet betrouwbaar genoeg. Daarom is gekozen om in de berekening alleen de eigen uren en eigen ongevallen (inclusief uitzendkrachten) mee te nemen. Het aantal ongevallen wordt wel geregistreerd voor derden. Deze worden separaat gerapporteerd in het getal ongevallen met verzuim.
- ⁴ Ongevallen met verzuim is inclusief derden (1).

Pagina 9

- ¹ Voor de berekening van geproduceerd groen gas wordt de productie van groen gas van Natuurgas Overijssel B.V. niet meegenomen.

Pagina 49

- ¹ Niet van toepassing zijn de volgende best practice bepalingen, aangezien HVC geen beursnotering en geen one-tier bestuursstructuur heeft: 1.3.6, 2.1.3, 2.7.5, 2.8, 2.8.1 t/m 2.8.3, 3.1.3, 3.3.3, 3.4.2, 4.1.6, 4.1.7, 4.2.2 t/m 4.2.6, 4.3, 4.3.1 t/m 4.3.6, 4.4, 4.4.1 t/m 4.4.8, 5.1, 5.1.1 t/m 5.1.5.

BEGRIPPENLIJST

AEC

Afvalenergiecentrale

AEEA

Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

AVG

Algemene Verordening Gegevensbescherming

BEC

Bio-energiecentrale

Brongescheiden inzameling

De bron- en voorscheiding van al het grof- en fijn huishoudelijk afval in deelstromen

CAO

Collectieve arbeidsovereenkomst

CO₂

Koolstofdioxide, broeikasgas

COSO-ERM model

Is een management model gericht op het gehele interne beheersingssysteem

Debt service coverage-ratio

Deze ratio wordt gebruikt om een beeld te krijgen van de betalingscapaciteit van een onderneming in verhouding tot de financiële verplichtingen

DVO

Dienstverleningsovereenkomst

EBITDA

Operationeel resultaat voor aftrek van: rente, belastingen en afschrijvingen

EpE-protocol

Protocol voor het bepalen van de CO₂-emissie in de hele keten

Fte

Fulltime-equivalent. Het is een rekeneenheid waarmee de omvang van een functie of de personeelssterkte kan worden uitgedrukt. Eén fte is een volledige werkweek

Geothermie

Aardwarmte

GFT

Groente-, fruit- en tuinafval

GRI

Het Global Reporting Initiative (GRI) is een internationale organisatie die richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving opstelt

GvO

Garantie van Oorsprong, groencertificaat

IF-index

Het aantal verzuimongevallen ten opzichte van het aantal gewerkte uren. De scope van de IF-index voor de bedrijfsonderdelen Grondstoffen en Energie betreft het eigen en ingehuurde personeel.

ISO 31000

Internationale norm voor risicomanagement

KAM

Kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu

KPI

Kritische prestatie-indicator

KSI

Kunststofsorteerinstallatie

LAP3

Landelijk afvalbeheerplan

Begrippenlijst

Materiaalhergebruik

Het percentage van de afvalscheiding dat voor verwerking aangeboden en geaccepteerd wordt bij een recycler.

NVRD

Vereniging voor afval-en reinigingsmanagement

R1-waarde

Een op basis van een formule uit de Kaderrichtlijn Afvalstoffen berekende waarde die een indicatie vormt voor de energie-efficiency van de installatie

Restafval per inwoner

Al het grof- en fijn huishoudelijk restafval dat resteert en voor verbranding wordt aangeleverd bij een AEC

SDE+

Stimulering duurzame-energieproductie (subsidieregeling van de overheid)

SROI

Social return on investment is een methodiek voor het meten van de effecten en het rendement van maatschappelijke projecten

SVI

Slibverbrandingsinstallatie

VANG

Van Afval naar Grondstof

VSI

Voorscheidingsinstallatie

COLOFON

NV HVC

Postbus 9199
1800 GD Alkmaar
(072) 54 11 311
www.hvcgroep.nl
info@hvcgroep.nl

Vormgeving en productie:

Domani BV, Den Haag

Fotografie:

HVC
Marc Dorleijn fotografie

Dit verslag is gedrukt op Cocoon Silk. Dit papier voldoet aan de hoogste milieu- en kwaliteitseisen.

NV HVC
Jadestraat 1
1812 RD Alkmaar

Postbus 9199
1800 GD Alkmaar
(072) 54 11 311

www.hvcgroep.nl
info@hvcgroep.nl